ଆଇନ ଏବଂ ନ୍ୟାୟ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ

(ବିଧାନସଭା ବିଭାଗ)

ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ**, 24** ଅଗଷ୍ଟ**, 200 /** ଭଦ୍ରା**2, 1928 (**ସାକା**)**

ସଂସଦର ନିମ୍ନଲିଖିତ ଧାରା 23 ଅଗଷ୍ଟ, 2006 ରେ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ ଲାଭ କରିଥିଲା ଏବଂ ଏହା ସାଧାରଣ ସୂଚନା ପାଇଁ ପ୍ରକାଶିତ ହୁଏ:-

ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଏବଂ ମାନକ ଅଧିନିୟମ**, 2006**

ନଂ**. 34** ଏବଂ **2006**

[23 ଅଗଷ୍ଟ**, 2006]**

ଖାଦ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଆଇନଗୁଡ଼ିକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିବା ଏବଂ ଖାଦ୍ୟର ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞାନ ଭିତ୍ତିକ ମାନକ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ଏବଂ ଏହାର ଉତ୍ପାଦନ, ସଂରକ୍ଷଣ, ବିତରଣ, ବିକ୍ରୟ ଏବଂ ଆମଦାନୀକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା, ମାନବ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷିତ ଏବଂ ସୁସ୍ଥ ଖାଦ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧତା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଏବଂ ଏହା ସହିତ ଜଡିତ କିମ୍ବା ଆନୁଷଙ୍ଗିକ ବିଷୟପାଇଁ ଭାରତୀୟ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଏବଂ ମାନକ ପ୍ରାଧିକରଣ ଗଠନ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଆଇନ।

ଏହା ଭାରତୀୟ ଗଣତନ୍ତ୍ରର 57 ତମ ବର୍ଷରେ ସଂସଦ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଣୟନ କରାଯାଉ-:

ଅଧ୍ୟାୟ **I**

ପ୍ରାଥମିକ

1. ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଶୀର୍ଷକ**,** ବ୍ୟାପକତା ଏବଂ ଆରମ୍ଭ**-**

(1) ଏହି ଆଇନକୁ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଓ ମାନକ ଆଇନ, 2006 କୁହାଯାଇପାରେ।

(2) ଏହା ସମଗ୍ର ଭାରତରେ ବିସ୍ତାରିତ ହୋଇଛି।

(3) ଏହା ସେହି ତାରିଖରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ ଯେପରି କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ସରକାରୀ ଗେଜେଟରେ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରକାଶ କରିପାରନ୍ତି, ଏବଂ ଏହି ଆଇନର ବିଭିନ୍ନ ଧାରା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ତାରିଖ ଏବଂ ଏହା ଆରମ୍ଭ ହେବାର ଯେକୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ କୌଣସି ସନ୍ଦର୍ଭ ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ତାରିଖ ସ୍ଥିର କରାଯାଇପାରେ; ଅଧିନିୟମ ସେହି ବ୍ୟବସ୍ଥାର ବଳବତ୍ତର ହେବା ପାଇଁ ଏକ ସନ୍ଦର୍ଭ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ହେବ।

2.ସଂଘ ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରଣର ଉପଯୋଗୀତା ବିଷୟରେ ଘୋଷଣା**-**

ଏହା ଦ୍ୱାରା ଘୋଷଣା କରାଯାଏ ଯେ ଖାଦ୍ୟ ଶିଳ୍ପକୁ କେନ୍ଦ୍ର ନିଜ ନିୟନ୍ତ୍ରଣକୁ ନେବା ଜନସ୍ୱାର୍ଥ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଉପଯୁକ୍ତ।

3. ସଂଜ୍ଞା**-**

(1) ଏହି ଅଧିନିୟମରେ, ଯଦି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଆବଶ୍ୟକ ନ ହୁଏ, –

(a) "ଅପମିଶ୍ରଣ" ଅର୍ଥ ଖାଦ୍ୟକୁ ଅସୁରକ୍ଷିତ କିମ୍ବା ନିମ୍ନମାନର କିମ୍ବା ଭୁଲ ବ୍ରାଣ୍ଡେଡ୍ କିମ୍ବା ବାହ୍ୟ ପଦାର୍ଥ ଯୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା କୌଣସି ପଦାର୍ଥ;

(b) "ବିଜ୍ଞାପନ" ଅର୍ଥ କୌଣସି ଆଲୋକ, ଶବ୍ଦ, ଧୂଆଁ, ଗ୍ୟାସ, ପ୍ରିଣ୍ଟ, ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ ମିଡିଆ, ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ କିମ୍ବା ୱେବସାଇଟ୍ ମାଧ୍ୟମରେ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ଅଡିଓ କିମ୍ବା ଭିଜୁଆଲ ପବ୍ଲିସିଟି, ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କିମ୍ବା ଘୋଷଣା ଏବଂ ଏଥିରେ କୌଣସି ବିଜ୍ଞପ୍ତି, ସର୍କୁଲାର, ଲେବଲ୍, ରାପର୍, ଇନଭଏସ୍ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦସ୍ତାବିଜ ମାଧ୍ୟମରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ;

(c) "ଅଧ୍ୟକ୍ଷ" ଅର୍ଥ ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ;

(d) "ଦାବି" ଅର୍ଥ ହେଉଛି କୌଣସି ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ଯାହା ଖାଦ୍ୟର ଉତ୍ପତ୍ତି, ପୁଷ୍ଟିକର ଗୁଣ, ପ୍ରକୃତି, ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ, ଗଠନ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟଥା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଏକ ବିଶେଷ ଗୁଣ ଅଛି;

(e) "ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା କମିଶନର" ଅର୍ଥ ଧାରା ୩୦ ଅଧୀନରେ ନିଯୁକ୍ତ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା କମିଶନର;

(f) "ଉପଭୋକ୍ତା" ଅର୍ଥ ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ପରିବାର ସେମାନଙ୍କର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟ କ୍ରୟ ଏବଂ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି;

(g) "ପ୍ରଦୂଷକ" ଅର୍ଥ ହେଉଛି କୌଣସି ପଦାର୍ଥ, ଯାହା ଖାଦ୍ୟରେ ମିଶାଯାଇ ଥାଏ କିମ୍ବା ନ ହେଉ, କିନ୍ତୁ ଉତ୍ପାଦନ ଫଳସ୍ୱରୂପ (ଫସଲ ପାଳନ, ପଶୁପାଳନ କିମ୍ବା ପ୍ରାଣୀ ଚିକିତ୍ସା ଔଷଧରେ ପରିଚାଳିତ ଅପରେସନ ସମେତ), ଉତ୍ପାଦନ, ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ, ପ୍ରସ୍ତୁତି, ଚିକିତ୍ସା, ପ୍ୟାକିଂ, ପ୍ୟାକେଜିଂ, ପରିବହନ କିମ୍ବା ପରିବେଶ ପ୍ରଦୂଷଣର ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ ଏବଂ ଏଥିରେ କୀଟ ଖଣ୍ଡ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ନୁହେଁ, ମୂଷା କେଶ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବାହ୍ୟ ପଦାର୍ଥ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇନଥାଏ;

(h) "ମନୋନୀତ ଅଧିକାରୀ" ଅର୍ଥ ଧାରା ୩୬ ଅଧୀନରେ ନିଯୁକ୍ତ ଅଧିକାରୀ;

(i) "ବାହ୍ୟ ପଦାର୍ଥ" ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଖାଦ୍ୟର କୌଣସି ସାମଗ୍ରୀ ଯାହା ଏହାର ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ କଞ୍ଚାମାଲ, ପ୍ୟାକେଜିଂ ସାମଗ୍ରୀ କିମ୍ବା ପ୍ରକ୍ରିୟା ପ୍ରଣାଳୀରୁ ବହନ କରାଯାଇପାରେ କିମ୍ବା ଏଥିରେ ମିଶାଯାଇଥାଏ, କିନ୍ତୁ ଏପରି ପଦାର୍ଥ ଖାଦ୍ୟର ଏପରି ସାମଗ୍ରୀକୁ ଅସୁରକ୍ଷିତ କରେ ନାହିଁ;

(j) "ଖାଦ୍ୟ" ଅର୍ଥ ହେଉଛି କୌଣସି ପଦାର୍ଥ, ଯାହା ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ, ଆଂଶିକ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ କିମ୍ବା ଅଣପ୍ରକ୍ରିୟାକୃତ, ଯାହା ମାନବ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ପ୍ରାଥମିକ ଖାଦ୍ୟକୁ ଧାରା (zk) ରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପରିମାଣରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ, ଆନୁବଂଶିକ ଭାବରେ ସଂଶୋଧିତ କିମ୍ବା ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ଖାଦ୍ୟ କିମ୍ବା ଖାଦ୍ୟ ଯେଉଁଥିରେ ଏପରି ଉପାଦାନ ରହିଛି, ଶିଶୁ ଖାଦ୍ୟ, ପ୍ୟାକେଜ୍ ହୋଇଥିବା ପାନୀୟ ଜଳ, ମଦ୍ୟପାନ, ଚୁଇଙ୍ଗମ ଏବଂ ଏହାର ଉତ୍ପାଦନ ସମୟରେ ଖାଦ୍ୟରେ ବ୍ୟବହୃତ ଜଳ ସମେତ ଯେକୌଣସି ପଦାର୍ଥ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ। ପ୍ରସ୍ତୁତି କିମ୍ବା ଚିକିତ୍ସା କିନ୍ତୁ ଏଥିରେ କୌଣସି ପଶୁ ଖାଦ୍ୟ, ଜୀବନ୍ତ ପ୍ରାଣୀଙ୍କୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଏ ନାହିଁ ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେମାନେ ମନୁଷ୍ୟ ବ୍ୟବହାର, ଉଦ୍ଭିଦ, ଅମଳ ପୂର୍ବରୁ, ଔଷଧ ଏବଂ ଔଷଧୀୟ ଦ୍ରବ୍ୟ, ପ୍ରସାଧନ ସାମଗ୍ରୀ, ନିଶାଦ୍ରବ୍ୟ କିମ୍ବା ସାଇକୋଟ୍ରୋପିକ୍ ପଦାର୍ଥ ପାଇଁ ବଜାରରେ ରଖିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କିମ୍ବା ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ କରାନଯାଏ :

ତେବେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ସରକାରୀ ଗେଜେଟରେ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜରିଆରେ ଏହି ଆଇନର ବ୍ୟବହାର, ପ୍ରକୃତି, ପଦାର୍ଥ କିମ୍ବା ଗୁଣବତ୍ତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଧାରାକୁ ଖାଦ୍ୟ ଭାବରେ ଘୋଷଣା କରିପାରିବେ;

(k) "ଖାଦ୍ୟ ଯୋଗାଣ " ଅର୍ଥ କୌଣସି ପଦାର୍ଥ ଯାହା ସାଧାରଣତଃ ନିଜେ ଖାଦ୍ୟ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଏ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଖାଦ୍ୟର ଏକ ସାଧାରଣ ଉପାଦାନ ଭାବରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ନାହିଁ, ଏହାର ପୁଷ୍ଟିକର ମୂଲ୍ୟ ଅଛି କି ନାହିଁ, ଯାହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟମୂଳକ ଭାବରେ ଖାଦ୍ୟ ରେ ସଂଯୋଗ କରିବା, ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ, ପ୍ରସ୍ତୁତି, ଚିକିତ୍ସା, ପ୍ୟାକିଂ, ପ୍ୟାକେଜିଂ, ପରିବହନ କିମ୍ବା ଏପରି ଖାଦ୍ୟ ଫଳାଫଳ ଧାରଣ କରିବାରେ ବୈଷୟିକ (ଅର୍ଗାନୋଲେପ୍ଟିକ୍ ସମେତ) ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟକୁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟମୂଳକ ଭାବରେ ଯୋଡିବା, କିମ୍ବା ଏହାର ଉପ-ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ଏଭଳି ଖାଦ୍ୟର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିବାର ଏକ ଉପାଦାନ ରେ ପରିଣତ ହେବା କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଭାବରେ ପ୍ରଭାବିତ କରିବା ପାଇଁ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ଆଶା କରାଯାଇପାରେ କିନ୍ତୁ ପୁଷ୍ଟିକର ଗୁଣ ବଜାୟ ରଖିବା କିମ୍ବା ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟରେ "ପ୍ରଦୂଷକ" କିମ୍ବା ମିଶାଯାଇଥିବା ପଦାର୍ଥ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ନୁହେଁ;

(l) "ଖାଦ୍ୟ ବିଶ୍ଳେଷକ" ଅର୍ଥ ଧାରା 45 ଅଧୀନରେ ନିଯୁକ୍ତ ଜଣେ ବିଶ୍ଳେଷକ;

(m) "ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣ" ଅର୍ଥାତ୍ ଧାରା 4 ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଖାଦ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ମାନକ ପ୍ରାଧିକରଣ;

(n) "ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ"ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି କୌଣସି ଉଦ୍ୟୋଗ, ଲାଭ ପାଇଁ ହେଉ କି ନ ହେଉ ଏବଂ ସରକାରୀ ହେଉ କିମ୍ବା ବେସରକାରୀ, ଉତ୍ପାଦନ, ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ, ପ୍ୟାକେଜିଂ, ଷ୍ଟୋରେଜ୍, ପରିବହନ, ଖାଦ୍ୟ ବଣ୍ଟନ, ଆମଦାନୀ ଏବଂ ଖାଦ୍ୟ ସେବା, କ୍ୟାଟରିଂ ସେବା, ଖାଦ୍ୟ କିମ୍ବା ଖାଦ୍ୟ ଉପାଦାନ ର ବିକ୍ରୟ ସହିତ ଜଡିତ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ସମ୍ପାଦନ କରିବା;

(o) ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ "ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟର"ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଯାହାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବସାୟ ଚାଲୁଛି କିମ୍ବା ମାଲିକାନାରେ ଅଛି ଏବଂ ଏହି ଆଇନ, ଏହା ଅଧୀନରେ ନିର୍ମିତ ନିୟମ ଏବଂ ନିୟମାବଳୀର ଅନୁପାଳନ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଦାୟୀ;

(p) "ଖାଦ୍ୟ ପରୀକ୍ଷାଗାର" ଅର୍ଥ କେନ୍ଦ୍ର କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ସରକାର କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଏଜେନ୍ସି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଏବଂ ନ୍ୟାସନାଲ ଆକ୍ରେଡିଟେସନ୍ ବୋର୍ଡ ଫର ଟେଷ୍ଟିଂ ଆଣ୍ଡ କ୍ୟାଲିବ୍ରେସନ୍ ଲାବୋରେଟୋରିଜ୍ କିମ୍ବା ଏକ ସମକକ୍ଷ ମାନ୍ୟତା ଏଜେନ୍ସି ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ ଏବଂ ଧାରା 43 ଅଧୀନରେ ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ କୌଣସି ଖାଦ୍ୟ ପରୀକ୍ଷାଗାର କିମ୍ବା ଅନୁଷ୍ଠାନ;

(q) "ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା" ଅର୍ଥ ହେଉଛି ନିଶ୍ଚିତତା ଯେ ଖାଦ୍ୟ ଏହାର ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବ୍ୟବହାର ଅନୁଯାୟୀ ମାନବ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଗ୍ରହଣୀୟ ଅଟେ;

(r) "ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଅଡିଟ୍" ଅର୍ଥ ଉତ୍ପାଦନ ୟୁନିଟ୍ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକର ଏକ ଶୃଙ୍ଖଳିତ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ସ୍ୱାଧୀନ ପରୀକ୍ଷଣ ଯାହା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ଯେ ଏହି ପଦକ୍ଷେପ ଏବଂ ଆନୁସଙ୍ଗିକ ଫଳାଫଳ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଏବଂ ସେହି ଦିଗରେ କରାଯାଇଥିବା ଦାବି ସହିତ ପୂରଣ କରେ କି ନାହିଁ;

(s) "ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ପରିଚାଳନା ସିଷ୍ଟମ"ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ପାଇଁ ଉତ୍ତମ ଉତ୍ପାଦନ ଅଭ୍ୟାସ, ଉତ୍ତମ ପରିଷ୍କାର ପରିଚ୍ଛନ୍ନତା ଅଭ୍ୟାସ, ବିପଦ ବିଶ୍ଳେଷଣ ଏବଂ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପଏଣ୍ଟ ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଭ୍ୟାସ;

(t) "ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଅଧିକାରୀ" ଅର୍ଥ ଧାରା 37 ଅଧୀନରେ ନିଯୁକ୍ତ ଅଧିକାରୀ;

(u) "ବିପଦ" ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଏକ ଜୈବିକ, ରାସାୟନିକ କିମ୍ବା ଭୌତିକ ଏଜେଣ୍ଟ, ଯେଉଁଥିରେ ପ୍ରତିକୂଳ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପ୍ରଭାବ ସୃଷ୍ଟି କରିବାର ସମ୍ଭାବନା ଥିବା ଖାଦ୍ୟର ଅବସ୍ଥା;

(v) "ଆମଦାନୀ" ଅର୍ଥ ସ୍ଥଳ, ସମୁଦ୍ର କିମ୍ବା ଆକାଶ ମାର୍ଗରେ ଯେକୌଣସି ପ୍ରକାରର ଖାଦ୍ୟ ଭାରତକୁ ଆଣିବା;

(w) "ଉନ୍ନତି ନୋଟିସ" ଅର୍ଥ ଏହି ଆଇନର ଧାରା 32 ଅଧୀନରେ ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ଏକ ବିଜ୍ଞପ୍ତି;

(x) "ଶିଶୁ ଖାଦ୍ୟ" ଏବଂ "ଶିଶୁ କ୍ଷୀର ବିକଳ୍ପ" ଯଥାକ୍ରମେ ଶିଶୁ ଦୁଗ୍ଧ ବିକଳ୍ପ, ଖାଦ୍ୟ ବୋତଲ ଏବଂ ଶିଶୁ ଖାଦ୍ୟ (ଉତ୍ପାଦନ, ଯୋଗାଣ ଏବଂ ବିତରଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ଅଧିନିୟମ, 1992 (1992 ର 41)ର ଧାରା 2 ର ଉପଧାରା (l)ର ଧାରା (f) ଏବଂ(g)ରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଅର୍ଥ ରହିବ;

(y) "ଉପାଦାନ" ଅର୍ଥ କୌଣସି ପଦାର୍ଥ, ଯେଉଁଥିରେ ଖାଦ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ କିମ୍ବା ପ୍ରସ୍ତୁତିରେ ବ୍ୟବହୃତ ଏବଂ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ଉତ୍ପାଦରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିବା ଖାଦ୍ୟ ସଂଯୋଜକ, ସମ୍ଭବତଃ ଏକ ସଂଶୋଧିତ ଆକାରରେ;

(z) "ଲେବଲ" ଅର୍ଥ କୌଣସି ଟ୍ୟାଗ୍, ବ୍ରାଣ୍ଡ, ମାର୍କ, ଚିତ୍ର କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବର୍ଣ୍ଣନାତ୍ମକ ପଦାର୍ଥ, ଲିଖିତ, ମୁଦ୍ରିତ, ଷ୍ଟେନସିଲ, ଚିହ୍ନିତ, ଏମ୍ବୋସେଡ୍, ଗ୍ରାଫିକ୍, ଛଦ୍ରିତ, ମୋହର କିମ୍ବା ପ୍ରଭାବିତ କିମ୍ବା କୌଣସି ଖାଦ୍ୟ ପ୍ୟାକେଜର କଣ୍ଟେନର, କଭର, ଢାଙ୍କୁଣି କିମ୍ବା କ୍ରାଉନ ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ କିମ୍ବା ସଂଯୋଜିତ ଏବଂ ଏଥିରେ ଏକ ଉତ୍ପାଦ ସନ୍ନିବେଶ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ;

(za) "ଲାଇସେନ୍ସ" ଅର୍ଥ ଧାରା ୩୧ ଅଧୀନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଲାଇସେନ୍ସ;

(zb) "ସ୍ଥାନୀୟ ଅଞ୍ଚଳ" ଅର୍ଥ ସହରାଞ୍ଚଳ ହେଉ କି ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ, ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା କମିଶନରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିଜ୍ଞପ୍ତିପ୍ରାପ୍ତ ଯେକୌଣସି ଅଞ୍ଚଳକୁ ଏହି ଆଇନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ରେ ଏକ ସ୍ଥାନୀୟ ଅଞ୍ଚଳ ହେବା ଦରକାର;

(zc) "ଉତ୍ପାଦନ" ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଉପାଦାନକୁ ଖାଦ୍ୟର ଏକ ସାମଗ୍ରୀରେ ପରିଣତ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ବା ଗ୍ରହଣ କିମ୍ବା କୌଣସି ଚିକିତ୍ସା, ଯେଉଁଥିରେ ଖାଦ୍ୟର କୌଣସି ସାମଗ୍ରୀ ଉତ୍ପାଦନର କୌଣସି ଉପ-ପ୍ରକ୍ରିୟା, ଆନୁସଙ୍ଗିକ କିମ୍ବା ଆନୁଷଙ୍ଗିକ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ;

(zd) "ମ୍ୟାନୁଫ୍ୟାକଚର" ଅର୍ଥ ହେଉଛି ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟର ଯେକୌଣସି ସାମଗ୍ରୀ ଉତ୍ପାଦନ ବ୍ୟବସାୟରେ ନିୟୋଜିତ ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ଏଥିରେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଯିଏ ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କଠାରୁ ଏହି ପରି ସାମଗ୍ରୀ ପ୍ରାପ୍ତ କରନ୍ତି ଏବଂ ଏହାକୁ ପ୍ୟାକିଂ କରନ୍ତି ଏବଂ ଏହାକୁ ବିକ୍ରି ପାଇଁ ଲେବଲ୍ କରନ୍ତି କିମ୍ବା କେବଳ ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ଲେବଲ୍ କରନ୍ତି;

(ze) "ସଦସ୍ୟ" ଅର୍ଥ ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣର ସଦସ୍ୟ ଏବଂ ଏଥିରେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ;

(zf) "ଭୁଲ ବ୍ରାଣ୍ଡେଡ୍ ଖାଦ୍ୟ" ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଖାଦ୍ୟର ଏକ ସାମଗ୍ରୀ-

(A) ଯଦି ଏହା କଥିତ ଅଟେ, କିମ୍ବା ଉପସ୍ଥାପିତ ହେଉଛି, କିମ୍ବା ହେଉଛି-

(i) ମିଥ୍ୟା, ବିଭ୍ରାନ୍ତିକର କିମ୍ବା ଭ୍ରମାତ୍ମକ ଦାବି ସହିତ ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ଅଫର କିମ୍ବା ପଦୋନ୍ନତି;

(a) ପ୍ୟାକେଜ୍ ର ଲେବଲ୍ ଉପରେ, କିମ୍ବା

(b) ବିଜ୍ଞାପନ ମାଧ୍ୟମରେ, କିମ୍ବା

(ii) ଖାଦ୍ୟର ଅନ୍ୟ ଏକ ଦ୍ରବ୍ୟର ନାମରେ ବିକ୍ରୟ; କିମ୍ବା

(iii) କୌଣସି କାଳ୍ପନିକ ବ୍ୟକ୍ତି କିମ୍ବା କମ୍ପାନୀ ନାମରେ ପ୍ୟାକେଜ୍ ରେ ଥିବା ପ୍ରବନ୍ଧର ନିର୍ମାତା କିମ୍ବା ଉତ୍ପାଦକ ଭାବରେ କିମ୍ବା ସେହି ପ୍ୟାକେଜ୍ ରେ ଥିବା ପ୍ରବନ୍ଧ କିମ୍ବା ଲେବଲ୍ ଥିବା ଭାବରେ ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କିମ୍ବା ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା; କିମ୍ବା

(B) ଯଦି ଏହି ଲେଖାଟି ସିଲ୍ ହୋଇଥିବା କିମ୍ବା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିବା ପ୍ୟାକେଜ୍ ରେ ବିକ୍ରୟ କରାଯାଏ କିମ୍ବା ନିର୍ମାତା କିମ୍ବା ପ୍ରଯୋଜକଙ୍କ ନାମ ଓ ଠିକଣା ରଖିଥାଏ କିନ୍ତୁ-

(i) ଏହି ଲେଖାଟି ଖାଦ୍ୟର ଅନ୍ୟ ଏକ ପ୍ରବନ୍ଧ ଯାହାର ନାମରେ ବିକ୍ରି କରାଯାଏ, ତାହାର ଅନୁକରଣ ବା ଏହାର ବିକଳ୍ପ ଅଟେ, କିମ୍ବା ଏହାର ପ୍ରକୃତ ଚରିତ୍ର କୁ ସୂଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଏହାକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଏବଂ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଲେବଲ୍ କରାଯାଇନାହିଁ; ଏବଂ

(ii) ପ୍ୟାକେଜ୍ ରେ ଥିବା ପ୍ରବନ୍ଧ କିମ୍ବା ଲେବଲ୍ ଥିବା ପ୍ୟାକେଜ୍ ରେ ଥିବା ଉପାଦାନ କିମ୍ବା ପଦାର୍ଥ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ବିବୃତି, ଡିଜାଇନ୍ କିମ୍ବା ଡିଭାଇସ୍ ରହିଛି, ଯାହା କୌଣସି ବିଶେଷ ଭାବରେ ମିଥ୍ୟା କିମ୍ବା ବିଭ୍ରାନ୍ତିକର ଅଟେ, କିମ୍ବା ଯଦି ପ୍ୟାକେଜ୍ ଏହାର ବିଷୟବସ୍ତୁ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅନ୍ୟଥା ଭ୍ରମାତ୍ମକ ଅଟେ; କିମ୍ବା

(iii) ଏହି ଲେଖାଟି କୌଣସି ସ୍ଥାନ କିମ୍ବା ଦେଶର ଉତ୍ପାଦ ଭାବରେ ବିକ୍ରୟ ନିମନ୍ତେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ଯାହା ମିଥ୍ୟା ଅଟେ; କିମ୍ବା

(C) ଯଦି ପ୍ୟାକେଜ୍ ରେ ଥିବା ପ୍ରବନ୍ଧଟି-

(i) ଏଥିରେ କୌଣସି କୃତ୍ରିମ ସ୍ୱାଦ, ରଙ୍ଗ କିମ୍ବା ରାସାୟନିକ ସଂରକ୍ଷକ ରହିଛି ଏବଂ ଏହି ପ୍ୟାକେଜରେ କୌଣସି ଘୋଷଣାକାରୀ ଲେବଲ୍ ନାହିଁ ଯେଉଁଥିରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଯେ ଏହି ଅଧିନିୟମର ଆବଶ୍ୟକତା କିମ୍ବା ଏହା ଅଧୀନରେ କରାଯାଇଥିବା ନିୟମାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ତଥ୍ୟ କିମ୍ବା ଲେବଲ୍ କରାଯାଇନାହିଁ କିମ୍ବା ଏହାର ଉଲ୍ଲଂଘନ କରାଯାଇଛି; କିମ୍ବା

(ii) ବିଶେଷ ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ, ଯଦି ଏହାର ଲେବଲରେ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ସୂଚନା ନଥାଏ, ଏହାର ଭିଟାମିନ୍, ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଖାଦ୍ୟ ଗୁଣ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଯଥେଷ୍ଟ ସୂଚନା ନଥାଏ ଯାହା ଦ୍ୱାରା କ୍ରେତାଙ୍କୁ ଏହି ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ବିଷୟରେ ଯଥେଷ୍ଟ ସୂଚନା ଦିଆଯାଇନଥାଏ; କିମ୍ବା

(iii) ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳତାର ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ଏହାର ବାହ୍ୟ ବିଷୟରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ କିମ୍ବା ସଠିକ୍ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇନାହିଁ।

(zg) "ବିଜ୍ଞପ୍ତି" ଅର୍ଥ ସରକାରୀ ଗେଜେଟରେ ପ୍ରକାଶିତ ବିଜ୍ଞପ୍ତି;

(zh) "ପ୍ୟାକେଜ୍" ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଏକ ପ୍ରି-ପ୍ୟାକ୍ ହୋଇଥିବା ବକ୍ସ, ବୋତଲ, କାସ୍କେଟ୍, ଟିନ୍, ବ୍ୟାରେଲ, କେସ୍, ପାଉଚ୍, ରାପର୍, ବସ୍ତା, ବ୍ୟାଗ୍, ରାପର୍ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜିନିଷ ଯେଉଁଥିରେ ଖାଦ୍ୟର ଏକ ସାମଗ୍ରୀ ପ୍ୟାକିଂ କରାଯାଏ;

(zi) "ପରିସର" ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ଦୋକାନ, ଷ୍ଟଲ, ହୋଟେଲ, ରେଷ୍ଟୁରାଣ୍ଟ, ଏୟାରଲାଇନ୍ସ ସେବା ଏବଂ ଖାଦ୍ୟ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ, ସ୍ଥାନ କିମ୍ବା ଗାଡି କିମ୍ବା ଜାହାଜ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଯେଉଁଠାରେ କୌଣସି ଖାଦ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀ ବିକ୍ରି କିମ୍ବା ଉତ୍ପାଦିତ କିମ୍ବା ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ସଂରକ୍ଷିତ ଅଛି;

(zj) "ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ" ଅର୍ଥ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ନିୟମ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ, ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ମାମଲା ହୋଇପାରେ;

(zk) "ପ୍ରାଥମିକ ଖାଦ୍ୟ"ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଖାଦ୍ୟର ଏକ ଅଂଶ, କୃଷି କିମ୍ବା ଉଦ୍ୟାନ କୃଷି କିମ୍ବା ପଶୁପାଳନ ଏବଂ ଦୁଗ୍ଧ ଚାଷ କିମ୍ବା ଏହାର ପ୍ରାକୃତିକ ରୂପରେ ଦୁଗ୍ଧ ଚାଷ କିମ୍ବା ଜଳଚାଷ, ଯାହା ଜଣେ କୃଷକ କିମ୍ବା ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ହାତରେ ବୃଦ୍ଧି, ଚାଷ, ଚାଷ, ଚୟନ, ଅମଳ, ସଂଗ୍ରହ କିମ୍ବା ଧରିବା ଦ୍ୱାରା ପରିଣତ ହୁଏ;

(zl) "ନିଷେଧ ଆଦେଶ" ଅର୍ଥ ଏହି ଆଇନର ଧାରା ୩୩ ଅଧୀନରେ ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ଏକ ଆଦେଶ;

(zm) "ବିପଦ", ଖାଦ୍ୟର ଯେକୌଣସି ସାମଗ୍ରୀ ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଏହି ପରି ଖାଦ୍ୟ ଉପଭୋକ୍ତାଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଉପରେ ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରଭାବର ସମ୍ଭାବନା ଏବଂ ସେହି ପ୍ରଭାବର ତୀବ୍ରତା, ଫଳସ୍ୱରୂପ ଖାଦ୍ୟ ବିପଦ;

(zn) ଖାଦ୍ୟର ଯେକୌଣସି ପ୍ରବନ୍ଧ ସମ୍ବନ୍ଧରେ "ବିପଦ ବିଶ୍ଳେଷଣ"ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ତିନୋଟି ଉପାଦାନକୁ ନେଇ ଗଠିତ ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା, ଯଥା ବିପଦ ଆକଳନ, ବିପଦ ପରିଚାଳନା ଏବଂ ବିପଦ ଯୋଗାଯୋଗ;

(zo) "ବିପଦ ଆକଳନ" ଅର୍ଥ ଏକ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଭିତ୍ତିକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଯାହା ନିମ୍ନଲିଖିତ ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକୁ ନେଇ ଗଠିତ : (i) ବିପଦ ଚିହ୍ନଟ, (ii) ବିପଦ ଚିତ୍ରଣ; (iii) ଏକ୍ସପୋଜର ଆକଳନ, ଏବଂ (iv) ବିପଦ ସଙ୍କେତ;

(zp) "ବିପଦ ଯୋଗାଯୋଗ" ଅର୍ଥ ବିପଦ ଆକଳନକାରୀ, ବିପଦ ପରିଚାଳକ, ଉପଭୋକ୍ତା, ଶିଳ୍ପ, ଶୈକ୍ଷିକ ସମୁଦାୟ ଏବଂ ବିପଦ ପରିଚାଳନା ନିଷ୍ପତ୍ତିର ବ୍ୟାଖ୍ୟା ସମେତ ଅନ୍ୟ ଆଗ୍ରହୀ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିପଦ, ବିପଦ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାରଣ ଏବଂ ବିପଦ ଧାରଣା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିପଦ ବିଶ୍ଳେଷଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ସୂଚନା ଏବଂ ମତାମତର ଇଣ୍ଟରଆକ୍ଟିଭ ଆଦାନପ୍ରଦାନ;

(zq) "ବିପଦ ପରିଚାଳନା"ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ବିପଦ ଆକଳନଠାରୁ ଅଲଗା, ନୀତି ବିକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା, ଉପଭୋକ୍ତାଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ନିରପେକ୍ଷ ବାଣିଜ୍ୟ ଅଭ୍ୟାସକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେବା ପାଇଁ ବିପଦ ଆକଳନ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟଉପରେ ବିଚାର କରି ସମସ୍ତ ଆଗ୍ରହୀ ପକ୍ଷଙ୍କ ସହ ପରାମର୍ଶ କରିବା ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକ ସ୍ଥଳେ ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରତିଷେଧକ ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବିକଳ୍ପ ଚୟନ କରିବା;

(zr) "ବିକ୍ରୟ" ଏହାର ବ୍ୟାକରଣଗତ ବିବିଧତା ଏବଂ ସମାନ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ସହିତ, ଅର୍ଥର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ କୌଣସି ପ୍ରକାରର ଖାଦ୍ୟ ବିକ୍ରି, ନଗଦ କିମ୍ବା କ୍ରେଡିଟ କିମ୍ବା ବିନିମୟ ମାଧ୍ୟମରେ ଏବଂ ହୋଲସେଲ କିମ୍ବା ଖୁଚୁରା ଦ୍ୱାରା ହେଉ, ମାନବ ବ୍ୟବହାର କିମ୍ବା ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ହେଉ କିମ୍ବା ବିଶ୍ଳେଷଣ ପାଇଁ, ଏବଂ ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ଏକ ଚୁକ୍ତିନାମା, ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ଅଫର, ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ଅଫର, ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ଉନ୍ମୋଚନ କିମ୍ବା ଏପରି କୌଣସି ଜିନିଷ ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ନିକଟରେ ରଖିବା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ। ଏବଂ ଏପରି କୌଣସି ସାମଗ୍ରୀ ବିକ୍ରି କରିବାକୁ ପ୍ରୟାସ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ;

(zs) "ନମୁନା" ଅର୍ଥ ଏହି ଆଇନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଧୀନରେ ନିଆଯାଇଥିବା ଖାଦ୍ୟର କୌଣସି ସାମଗ୍ରୀ କିମ୍ବା ଏହା ଅଧୀନରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କୌଣସି ନିୟମ ଏବଂ ନିୟମର ନମୁନା;

(zt) "ନିୟମାବଳୀ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ" ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ନିୟମାବଳୀ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ;

(zu) ଖାଦ୍ୟର ଯେକୌଣସି ସାମଗ୍ରୀ ସମ୍ପର୍କରେ "ମାନକ"ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିଜ୍ଞାପିତ ମାନକ;

(zv) ଏକ କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳ ସମ୍ବନ୍ଧରେ "ରାଜ୍ୟ ସରକାର"ର ଅର୍ଥ ସମ୍ବିଧାନର ଧାରା ୨୩୯ ଅନୁଯାୟୀ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତ ସେହି କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳର ପ୍ରଶାସକ;

(zw) "ପଦାର୍ଥ" ରେ କୌଣସି ପ୍ରାକୃତିକ କିମ୍ବା କୃତ୍ରିମ ପଦାର୍ଥ ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପଦାର୍ଥ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ, ତାହା କଠିନ ଅବସ୍ଥାରେ ହେଉ କିମ୍ବା ତରଳ ଆକାରରେ ହେଉ କିମ୍ବା ଗ୍ୟାସ କିମ୍ବା ବାଷ୍ପ ଆକାରରେ ହେଉ;

(zx)"ନିମ୍ନମାନର" ଖାଦ୍ୟର ଏକ ସାମଗ୍ରୀ ଯଦି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମାନଦଣ୍ଡ ପୂରଣ କରେ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ଖାଦ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀକୁ ଅସୁରକ୍ଷିତ କରିନଥାଏ ତେବେ ତାହାକୁ ନିମ୍ନମାନର ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବ;

(zy) "ଟ୍ରିବ୍ୟୁନାଲ" ଅର୍ଥ ଧାରା ୭୦ ଅଧୀନରେ ସ୍ଥାପିତ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଆପିଲେଟ୍ ଟ୍ରିବ୍ୟୁନାଲ;

(zz) "ଅସୁରକ୍ଷିତ ଖାଦ୍ୟ" ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଖାଦ୍ୟର ଏକ ଧାରା ଯାହାର ପ୍ରକୃତି, ପଦାର୍ଥ କିମ୍ବା ଗୁଣବତ୍ତା ଏତେ ପ୍ରଭାବିତ ହୁଏ ଯେ ଏହା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପାଇଁ ହାନିକାରକ ହୋଇଥାଏ :-

(i) ପ୍ରବନ୍ଧ ଦ୍ୱାରା, କିମ୍ବା ଏହାର ପ୍ୟାକେଜ୍, ଯାହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ହେଉ କିମ୍ବା ଆଂଶିକ ଭାବରେ, ବିଷାକ୍ତ କିମ୍ବା କ୍ଷତିକାରକ ପଦାର୍ଥରୁ ରଚିତ; କିମ୍ବା

(ii) କୌଣସି ଅପରିଷ୍କାର, ଖରାପ, ପଚିଯାଇଥିବା ବା ରୋଗାଗ୍ରସ୍ତ ପଶୁ ପଦାର୍ଥ କିମ୍ବା ପନିପରିବା ପଦାର୍ଥକୁ ନେଇ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବା ଆଂଶିକ ଭାବରେ ଏହି ପ୍ରବନ୍ଧ ଦ୍ୱାରା; କିମ୍ବା

(iii) ଏହାର ଅପରିଷ୍କାର ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ କିମ୍ବା କୌଣସି କ୍ଷତିକାରକ ପଦାର୍ଥର ସେହି ଲେଖାରେ ଉପସ୍ଥିତି କାରଣରୁ; କିମ୍ବା

(iv) କୌଣସି ନିମ୍ନ ବା ଶସ୍ତା ପଦାର୍ଥର ବିକଳ୍ପ ଦ୍ୱାରା ତାହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ହେଉ କିମ୍ବା ଆଂଶିକ; କିମ୍ବା

(v) ସିଧାସଳଖ କିମ୍ବା ଏକ ଉପାଦାନ ଭାବରେ ଏକ ପଦାର୍ଥ ଯୋଡ଼ିବା ଯାହା ଅନୁମୋଦିତ ନୁହେଁ; କିମ୍ବା

(vi) ଏହାର କୌଣସି ଉପାଦାନର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବା ଆଂଶିକ ଭାବରେ ବିମୂର୍ତ୍ତିକରଣ ଦ୍ୱାରା; କିମ୍ବା

(vii) ପ୍ରବନ୍ଧଟି ଏତେ ରଙ୍ଗୀନ, ସ୍ୱାଦଯୁକ୍ତ କିମ୍ବା ଲେପିତ, ପାଉଡର କିମ୍ବା ପଲିସ୍ ହେବା ଦ୍ୱାରା, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଧାରାଟି କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହୁଏ କିମ୍ବା ଲୁଚାଇ ଥାଏ କିମ୍ବା ଏହା ପ୍ରକୃତରେ ଏହା ଠାରୁ ଭଲ କିମ୍ବା ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟର ଦେଖାଯାଏ; କିମ୍ବା

(viii) ଏହା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ରଙ୍ଗୀନ ପଦାର୍ଥ କିମ୍ବା ସଂରକ୍ଷକଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତି ଦ୍ୱାରା; କିମ୍ବା

(ix) କୃମି, କୀଟ ବା କୀଟପତଙ୍ଗ ଦ୍ୱାରା ସଂକ୍ରମିତ କିମ୍ବା ସଂକ୍ରମିତ ହୋଇଥିବା ଧାରା ଦ୍ୱାରା; କିମ୍ବା

(x) ଏହାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା, ପ୍ୟାକିଂ କରିବା କିମ୍ବା ଅସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକର ଅବସ୍ଥାରେ ରଖାଯିବା କାରଣରୁ; କିମ୍ବା

(xi) ଏହା ଭୁଲ୍ ବ୍ରାଣ୍ଡେଡ୍ ବା ନିମ୍ନମାନର ବା ବାହ୍ୟ ପଦାର୍ଥ ଯୁକ୍ତ ଖାଦ୍ୟ ହେବା କାରଣରୁ; କିମ୍ବା

(xii) କୀଟନାଶକ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରଦୂଷକ ପଦାର୍ଥକୁ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପରିମାଣଠାରୁ ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ରଖିବା ଦ୍ୱାରା।

(2) ଜାମ୍ମୁ-କାଶ୍ମୀର ରାଜ୍ୟରେ ବଳବତ୍ତର ନଥିବା କୌଣସି ଆଇନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏହି ଅଧିନିୟମରେ କୌଣସି ସନ୍ଦର୍ଭ, ସେହି ରାଜ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ସେହି ରାଜ୍ୟର ବଳବତ୍ତର ଥିବା ଅନୁରୂପ ଆଇନ, ଯଦି କିଛି ଥାଏ, ତାହାର ସନ୍ଦର୍ଭ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବ।

ଅଧ୍ୟାୟ **II**

ଭାରତୀୟ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଏବଂ ମାନକ ପ୍ରାଧିକରଣ

4. ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଏବଂ ମାନକ ପ୍ରାଧିକରଣର ଭାରତ ପ୍ରତିଷ୍ଠା**-**

(1) କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜରିଆରେ ଭାରତୀୟ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଓ ମାନକ ପ୍ରାଧିକରଣ ନାମରେ ପରିଚିତ ଏକ ସଂସ୍ଥା ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବେ, ଯେଉଁଥିରେ ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା କ୍ଷମତାର ବ୍ୟବହାର କରିବା ଏବଂ ଏହାକୁ ଦିଆଯାଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରାଯାଇପାରିବ।

(2) ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣ ଉପରୋକ୍ତ ନାମରେ ଏକ ସଂସ୍ଥା କର୍ପୋରେଟ୍ ହେବେ, ଯାହାର ସ୍ଥାୟୀ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଏବଂ ଉଭୟ ସ୍ଥାବର ଏବଂ ଅସ୍ଥାବର ସମ୍ପତ୍ତି ଅଧିଗ୍ରହଣ, ଧାରଣ ଏବଂ ନିଷ୍କାସନ କରିବାର କ୍ଷମତା ଥିବା ଏକ ସିଲ୍ ରହିବ ଏବଂ ଉପରୋକ୍ତ ନାମରେ ମାମଲା ରୁଜୁ ହେବ କିମ୍ବା ମାମଲା ରୁଜୁ କରାଯିବ।

(3) ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣର ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଦିଲ୍ଲୀରେ ରହିବ।

(4) ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣ ଭାରତର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ନିଜର କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ସ୍ଥାପନ କରିପାରିବେ।

5. ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣ ଗଠନ ଏବଂ ଏହାର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ସଦସ୍ୟ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟତା**-**

(1) ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣରେ ଜଣେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଓ ନିମ୍ନଲିଖିତ ୨୨ ଜଣ ସଦସ୍ୟ ରହିବେ, ଯେଉଁଥିରୁ ଏକ ତୃତୀୟାଂଶ ମହିଳା ରହିବେ, ଯଥା:-

(a) କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଯୁଗ୍ମ ସଚିବ ପାହ୍ୟାରୁ କମ୍ ନଥିବା ସାତ ଜଣ ସଦସ୍ୟ ଯଥାକ୍ରମେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ କିମ୍ବା ବିଭାଗଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରିବା ପାଇଁ ନିଯୁକ୍ତ ହେବେ-

(i) କୃଷି,

(ii) ବାଣିଜ୍ୟ,

(iii) ଉପଭୋକ୍ତା ବ୍ୟାପାର,

(iv) ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ,

(v) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ,

(vi) ବିଧାନ ପରିଷଦ,

(vii) କ୍ଷୁଦ୍ର ମାପ ଶିଳ୍ପ,

ଯେଉଁମାନେ ସଦସ୍ୟ ରହିବେ;

(b) ଖାଦ୍ୟ ଶିଳ୍ପର ଦୁଇ ଜଣ ପ୍ରତିନିଧି ଯେଉଁମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପରୁ ଆସିବେ;

(c) ଉପଭୋକ୍ତା ସଂଗଠନର ଦୁଇ ଜଣ ପ୍ରତିନିଧି;

(d) ତିନି ଜଣ ବିଶିଷ୍ଟ ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟାର୍ଥୀ ବା ବୈଜ୍ଞାନିକ;

(e) ପ୍ରତି ତିନିବର୍ଷରେ 5 ଜଣ ସଦସ୍ୟଙ୍କୁ ରୋଟେସନ୍ ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତ କରାଯିବ, ରାଜ୍ୟ ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ର ଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରଥମ ଅନୁସୂଚୀରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଜୋନ୍ ଗୁଡ଼ିକରୁ ଜଣେ ଲେଖାଏଁ ସଦସ୍ୟ ନିଯୁକ୍ତ ହେବେ;

(f) କୃଷକ ସଂଗଠନର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରିବା ପାଇଁ ଦୁଇ ଜଣ ବ୍ୟକ୍ତି;

(g) ଖୁଚୁରା ବ୍ୟବସାୟୀ ସଂଗଠନଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରିବାକୁ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି |

(2) ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଏପରି ଭାବରେ ନିଯୁକ୍ତ କରାଯିବ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଦକ୍ଷତାର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ମାନଦଣ୍ଡ, ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଦକ୍ଷତାର ବ୍ୟାପକ ପରିସର ସୁରକ୍ଷିତ ହୋଇପାରିବ ଏବଂ ଦେଶ ମଧ୍ୟରେ ବ୍ୟାପକ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଭୌଗୋଳିକ ବିତରଣର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରିବେ।

(3) କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଖାଦ୍ୟ ବିଜ୍ଞାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କିମ୍ବା ପ୍ରଶାସନର ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଯେଉଁମାନେ ଏହି ବିଷୟ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ସଚିବ ପାହ୍ୟାରୁ ନିମ୍ନ ପଦବୀରେ ଅଛନ୍ତି କିମ୍ବା ପଦବୀରେ ଅଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ନିଯୁକ୍ତ ହେବେ।

(4) ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣର ପଦସ୍ଥ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଓ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଚୟନ କମିଟିର ସୁପାରିସ ଆଧାରରେ ନିଯୁକ୍ତ କରିବେ।

(5) ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣର ପଦସ୍ଥ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ କିମ୍ବା ସଦସ୍ୟ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପଦବୀରେ ରହିବେ ନାହିଁ।

6. ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଓ ସଦସ୍ୟ ଚୟନ ପାଇଁ ଚୟନ କମିଟି**-**

(1) କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣର ପଦସ୍ଥ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଓ ସଦସ୍ୟ ଚୟନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏକ ଚୟନ କମିଟି ଗଠନ କରିବେ-

(a) କ୍ୟାବିନେଟ ସଚିବ-ଅଧ୍ୟକ୍ଷ,

(b) ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟର ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ସଚିବ କିମ୍ବା ଏହି ଆଇନର ପରିଚାଳନା ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ବିଭାଗ ଆବାହକ- ସଦସ୍ୟ ଭାବରେ,

(c) ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟର ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ସଚିବ କିମ୍ବା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ,ବିଧାନ ଓ କାର୍ମିକ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ବିଭାଗଗୁଡ଼ିକର ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ସଚିବ- ସଦସ୍ୟ,

(d) ପବ୍ଲିକ୍ ଏଣ୍ଟରପ୍ରାଇଜେସ୍ ସିଲେକ୍ସନ ବୋର୍ଡର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ(ସଦସ୍ୟ),

(e) କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମନୋନୀତ ହେବାକୁ ଥିବା ଜଣେ ବିଶିଷ୍ଟ ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଜ୍ଞାନୀ-ସଦସ୍ୟ।

ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣ**-** ଧାରା **(e)** ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର କୌଣସି ଜାତୀୟ ଗବେଷଣା କିମ୍ବା ବୈଷୟିକ ଅନୁଷ୍ଠାନର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ କିମ୍ବା ମୁଖ୍ୟ ପଦବୀରେ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଯେକୌଣସି ନାମରେ ମନୋନୀତ କରିବେ।

(2) କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ କିମ୍ବା ସଦସ୍ୟଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ, ଇସ୍ତଫା କିମ୍ବା ଅପସାରଣ କାରଣରୁ କୌଣସି ପଦବୀ ଖାଲି ପଡ଼ିବାର ଦୁଇ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ଏବଂ ସେହି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ କିମ୍ବା କୌଣସି ସଦସ୍ୟଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକାଳ ଶେଷ ହେବାର ତିନି ମାସ ପୂର୍ବରୁ ଖାଲି ପଡ଼ିଥିବା ପଦବୀ ପୂରଣ ପାଇଁ ଚୟନ କମିଟିକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବେ।

(3) ଚୟନ ସମିତି ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଓ ସଦସ୍ୟ ଚୟନ ତାରିଖଠାରୁ ଦୁଇ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ କରିବ।

(4) ଚୟନ ସମିତି ପ୍ରତି ପଦବୀ ପାଇଁ ଦୁଇଟି ନାମର ଏକ ପ୍ୟାନେଲ ସୁପାରିସ କରିବ।

(5) ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ସଦସ୍ୟ ଭାବରେ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ସୁପାରିଶ କରିବା ପୂର୍ବରୁ, ଚୟନ ସମିତି ନିଜକୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିବ ଯେ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର କୌଣସି ଆର୍ଥିକ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସ୍ୱାର୍ଥ ନାହିଁ, ଯାହା ସଦସ୍ୟ ଭାବରେ ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିବାର ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି।

(6) ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ସଦସ୍ୟଙ୍କ କୌଣସି ନିଯୁକ୍ତି କେବଳ ଚୟନ ସମିତିରେ କୌଣସି ପଦବୀ ପାଇଁ ଅବୈଧ ହେବ ନାହିଁ।

7. ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଓ ସଦସ୍ୟଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକାଳ**,** ଦରମା**,** ଭତ୍ତା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଚାକିରି ସର୍ତ୍ତାବଳୀ**-**

(1) ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଏବଂ ପଦସ୍ଥ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ସଦସ୍ୟମାନେ ସେମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ପ୍ରବେଶ କରିବା ତାରିଖଠାରୁ ତିନି ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପଦରେ ରହିବେ ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ତିନି ବର୍ଷ ପାଇଁ ପୁନଃନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ହେବେ:

କିନ୍ତୁ 65 ବର୍ଷ ବୟସ ହେବା ପରେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ସେଭଳି ପଦରେ ରହିବେ ନାହିଁ।

(a) ଅଧ୍ୟକ୍ଷଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ବୟସ 65 ବର୍ଷ, ଏବଂ

(b) ଜଣେ ସଦସ୍ୟଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ବୟସ 62 ବର୍ଷ।

(2) କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଓ ସଭ୍ୟମାନଙ୍କର ଦରମା ଓ ଭତ୍ତା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଚାକିରି ସର୍ତ୍ତାବଳୀ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହେବ।

(3) ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଦସ୍ୟ ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ପ୍ରବେଶ କରିବା ପୂର୍ବରୁ, କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ନିକଟରେ ଏହି ଫର୍ମରେ ଏବଂ ସେହି ଉପାୟରେ ଏବଂ ସେହି ପଦ୍ଧତିରେ ପଦ ଏବଂ ଗୋପନୀୟତାର ଶପଥ ଗ୍ରହଣ କରିବେ।

(4) ଉପଧାରାରେ ଯାହା ବି ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ କିମ୍ୱା କୌଣସି ସଦସ୍ୟ-

(a) କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କୁ ଲିଖିତ ଭାବେ 3 ମାସରୁ କମ୍ ସମୟ ପାଇଁ ନୋଟିସ୍ ଦେଇ ନିଜ ପଦରୁ ଇସ୍ତଫା ଦିଅନ୍ତୁ; କିମ୍ୱା

(b) ଧାରା 8 ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କ ପଦରୁ ହଟାଇ ଦିଆଯିବ।

(5) ଅଧ୍ୟକ୍ଷ କିମ୍ୱା କୌଣସି ସଦସ୍ୟ ଏହି ପଦବୀରେ ରହିବାକୁ ଇଚ୍ଛୁକ ବ୍ୟକ୍ତି କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣ କିମ୍ୱା କୌଣସି ରାଜ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ନିକଟରେ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରିବେ ନାହିଁ।

8. ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଓ ସଦସ୍ୟଙ୍କୁ ହଟାଇବା-

(1) ଧାରା 7 ର ଉପଧାରା (1)ରେ କିଛି ଉଲ୍ଲେଖ ଥାଇ ମଧ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଆଦେଶ କ୍ରମେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ କିମ୍ୱା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସଦସ୍ୟଙ୍କୁ ପଦରୁ ହଟାଇପାରିବେ, ଯଦି ଅଧ୍ୟକ୍ଷ କିମ୍ୱା ଅନ୍ୟ ସଦସ୍ୟ ହୁଅନ୍ତି, ତେବେ ସେଭଳି ଅନ୍ୟ ସଦସ୍ୟ।

(a) ଙ୍କୁ ଅଯୋଗ୍ୟ ଘୋଷଣା କରାଯାଇଛି; କିମ୍ୱା

(b) କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ମତରେ ନୈତିକ ଅବକ୍ଷୟ ସହ ଜଡ଼ିତ ଏକ ଅପରାଧପାଇଁ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଛନ୍ତି; କିମ୍ୱା

(c) ଜଣେ ସଦସ୍ୟ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଶାରୀରିକ କିମ୍ୱା ମାନସିକ ଭାବରେ ଅକ୍ଷମ ହୋଇଯାଇଛନ୍ତି; କିମ୍ୱା

(d) ଏପରି ଆର୍ଥିକ କିମ୍ୱା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସ୍ୱାର୍ଥ ହାସଲ କରିଛି ଯାହା ଜଣେ ସଦସ୍ୟ ଭାବରେ ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଛି; କିମ୍ୱା

(e) ତାଙ୍କ ପଦବୀର ଏତେ ଅପବ୍ୟବହାର କରିଛନ୍ତି ଯେ, ପଦରେ ରହିବା ଜନସ୍ୱାର୍ଥ ପ୍ରତି କ୍ଷତିକାରକ ହୋଇପଡ଼ିଛି।

(2) ଉପଧାରା (1)ର ଧାରା (d) ଏବଂ (e) ଅଧୀନରେ କୌଣସି ସଦସ୍ୟଙ୍କୁ ହଟାଇ ଦିଆଯିବ ନାହିଁ ଯଦି ତାଙ୍କୁ ଏହି ମାମଲାରେ ଶୁଣାଣି ପାଇଁ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ସୁଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରାନଯାଏ।

9. ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣର ଅଧିକାରୀ ଓ ଅନ୍ୟ କର୍ମଚାରୀ-

(1) ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣର ଜଣେ ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ଅଧିକାରୀ ରହିବେ, ଯିଏ କି ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଅତିରିକ୍ତ ସଚିବ ପାହ୍ୟାଠାରୁ କମ୍ ନୁହଁନ୍ତି, ଯିଏ କି କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତ ହେବାକୁ ଥିବା ପ୍ରାଧିକରଣର ସଦସ୍ୟ ସଚିବ ହେବେ।

(2) ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ କ୍ରମେ ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ଏହାର କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହ ରେ ଆବଶ୍ୟକ ଅନ୍ୟ ଅଧିକାରୀ ଓ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା, ପ୍ରକୃତି ଏବଂ ବର୍ଗ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିପାରିବେ।

(3) ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ଅଧିକାରୀ, ଅଧିକାରୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଦରମା ଓ ଭତ୍ତା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଚାକିରି ସର୍ତ୍ତାବଳୀ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ କ୍ରମେ ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ନିୟମାବଳୀ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହେବ।

10. ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ଅଧିକାରୀଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ-

(1) ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ଅଧିକାରୀ ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣର ଆଇନଗତ ପ୍ରତିନିଧି ହେବେ ଏବଂ ଏଥିପାଇଁ ଦାୟୀ ରହିବେ-

(a) ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣର ଦୈନନ୍ଦିନ ପ୍ରଶାସନ;

(b) କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପରାମର୍ଶଦାତା କମିଟି ସହ ପରାମର୍ଶ କରି ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା;

(c) କାର୍ଯ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଏବଂ ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା;

(d) ବୈଜ୍ଞାନିକ କମିଟି ଏବଂ ବୈଜ୍ଞାନିକ ପ୍ୟାନେଲ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ବୈଜ୍ଞାନିକ, ବୈଷୟିକ ଏବଂ ପ୍ରଶାସନିକ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା;

(e) ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଏହାର ଉପଭୋକ୍ତାଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଯାୟୀ, ବିଶେଷ କରି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସେବାର ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତତା ଏବଂ ଲାଗିଥିବା ସମୟ ସମ୍ପର୍କରେ ଏହାର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିବା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା;

(f) ରାଜସ୍ୱ ଓ ବ୍ୟୟ ବିବରଣୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଏବଂ ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ବଜେଟ୍ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା; ଏବଂ

(g) କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ସହ ଯୋଗାଯୋଗର ବିକାଶ ଓ ବଜାୟ ରଖିବା ଏବଂ ଏହାର ସଂପୃକ୍ତ କମିଟି ଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ନିୟମିତ ଆଲୋଚନା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା।

(2) ପ୍ରତିବର୍ଷ ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ଅଧିକାରୀ ଅନୁମୋଦନ ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ନିକଟରେ ଦାଖଲ କରିବେ-

(a) ପୂର୍ବ ବର୍ଷରେ ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ନେଇ ଏକ ସାଧାରଣ ରିପୋର୍ଟ;

(b) କାର୍ଯ୍ୟର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ;

(c) ପୂର୍ବ ବର୍ଷର ବାର୍ଷିକ ହିସାବ; ଏବଂ

(d) ଆଗାମୀ ବର୍ଷ ପାଇଁ ବଜେଟ୍।

(3) ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ଅଧିକାରୀ ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯିବା ପରେ ସାଧାରଣ ରିପୋର୍ଟ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମଗୁଡ଼ିକୁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଇବେ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରକାଶିତ କରିବେ।

(4) ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ଅଧିକାରୀ ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ସମସ୍ତ ଆର୍ଥିକ ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ଅନୁମୋଦନ କରିବେ ଏବଂ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ସମ୍ପର୍କରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କୁ ରିପୋର୍ଟ ଦେବେ।

(5) ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ଅଧିକାରୀ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା କମିସନରଙ୍କ କ୍ଷମତାକୁ ବ୍ୟବହାର କରିବେ ଏବଂ ଏହି ସାମଗ୍ରୀର ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ମାମଲାଗୁଡ଼ିକର ପରିଚାଳନା କରିବେ।

(6) ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣର ଅଧିକାରୀ ଓ ଅନ୍ୟ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଉପରେ ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପ୍ରଶାସନିକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ରହିବ।

11. କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପରାମର୍ଶଦାତା କମିଟି**-**

(1) ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜରିଆରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପରାମର୍ଶଦାତା କମିଟି ନାମରେ ପରିଚିତ ଏକ କମିଟି ଗଠନ କରିବେ।

(2) କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପରାମର୍ଶଦାତା କମିଟିରେ ଖାଦ୍ୟ ଶିଳ୍ପ, କୃଷି, ଉପଭୋକ୍ତା, ସଂପୃକ୍ତ ଗବେଷଣା ସଂସ୍ଥା ଏବଂ ଖାଦ୍ୟ ପରୀକ୍ଷାଗାର ଏବଂ ସମସ୍ତ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା କମିଶନରଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରିବା ପାଇଁ ଦୁଇଜଣ ଲେଖାଏଁ ସଦସ୍ୟ ରହିବେ ଏବଂ ବୈଜ୍ଞାନିକ କମିଟିର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ସଦସ୍ୟ ରହିବେ।

(3) କୃଷି, ପଶୁପାଳନ ଓ ଦୁଗ୍ଧ ଚାଷ, ଜୈବ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟା, ବାଣିଜ୍ୟ ଓ ଶିଳ୍ପ, ଖାଉଟି ବ୍ୟାପାର, ପରିବେଶ ଓ ଜଙ୍ଗଲ, ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ଶିଳ୍ପ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ପଞ୍ଚାୟତିରାଜ, କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ଓ ଖାଦ୍ୟ ଓ ସାଧାରଣ ବଣ୍ଟନ କିମ୍ବା ସରକାରୀ ଅନୁଷ୍ଠାନ କିମ୍ବା ସଂଗଠନ ଏବଂ ସରକାରୀ ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ କୃଷକ ମାନଙ୍କ ର ସମ୍ପୃକ୍ତ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ କିମ୍ବା ବିଭାଗର ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କୁ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପରାମର୍ଶଦାତା କମିଟିର ଆଲୋଚନା ପାଇଁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରାଯିବ।

(4) ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ଅଧିକାରୀ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପରାମର୍ଶଦାତା କମିଟିର କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ରହିବେ।

(5) କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପରାମର୍ଶଦାତା କମିଟି ନିୟମାବଳୀ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟବସାୟର କାରବାର ସମେତ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ନିୟମାବଳୀ ଅନୁସରଣ କରିବ।

12. କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପରାମର୍ଶଦାତା କମିଟିର କାର୍ଯ୍ୟ**-**

(1) କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପରାମର୍ଶଦାତା କମିଟି ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଏବଂ ଖାଦ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କାରୀ ଏଜେନ୍ସି ଏବଂ ସଂଗଠନମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଘନିଷ୍ଠ ସହଯୋଗ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବ।

(2) କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପରାମର୍ଶଦାତା କମିଟି ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ ଦେବ-

(a) ଏହି ଧାରା ଅଧୀନରେ ଏହାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ଏବଂ ବିଶେଷ କରି ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା,

(b) କାର୍ଯ୍ୟର ପ୍ରାଥମିକତା ଉପରେ,

(c) ସମ୍ଭାବ୍ୟ ବିପଦ ଚିହ୍ନଟ କରିବା,

(d) ଜ୍ଞାନର ଏକତ୍ରୀକରଣ, ଏବଂ

(e) ନିୟମାବଳୀ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ।

(3) କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପରାମର୍ଶଦାତା କମିଟିର ଅଧ୍ୟକ୍ଷଙ୍କ ନିମନ୍ତ୍ରଣକ୍ରମେ କିମ୍ବା ଏହାର ଅତିକମରେ ଏକ ତୃତୀୟାଂଶ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଅନୁରୋଧକ୍ରମେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପରାମର୍ଶଦାତା କମିଟି ନିୟମିତ ଭାବରେ ବୈଠକ କରିବ ଏବଂ ବର୍ଷକୁ ଅତି କମରେ ତିନି ଥର ନୁହେଁ।

13. ବୈଜ୍ଞାନିକ ପ୍ୟାନେଲ**-**

(1) ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣ ବୈଜ୍ଞାନିକ ପ୍ୟାନେଲ ସ୍ଥାପନ କରିବେ, ଯେଉଁଥିରେ ସ୍ୱାଧୀନ ବୈଜ୍ଞାନିକ ବିଶେଷଜ୍ଞ ରହିବେ।

(2) ବୈଜ୍ଞାନିକ ପ୍ୟାନେଲ ଏହାର ଆଲୋଚନାରେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଶିଳ୍ପ ଏବଂ ଉପଭୋକ୍ତା ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିବ।

(3) ଉପଧାରା (1)ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରତି ପକ୍ଷପାତିତା ନକରି ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ପ୍ୟାନେଲ୍ ବ୍ୟତୀତ ଯେତିକି ଆବଶ୍ୟକ ମନେ କରନ୍ତି ସେତିକି ବୈଜ୍ଞାନିକ ପ୍ୟାନେଲ୍ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିପାରିବେ:

(a) ଖାଦ୍ୟ ଯୋଗାଣ, ସ୍ୱାଦ, ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ଉପକରଣ ଏବଂ ଖାଦ୍ୟ ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଥିବା ସାମଗ୍ରୀ;

(b) କୀଟନାଶକ ଓ ଆଣ୍ଟିବାୟୋଟିକ୍ ଅବଶିଷ୍ଟ;
(c) ଆନୁବଂଶିକ ଭାବରେ ସଂଶୋଧିତ ଜୀବ ଓ ଖାଦ୍ୟ;
(d) କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ଖାଦ୍ୟ, ନ୍ୟୁଟ୍ରାସ୍ୟୁଟିକାଲ, ଡାଏଟିକ୍ ଉତ୍ପାଦ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସମାନ ଉତ୍ପାଦ;
(e) ଜୈବିକ ବିପଦ;
(f) ଖାଦ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳରେ ପ୍ରଦୂଷିତ;
(g) ଲେବଲିଂ; ଏବଂ
(h) ନମୁନା ଓ ବିଶ୍ଳେଷଣ ପଦ୍ଧତି।

(4) ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ସମୟ ସମୟରେ ନୂତନ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଯୋଡି କିମ୍ବା ବର୍ତ୍ତମାନର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ବାଦ୍ ଦେଇ କିମ୍ବା ପ୍ୟାନେଲର ନାମ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରି ବୈଜ୍ଞାନିକ ପ୍ୟାନେଲପୁନଃ ଗଠନ କରିପାରିବେ।

14. ବୈଜ୍ଞାନିକ କମିଟି-

(1) ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣ ବୈଜ୍ଞାନିକ କମିଟି ଗଠନ କରିବେ ଯେଉଁଥିରେ ବୈଜ୍ଞାନିକ ପ୍ୟାନେଲର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଏବଂ ୬ ଜଣ ସ୍ୱାଧୀନ ବୈଜ୍ଞାନିକ ବିଶେଷଜ୍ଞ ରହିବେ, ଯେଉଁମାନେ କୌଣସି ବୈଜ୍ଞାନିକ ପ୍ୟାନେଲ ସହିତ ସମ୍ପୃକ୍ତ କିମ୍ବା ଅନୁବନ୍ଧିତ ନୁହଁନ୍ତି।

(2) ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣକୁ ବୈଜ୍ଞାନିକ ମତାମତ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ବୈଜ୍ଞାନିକ କମିଟି ଦାୟୀ ରହିବ ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକ ସ୍ଥଳେ ଜନଶୁଣାଣି ଆୟୋଜନ କରିବାର କ୍ଷମତା ରହିବ।

(3) ବୈଜ୍ଞାନିକ ମତାମତ ପ୍ରଣାଳୀର ନିରନ୍ତରତା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ସାଧାରଣ ସମନ୍ୱୟ ପାଇଁ ବୈଜ୍ଞାନିକ କମିଟି ଦାୟୀ ରହିବ ଏବଂ ବିଶେଷ କରି ବୈଜ୍ଞାନିକ ପ୍ୟାନେଲର କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଣାଳୀ ଗ୍ରହଣ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ ପଦ୍ଧତିର ସମନ୍ୱୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ।

(4) ବୈଜ୍ଞାନିକ କମିଟି ଏକାଧିକ ବୈଜ୍ଞାନିକ ପ୍ୟାନେଲର ଦକ୍ଷତା ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ବହୁକ୍ଷେତ୍ରୀୟ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଏବଂ କୌଣସି ବୈଜ୍ଞାନିକ ପ୍ୟାନେଲର ଦକ୍ଷତା ମଧ୍ୟରେ ନଥିବା ପ୍ରସଙ୍ଗ ଉପରେ ମତାମତ ପ୍ରଦାନ କରିବ।

(5) ଆବଶ୍ୟକ ସ୍ଥଳେ ଏବଂ ବିଶେଷ କରି ବୈଜ୍ଞାନିକ ପ୍ୟାନେଲର କୌଣସି ଦକ୍ଷତା ମଧ୍ୟରେ ନଥିବା ବିଷୟକ୍ଷେତ୍ରରେ ବୈଜ୍ଞାନିକ କମିଟି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ଗୋଷ୍ଠୀ ଗଠନ କରିବ ଏବଂ ଏଭଳି କ୍ଷେତ୍ରରେ ବୈଜ୍ଞାନିକ ମତାମତ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ସମୟରେ ସେହି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ଗୋଷ୍ଠୀର ଦକ୍ଷତାକୁ ଆକର୍ଷିତ କରିବ।

15. ବୈଜ୍ଞାନିକ କମିଟି ଏବଂ ବୈଜ୍ଞାନିକ ପ୍ୟାନେଲ ପାଇଁ ପ୍ରକ୍ରିୟା-

(1) ବୈଜ୍ଞାନିକ କମିଟିର ସଦସ୍ୟ, ଯେଉଁମାନେ ବୈଜ୍ଞାନିକ ପ୍ୟାନେଲର ସଦସ୍ୟ ନୁହଁନ୍ତି ଏବଂ ବୈଜ୍ଞାନିକ ପ୍ୟାନେଲର ସଦସ୍ୟ ନୁହଁନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ତିନି ବର୍ଷ ପାଇଁ ନିଯୁକ୍ତ କରିବେ, ଯାହା ସେହି ଅବଧି ପାଇଁ ନବୀକରଣଯୋଗ୍ୟ ହେବ ଏବଂ ଖାଲି ପଡିଥିବା ବିଜ୍ଞପ୍ତି ସମ୍ପୃକ୍ତ ଅଗ୍ରଣୀ ବୈଜ୍ଞାନିକ ପ୍ରକାଶନ ଏବଂ ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣର ୱେବସାଇଟରେ ପ୍ରକାଶିତ ହେବ।

(2) ବୈଜ୍ଞାନିକ କମିଟି ଏବଂ ବୈଜ୍ଞାନିକ ପ୍ୟାନେଲ ପ୍ରତ୍ୟେକ ନିଜ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଚୟନ କରିବେ।

(3) ବୈଜ୍ଞାନିକ କମିଟି ଏବଂ ବୈଜ୍ଞାନିକ ପ୍ୟାନେଲ ସେମାନଙ୍କର ଅଧିକାଂଶ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ ଏବଂ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ମତାମତ ରେକର୍ଡ କରାଯିବ।

(4) ବୈଜ୍ଞାନିକ କମିଟି ଏବଂ ବୈଜ୍ଞାନିକ ପ୍ୟାନେଲର ପରିଚାଳନା ଓ ସହଯୋଗ ପାଇଁ ପ୍ରଣାଳୀ ନିୟମାବଳୀ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହେବ।

(5) ଏହି ପଦ୍ଧତିଗୁଡ଼ିକ ବିଶେଷ ଭାବରେ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ହେବ-
(a) ଜଣେ ସଦସ୍ୟ ବୈଜ୍ଞାନିକ କମିଟି କିମ୍ବା ବୈଜ୍ଞାନିକ ପ୍ୟାନେଲରେ କ୍ରମାଗତ ଭାବରେ କେତେ ଥର କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରିବେ;
(b) ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୈଜ୍ଞାନିକ ପ୍ୟାନେଲରେ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା;
(c) ବୈଜ୍ଞାନିକ କମିଟି ଏବଂ ବୈଜ୍ଞାନିକ ପ୍ୟାନେଲର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଖର୍ଚ୍ଚ ପୁନଃ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାର ପ୍ରଣାଳୀ;
(d) ବୈଜ୍ଞାନିକ ମତାମତ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ଅନୁରୋଧଗୁଡିକ ବୈଜ୍ଞାନିକ କମିଟି ଏବଂ ବୈଜ୍ଞାନିକ ପ୍ୟାନେଲକୁ କିପରି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ;
(e) ବୈଜ୍ଞାନିକ କମିଟି ଏବଂ ବୈଜ୍ଞାନିକ ପ୍ୟାନେଲର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ଗୋଷ୍ଠୀର ଗଠନ ଏବଂ ସଂଗଠନ ଏବଂ ବାହ୍ୟ ବିଶେଷଜ୍ଞମାନଙ୍କୁ ସେହି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ଗୋଷ୍ଠୀରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବାର ସମ୍ଭାବନା;
(f) ବୈଜ୍ଞାନିକ କମିଟି ଏବଂ ବୈଜ୍ଞାନିକ ପ୍ୟାନେଲବୈଠକରେ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷକମାନଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରାଯିବାର ସମ୍ଭାବନା;
(g) ଜନଶୁଣାଣି ଆୟୋଜନ ର ସମ୍ଭାବନା; ଏବଂ
(h) ବୈଠକର କୋରମ୍, ବୈଠକ ବିଜ୍ଞପ୍ତି, ବୈଠକର କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରସଙ୍ଗ।

16. ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଓ କାର୍ଯ୍ୟ-

(1) ଖାଦ୍ୟଉତ୍ପାଦନ, ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ, ବିତରଣ, ବିକ୍ରୟ ଓ ଆମଦାନୀକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଓ ତଦାରଖ କରିବା ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ

ହେବ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ସୁରକ୍ଷିତ ଓ ସୁସ୍ଥ ଖାଦ୍ୟ ସୁନିଶ୍ଚିତ ହୋଇପାରିବ।

(2) ଉପଧାରା (1)ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରତି ପକ୍ଷପାତିତା ନକରି ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ନିୟମାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିପାରିବେ-

(a) ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ ବିଜ୍ଞାପିତ ବିଭିନ୍ନ ମାନଦଣ୍ଡକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ଏବଂ ଖାଦ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମାନକ ଏବଂ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା;

(b) ଖାଦ୍ୟ ଯୋଗାଣ, ଫସଲ ପ୍ରଦୂଷକ, କୀଟନାଶକ ଅବଶିଷ୍ଟ, ପ୍ରାଣୀ ଚିକିତ୍ସା ଔଷଧର ଅବଶିଷ୍ଟ ଅଂଶ, ଭାରୀ ଧାତୁ, ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ଉପକରଣ, ମାଇକୋ-ବିଷାକ୍ତ ପଦାର୍ଥ, ଆଣ୍ଟିବାୟୋଟିକ୍ ଏବଂ ଔଷଧୀୟ ସକ୍ରିୟ ପଦାର୍ଥ ଏବଂ ଖାଦ୍ୟର ବିକିରଣ ର ବ୍ୟବହାର ର ସୀମା;

(c) ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ପରିଚାଳନା ବ୍ୟବସ୍ଥାର ସାର୍ଟିଫିକେସନ୍ ରେ ନିୟୋଜିତ ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ମାନ୍ୟତା ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଓ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା;

(d) ଭାରତକୁ ଆମଦାନୀ ହେଉଥିବା ଖାଦ୍ୟର ଯେକୌଣସି ସାମଗ୍ରୀ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଗୁଣବତ୍ତା ନିୟନ୍ତ୍ରଣର ପ୍ରଣାଳୀ ଏବଂ ପ୍ରୟୋଗ;

(e) ପରୀକ୍ଷାଗାରଗୁଡ଼ିକର ମାନ୍ୟତା ପାଇଁ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଏବଂ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଏବଂ ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ ପରୀକ୍ଷାଗାର ଗୁଡ଼ିକର ବିଜ୍ଞପ୍ତି;

(f) ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ନମୁନା, ବିଶ୍ଳେଷଣ ଏବଂ ସୂଚନା ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ ର ପଦ୍ଧତି;

(g) ଦେଶରେ ଏହି ଆଇନର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଏବଂ ପ୍ରଶାସନର ସର୍ବେକ୍ଷଣ କରିବା;

(h) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ପୋଷଣ, ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ଖାଦ୍ୟ ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟ ଶ୍ରେଣୀ ପ୍ରଣାଳୀ ଉପରେ ଦାବି ସମେତ ଖାଦ୍ୟ ଲେବଲିଂ ମାନକ; ଏବଂ

(i) ବିପଦ ବିଶ୍ଳେଷଣ, ବିପଦ ଆକଳନ, ବିପଦ ଯୋଗାଯୋଗ ଏବଂ ବିପଦ ପରିଚାଳନା ର ପଦ୍ଧତି ଏବଂ ପଦ୍ଧତି ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ।

(3) ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ମଧ୍ୟ**-**

(a) ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଓ ପୋଷଣ ଉପରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କିମ୍ବା ପରୋକ୍ଷ ପ୍ରଭାବ ପକାଉଥିବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ନୀତି ଓ ନିୟମ ପ୍ରଣୟନ କ୍ଷେତ୍ରରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଓ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ବୈଜ୍ଞାନିକ ପରାମର୍ଶ ଓ ବୈଷୟିକ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିବା;

(b) ବିଶେଷ କରି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଓ ବୈଷୟିକ ତଥ୍ୟ ଅନୁସନ୍ଧାନ, ସଂଗ୍ରହ, ସଂଗ୍ରହକାରୀ, ବିଶ୍ଳେଷଣ ଏବଂ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ –

(i) ଖାଦ୍ୟ ସେବନ ଏବଂ ଖାଦ୍ୟ ସେବନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିପଦର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବା;

(ii) ଜୈବିକ ବିପଦର ପ୍ରକୋପ ଏବଂ ବ୍ୟାପକତା;

(iii) ଖାଦ୍ୟରେ ପ୍ରଦୂଷକ;

(iv) ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରଦୂଷିତ ପଦାର୍ଥର ଅବଶିଷ୍ଟ ଅଂଶ;

(v) ଉଦୀୟମାନ ବିପଦ ଚିହ୍ନଟ; ଏବଂ

(vi) ଦ୍ରୁତ ସତର୍କତା ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରଚଳନ;

(c) ବିପଦ ଆକଳନ ପଦ୍ଧତିର ବିକାଶ ପାଇଁ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକାକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ, ସମନ୍ୱୟ ଏବଂ ଜାରି କରିବା ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର, ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏବଂ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା କମିଶନରମାନଙ୍କୁ ଖାଦ୍ୟର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଏବଂ ପୁଷ୍ଟିକର ବିପଦ ଉପରେ ନିରୀକ୍ଷଣ ଏବଂ ପରିଚାଳନା ଏବଂ ବାର୍ତ୍ତା ପଠାଇବା;

(d) ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସଙ୍କଟ ପରିଚାଳନା ପଦ୍ଧତି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଏବଂ ବୈଷୟିକ ପରାମର୍ଶ ଏବଂ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିବା ଏବଂ ସଙ୍କଟ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ଏକ ସାଧାରଣ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଏବଂ ଏ ଦିଗରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗଠିତ ସଙ୍କଟ ୟୁନିଟ ସହିତ ଘନିଷ୍ଠ ସହଯୋଗରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା;

(e) ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱ ମଧ୍ୟରେ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ସମନ୍ୱୟ, ସୂଚନା ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ, ଯୁଗ୍ମ ପ୍ରକଳ୍ପର ବିକାଶ ଓ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା, ବିଶେଷଜ୍ଞତା ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ ଏବଂ ସର୍ବୋତ୍ତମ ଅଭ୍ୟାସ ମାଧ୍ୟମରେ ବୈଜ୍ଞାନିକ ସହଯୋଗ ଢାଞ୍ଚାକୁ ସୁଗମ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସଂଗଠନଗୁଡ଼ିକର ନେଟୱାର୍କ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା;

(f) ଅନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ସଙ୍ଗଠନମାନଙ୍କ ସହ ସହଯୋଗରେ ଉନ୍ନତି ଆଣିବା ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଓ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଓ ବୈଷୟିକ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିବା;

(g) ଜନସାଧାରଣ, ଉପଭୋକ୍ତା, ଆଗ୍ରହୀ ପକ୍ଷ ଏବଂ ସମସ୍ତ ସ୍ତରର ପଞ୍ଚାୟତକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ପଦ୍ଧତି ଓ ମାଧ୍ୟମରେ ଦ୍ରୁତ, ନିର୍ଭରଯୋଗ୍ୟ, ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟମୂଳକ ଏବଂ ବ୍ୟାପକ ସୂଚନା ମିଳିବା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଏଭଳି ସମସ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିବା;

(h) ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟର କିମ୍ବା କର୍ମଚାରୀ ଭାବରେ ହେଉ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି କାରଣରୁ ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟରେ

ସଂପୃକ୍ତ କିମ୍ବା ହେବାକୁ ଚାହୁଁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଏବଂ ମାନକ ବିଷୟରେ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପ୍ରଦାନ କରିବା;

(i) ଏହି ଅଧିନିୟମର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା;

(j) ଖାଦ୍ୟ, ସାନିଟାରୀ ଏବଂ ଫାଇଟୋ-ସାନିଟାରୀ ମାନକ ପାଇଁ ଅନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ବୈଷୟିକ ମାନକ ବିକାଶରେ ଯୋଗଦାନ;

(k) ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଖାଦ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକର ସମାନତାକୁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦେବା ପାଇଁ ସହମତିର ବିକାଶ ପାଇଁ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ସ୍ଥାନରେ ଯୋଗଦାନ କରିବା;

(l) ଅନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ସରକାରୀ ଓ ବେସରକାରୀ ଅନୁଷ୍ଠାନମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଉଥିବା ଖାଦ୍ୟ ମାନଦଣ୍ଡ ଉପରେ କାର୍ଯ୍ୟର ସମନ୍ୱୟକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା;

(m) ଅନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ବୈଷୟିକ ମାନକ ଏବଂ ଘରୋଇ ଖାଦ୍ୟ ମାନକ ମଧ୍ୟରେ ନିରନ୍ତରତାକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା ସହିତ ଦେଶରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ସୁରକ୍ଷାର ସ୍ତର ଯେପରି ହ୍ରାସ ନହୁଏ ତାହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା; ଏବଂ

(n) ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଏବଂ ଖାଦ୍ୟମାନ ବିଷୟରେ ସାଧାରଣ ସଚେତନତାକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା।

(4) ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଅଯଥା ବିଳମ୍ବ ନକରି ଏହାକୁ ସାର୍ବଜନୀନ କରିବେ-

(a) ଗ୍ରହଣ ପରେ ତୁରନ୍ତ ବୈଜ୍ଞାନିକ କମିଟି ଓ ବୈଜ୍ଞାନିକ ପ୍ୟାନେଲର ମତାମତ;

(b) ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣର ସଦସ୍ୟ, ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ଅଧିକାରୀ, ପରାମର୍ଶଦାତା କମିଟିର ସଦସ୍ୟ ଏବଂ ବୈଜ୍ଞାନିକ କମିଟି ଓ ବୈଜ୍ଞାନିକ ପ୍ୟାନେଲର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ବାର୍ଷିକ ସୁଧ ଘୋଷଣା ଏବଂ ବୈଠକର କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀରେ ଥିବା ଜିନିଷ ଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ପର୍କରେ ଯଦି କୌଣସି ସ୍ୱାର୍ଥ ଘୋଷଣା କରାଯାଏ;

(c) ଏହାର ବୈଜ୍ଞାନିକ ଅଧ୍ୟୟନର ଫଳାଫଳ; ଏବଂ

(d) ଏହାର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ବାର୍ଷିକ ରିପୋର୍ଟ;

(5) ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଏବଂ ମାନକ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା କମିଶନରଙ୍କୁ ସମୟ ସମୟରେ ଏଭଳି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇପାରିବେ, ଯିଏ କି ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ ତାଙ୍କର କ୍ଷମତା ବ୍ୟବହାର କରିବା ସମୟରେ ଏପରି ନିର୍ଦ୍ଦେଶପାଳନ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେବେ;

(6) ଜନସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ସ୍ଥଳେ ସାର୍ବଜନୀନ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ତଥ୍ୟ ବ୍ୟତୀତ ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଯେଉଁ ଗୋପନୀୟ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି ତାହା ତୃତୀୟ ପକ୍ଷଙ୍କୁ ପ୍ରକାଶ କିମ୍ବା ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ।

17. ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟଧାରା-

(1) ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ କିମ୍ବା ଏହାର କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ବୈଠକ କରିବେ ଏବଂ ନିୟମାବଳୀ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ଏହାର ବୈଠକରେ (ଏହାର ବୈଠକରେ କୋରମ୍ ସମେତ) ବ୍ୟବସାୟ କାରବାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏପରି ପ୍ରକ୍ରିୟା ନିୟମ ପାଳନ କରିବେ।

(2) ଯଦି ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣର ବୈଠକରେ ଯୋଗ ଦେବାରେ ଅସମର୍ଥ ହୁଅନ୍ତି, ତେବେ ଏ ବାବଦରେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମନୋନୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସଦସ୍ୟ ଏବଂ ଏପରି ନାମାଙ୍କନ ଅଭାବରେ କିମ୍ବା ଯେଉଁଠାରେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ନଥିବେ, ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଉପସ୍ଥିତ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମନୋନୀତ କୌଣସି ସଦସ୍ୟ ବୈଠକରେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତା କରିବେ।

(3) ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣର କୌଣସି ବୈଠକ ପୂର୍ବରୁ ଆସୁଥିବା ସମସ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନ ଉପସ୍ଥିତ ଓ ମତଦାନ କରୁଥିବା ସଦସ୍ୟଙ୍କ ସଂଖ୍ୟାଗରିଷ୍ଠ ଭୋଟ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥିର ହେବ ଏବଂ ଭୋଟ୍ ର ସମାନତା ହେଲେ ବୈଠକରେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତା କରୁଥିବା ଅଧ୍ୟକ୍ଷ କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତି ଦ୍ୱିତୀୟ ବା ମତଦାନ କରିବାର ଅଧିକାର ପାଇବେ।

(4) ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ସମସ୍ତ ଆଦେଶ ଓ ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ଅଧିକାରୀ ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରମାଣିତ କରାଯିବ।

(5) ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ଅଧିକାରୀ ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ବୈଠକରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିବେ କିନ୍ତୁ ଭୋଟ୍ ଦେବାର ଅଧିକାର ବିନା।

(6) ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ବୈଜ୍ଞାନିକ କମିଟି ର ଅଧ୍ୟକ୍ଷଙ୍କୁ ଏହାର ବୈଠକରେ ଯୋଗ ଦେବା ପାଇଁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିପାରିବେ କିନ୍ତୁ ଭୋଟ୍ ଦେବାର ଅଧିକାର ନାହିଁ।

(7) ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣ ର ଗଠନରେ କୌଣସି ପଦବୀ କିମ୍ବା ତ୍ରୁଟି ଥିବା ଆଧାରରେ ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟକୁ ପ୍ରଶ୍ନ କରାଯିବ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଅବୈଧ କରାଯିବ ନାହିଁ

ଅଧ୍ୟାୟ **III**

ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତାର ସାଧାରଣ ନୀତି

18. ଆଇନ ପ୍ରଶାସନରେ ଅନୁସରଣ କରାଯାଉଥିବା ସାଧାରଣ ନୀତି**-**

(1) କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର, ରାଜ୍ୟ ସରକାର, ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଏଜେନ୍ସି, ଯେପରି ହେଉ ନା କାହିଁକି, ଏହି ଆଇନର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ସମୟରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ନୀତିଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହେବ ଯଥା:-

(a) ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ମାନକ ଏବଂ ଅଭ୍ୟାସ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ଖାଦ୍ୟ ବାଣିଜ୍ୟରେ ନିରପେକ୍ଷ ଅଭ୍ୟାସ ସମେତ ମାନବ ଜୀବନ ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର ଉପଯୁକ୍ତ ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ଉପଭୋକ୍ତାଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥର ସୁରକ୍ଷା ହାସଲ କରିବାକୁ ପ୍ରୟାସ କରିବା;

(b) ବିପଦ ପରିଚାଳନା କରିବା ଯେଉଁଥିରେ ବିପଦ ଆକଳନର ଫଳାଫଳ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାରଣକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖିବା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହେବ ଯାହା ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ମତରେ ବିଚାରାଧୀନ ବିଷୟ ସହିତ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଏବଂ ନିୟମାବଳୀର ସାଧାରଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ ଯେଉଁଠାରେ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଅଟେ;

(c) ଯଦି କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଉପଲବ୍ଧ ସୂଚନାର ଆକଳନ ଆଧାରରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଉପରେ କ୍ଷତିକାରକ ପ୍ରଭାବର ସମ୍ଭାବନା ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଏ କିନ୍ତୁ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଅନିଶ୍ଚିତତା ବଜାୟ ରହେ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସୁରକ୍ଷାର ଉପଯୁକ୍ତ ସ୍ତର ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଅସ୍ଥାୟୀ ବିପଦ ପରିଚାଳନା ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇପାରେ, ଅଧିକ ବ୍ୟାପକ ବିପଦ ଆକଳନ ପାଇଁ ଅଧିକ ବୈଜ୍ଞାନିକ ସୂଚନା ମିଳିପାରିବ ନାହିଁ;

(d) ଧାରା (c) ଆଧାରରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକ ଆନୁପାତିକ ହେବ ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ସ୍ତରର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ହାସଲ କରିବା, ବୈଷୟିକ ଏବଂ ଅର୍ଥନୈତିକ ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ଏବଂ ବିଚାରାଧୀନ ମାମଲାରେ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଉଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାରଣଗୁଡିକ ବିଚାରକୁ ନିଆଯିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକତା ଠାରୁ ଅଧିକ ବାଣିଜ୍ୟ ଉପରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ରହିବ ନାହିଁ;

(e) ଜୀବନ କିମ୍ବା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପ୍ରତି ବିପଦର ପ୍ରକୃତି ଏବଂ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଅନିଶ୍ଚିତତାକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିବା ଏବଂ ଅଧିକ ବ୍ୟାପକ ବିପଦ ଆକଳନ କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ବୈଜ୍ଞାନିକ ସୂଚନାର ପ୍ରକାର ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ଉପଯୁକ୍ତ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକର ସମୀକ୍ଷା କରାଯିବ;

(f) ଯଦି କୌଣସି ଖାଦ୍ୟ ମାନବ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପାଇଁ ବିପଦ ସୃଷ୍ଟି କରିପାରେ ବୋଲି ସନ୍ଦେହ କରିବାର ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ କାରଣ ଅଛି, ତେବେ ସେହି ବିପଦର ପ୍ରକୃତି, ଗମ୍ଭୀରତା ଏବଂ ପରିମାଣ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଏବଂ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା କମିଶନର ସାଧାରଣ ଜନତାଙ୍କୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପ୍ରତି ବିପଦର ପ୍ରକୃତି ବିଷୟରେ ଅବଗତ କରିବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ନେବେ। ଖାଦ୍ୟ ବା ଖାଦ୍ୟର ପ୍ରକାର, ଏହା କେଉଁ ବିପଦ ସୃଷ୍ଟି କରିପାରେ ଏବଂ ସେହି ବିପଦକୁ ରୋକିବା, ହ୍ରାସ କରିବା କିମ୍ବା ଦୂର କରିବା ପାଇଁ କ'ଣ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଏ କିମ୍ବା ନେବାକୁ ଯାଉଛି ତାହାକୁ ଯଥାସମ୍ଭବ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଚିହ୍ନଟ କରିବା; ଏବଂ

(g) ଯେଉଁଠାରେ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ପାଳନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହେଉଥିବା କୌଣସି ଖାଦ୍ୟ ସମାନ ଶ୍ରେଣୀର ଖାଦ୍ୟର ବ୍ୟାଚ୍, ଲଟ୍ କିମ୍ବା କନସାଇନମେଣ୍ଟର ଅଂଶ ଅଟେ, ତେବେ ଏହାର ବିପରୀତ ପ୍ରମାଣିତ ନ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହା ଅନୁମାନ କରାଯିବ ଯେ ସେହି ବ୍ୟାଚ୍, ଲଟ୍ କିମ୍ବା କନସାଇନମେଣ୍ଟର ସମସ୍ତ ଖାଦ୍ୟ ସେହି ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ପାଳନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୁଏ।

(2) ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ ନିୟମାବଳୀ ପ୍ରଣୟନ କରିବା ସମୟରେ କିମ୍ବା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମାନକ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ସମୟରେ-

(a) ବିଚାରକୁ ନିଅନ୍ତୁ –

(i) କୃଷି ପ୍ରଣାଳୀ ଏବଂ ପରିଚାଳନା, ସଂରକ୍ଷଣ ଏବଂ ପରିବହନ ପରିସ୍ଥିତି ସମେତ ଦେଶରେ ପ୍ରଚଳିତ ଅଭ୍ୟାସ ଏବଂ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ; ଏବଂ

(ii) ଅନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ମାନକ ଏବଂ ଅଭ୍ୟାସ, ଯେଉଁଠାରେ ଅନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ମାନକ ବା ଅଭ୍ୟାସ ବିଦ୍ୟମାନ ଅଛି କିମ୍ବା ପ୍ରଣୟନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଅଛି, ଯଦି ଏହା ମତ ନଥାଏ ଯେ ଏପରି ପ୍ରଚଳିତ ଅଭ୍ୟାସ ଏବଂ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ କିମ୍ବା ଅନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ମାନକ କିମ୍ବା ଅଭ୍ୟାସ କିମ୍ବା ଏହାର କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଂଶକୁ ବିଚାରକୁ ନେଲେ ଏପରି ନିୟମାବଳୀର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କୁ ସୁରକ୍ଷିତ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ କିମ୍ବା ଉପଯୁକ୍ତ ମାଧ୍ୟମ ହେବ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଯେଉଁଠାରେ ଏକ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଯଥାର୍ଥତା ଅଛି କିମ୍ବା ଯେଉଁଠାରେ ସେମାନେ ଏକ ଭିନ୍ନ ସ୍ତରରେ ପରିଣତ ହେବେ ଦେଶରେ ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଠାରୁ ସୁରକ୍ଷା;

(b) ବିପଦ ବିଶ୍ଳେଷଣ ଆଧାରରେ ଖାଦ୍ୟମାନ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରନ୍ତୁ, କେବଳ କେଉଁଠି ଏପରି ବିଶ୍ଳେଷଣ ପରିସ୍ଥିତି କିମ୍ବା ମାମଲାର ପ୍ରକୃତି ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ନୁହେଁ;

(c) ଉପଲବ୍ଧ ବୈଜ୍ଞାନିକ ପ୍ରମାଣ ଆଧାରରେ ଏବଂ ସ୍ୱାଧୀନ, ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟମୂଳକ ଏବଂ ସ୍ୱଚ୍ଛ ଉପାୟରେ ବିପଦ ଆକଳନ କରିବା;

(d) ନିୟମାବଳୀ ପ୍ରସ୍ତୁତି, ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଏବଂ ସଂଶୋଧନ ସମୟରେ ସମସ୍ତ ସ୍ତରର ପଞ୍ଚାୟତ ସମେତ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କିମ୍ବା ପ୍ରତିନିଧି ସଂସ୍ଥା ମାଧ୍ୟମରେ ଖୋଲା ଏବଂ ସ୍ୱଚ୍ଛ ଜନପରାମର୍ଶ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା, କେବଳ ଯେଉଁଠାରେ ଏହା ମତ ଦିଆଯାଏ ଯେ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା କିମ୍ବା ଜନସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଜରୁରୀ କାଳୀନ ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି।

ତେବେ ଏଭଳି ନିୟମ 6 ମାସରୁ ଅଧିକ ସମୟ ପାଇଁ ବଳବତ୍ତର ରହିବ ନାହିଁ।

(e) ଉପଭୋକ୍ତାଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥର ସୁରକ୍ଷା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଏବଂ ଉପଭୋକ୍ତାମାନେ ସେମାନେ ଖାଉଥିବା ଖାଦ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସଚେତନ ଚୟନ କରିବାକୁ ଏକ ଆଧାର ପ୍ରଦାନ କରିବେ;

(f) ପ୍ରତିରୋଧ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା –

(i) ଜାଲିଆତି, ଭ୍ରମାତ୍ମକ ବା ଅନ୍ୟାୟ ବାଣିଜ୍ୟ ଅଭ୍ୟାସ ଯାହା ଉପଭୋକ୍ତାଙ୍କୁ ବିଭ୍ରାନ୍ତ କିମ୍ବା କ୍ଷତି ପହଞ୍ଚାଇପାରେ; ଏବଂ

(ii) ଅସୁରକ୍ଷିତ କିମ୍ବା ଦୂଷିତ କିମ୍ବା ନିମ୍ନମାନର ଖାଦ୍ୟ।

(3) ଏହି ଆଇନର ବ୍ୟବସ୍ଥା କୌଣସି କୃଷକ କିମ୍ବା ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀ କିମ୍ବା ଚାଷ କାର୍ଯ୍ୟ କିମ୍ବା ଫସଲ କିମ୍ବା ପଶୁସମ୍ପଦ କିମ୍ବା ଜଳଚାଷ, କୃଷି ସ୍ତରରେ କୃଷକ କିମ୍ବା ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ପାଦିତ ଫସଲର ଚାଷ କିମ୍ବା ଉତ୍ପାଦିତ ସାମଗ୍ରୀ ରେ ବ୍ୟବହୃତ କିମ୍ବା ଉତ୍ପାଦିତ ଯୋଗାଣ ଉପରେ ଲାଗୁ ହେବ ନାହିଁ।

ଅଧ୍ୟାୟ **IV**

ଖାଦ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀ ବିଷୟରେ ସାଧାରଣ ଧାରଣା

19. ଖାଦ୍ୟ ଯୋଗାଣ କିମ୍ବା ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ସହାୟତାର ବ୍ୟବହାର**-**

ଏହି ଆଇନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ସେଥିରୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଅନୁଯାୟୀ ନ ହେଲେ କୌଣସି ଖାଦ୍ୟ ଶେଲ କାର୍ଟିନର କୌଣସି ଖାଦ୍ୟ ମିଶ୍ରଣ କିମ୍ବା ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ଯୋଡାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ।

ବ୍ୟାଖ୍ୟା**:-** ଏହି ବିଭାଗର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ, "ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ସହାୟତା" ଅର୍ଥ କୌଣସି ପଦାର୍ଥ କିମ୍ବା ପଦାର୍ଥ, ଅଭ୍ୟାସ କିମ୍ବା ବାସନ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ନୁହେଁ, ଏବଂ ନିଜେ ଖାଦ୍ୟ ଉପାଦାନ ଭାବରେ ସେବନ କରାଯାଏ ନାହିଁ, ଯାହା ଚିକିତ୍ସା କିମ୍ବା ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ସମୟରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବୈଷୟିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ କଞ୍ଚାମାଲ, ଖାଦ୍ୟ କିମ୍ବା ଏହାର ଉପାଦାନର ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ଏବଂ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ଉତ୍ପାଦରେ ଅଣ-ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟମୂଳକ କିନ୍ତୁ ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ ଉପସ୍ଥିତି ସୃଷ୍ଟି କରେ।

20. ଦୂଷିତ ପଦାର୍ଥ**,** ପ୍ରାକୃତିକ ଭାବରେ ସୃଷ୍ଟି ହେଉଥିବା ବିଷାକ୍ତ ପଦାର୍ଥ**,** ଭାରୀ ଧାତୁ**,** ଇତ୍ୟାଦି**-**

କୌଣସି ପ୍ରଦୂଷକ, ପ୍ରାକୃତିକ ଭାବରେ ସୃଷ୍ଟି ହେଉଥିବା ବିଷାକ୍ତ ପଦାର୍ଥ କିମ୍ବା ବିଷାକ୍ତ ପଦାର୍ଥ କିମ୍ବା ହରମୋନ୍ କିମ୍ବା ଭାରୀ ଧାତୁକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବାର କୌଣସି ଲେଖା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପରିମାଣରେ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ।

21. କୀଟନାଶକ**,** ପ୍ରାଣୀ ଚିକିତ୍ସା ଔଷଧ ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ**,** ଆଣ୍ଟିବାୟୋଟିକ୍ ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ଏବଂ ମାଇକ୍ରୋବାୟୋଲୋଜିକାଲ୍ ଗଣନା**-**

(1) ଖାଦ୍ୟର କୌଣସି ଧାରାରେ କୀଟନାଶକ କିମ୍ବା କୀଟନାଶକ ଅବଶିଷ୍ଟ, ପ୍ରାଣୀ ଚିକିତ୍ସା ଔଷଧ ଅବଶିଷ୍ଟ, ଆଣ୍ଟିବାୟୋଟିକ୍ ଅବଶିଷ୍ଟ, ଦ୍ରବଣ ଅବଶିଷ୍ଟ, ଔଷଧୀୟ ସକ୍ରିୟ ପଦାର୍ଥ ଏବଂ ମାଇକ୍ରୋ-ବାୟୋଲୋଜିକାଲ୍ ଗଣନା ନିୟମ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସହନଶୀଳତା ସୀମାଠାରୁ ଅଧିକ ରହିବ ନାହିଁ।

(2) କୀଟନାଶକ ଆଇନ, 1968 (1968 ର 46) ଅଧୀନରେ ପଞ୍ଜୀକୃତ ଓ ଅନୁମୋଦିତ ଫ୍ୟୁମିଗଣ୍ଟବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି କୀଟନାଶକ ସିଧାସଳଖ ଖାଦ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେବ ନାହିଁ।

ବ୍ୟାଖ୍ୟା**-**ଏହି ବିଭାଗର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ,-

(1) "କୀଟନାଶକ ଅବଶିଷ୍ଟ" ଅର୍ଥ କୀଟନାଶକ ବ୍ୟବହାର ଦ୍ୱାରା ଖାଦ୍ୟରେ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପଦାର୍ଥ ଏବଂ ଏଥିରେ କୀଟନାଶକର ଯେକୌଣସି ଡେରିଭେଟିଭ୍ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ, ଯେପରିକି ରୂପାନ୍ତରଣ ଉତ୍ପାଦ, ମେଟାବୋଲାଇଟ୍ସ, ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଉତ୍ପାଦ ଏବଂ ବିଷାକ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଏ ଏବଂ ପରିବେଶରୁ ଖାଦ୍ୟରେ ଆସୁଥିବା ଏପରି ଅବଶିଷ୍ଟଅଂଶ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ;

(2) "କୀଟନାଶକ ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ"ରେ କୌଣସି ପ୍ରାଣୀ ଉତ୍ପାଦର ଯେକୌଣସି ଖାଇବା ଅଂଶରେ ମୂଳ ଯୌଗିକ କିମ୍ବା ସେମାନଙ୍କର ମେଟାବୋଲାଇଟ୍ କିମ୍ବା ଉଭୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଏବଂ ସମ୍ପୃକ୍ତ ପ୍ରାଣୀ ଚିକିତ୍ସା ଔଷଧର ଆନୁସଙ୍ଗିକ ଅଶୁଦ୍ଧିର ଅବଶିଷ୍ଟ ଅଂଶ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ।

22. ଆନୁବଂଶିକ ଭାବେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ଖାଦ୍ୟ**,** ଜୈବିକ ଖାଦ୍ୟ**,** କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ଖାଦ୍ୟ**,** ମାଲିକାନା ଖାଦ୍ୟ ଇତ୍ୟାଦି**-**

ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅଧୀନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ନିୟମାବଳୀ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଶେଲ ଉତ୍ପାଦନ, ବିତରଣ, ବିକ୍ରୟ କିମ୍ବା ଆମଦାନୀ କରିପାରିବେ ନାହିଁ କୌଣସି ଅଭିନବ ଖାଦ୍ୟ, ଆନୁବଂଶିକ ଭାବରେ ସଂଶୋଧିତ ଖାଦ୍ୟ, ବିକିରଣିତ ଖାଦ୍ୟ, ଜୈବିକ ଖାଦ୍ୟ, ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟ, କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ଖାଦ୍ୟ, ନ୍ୟୁଟ୍ରାସ୍ୟୁଟିକାଲ, ହେଲ୍ଥ ସପ୍ଲିମେଣ୍ଟ, ମାଲିକାନା ଖାଦ୍ୟ ଏବଂ ଖାଦ୍ୟ ଔଚର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀ ଏ ସମ୍ପର୍କରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ବିଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି।

ବ୍ୟାଖ୍ୟା – ଏହି ବିଭାଗର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ,-

(1) "ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବହାର କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ଖାଦ୍ୟ କିମ୍ବା ନ୍ୟୁଟ୍ରାସ୍ୟୁଟିକାଲ୍ସ ବା ହେଲ୍ଥ ସପ୍ଲିମେଣ୍ଟପାଇଁ ଖାଦ୍ୟ" ଅର୍ଥ:

(a) ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଶାରୀରିକ ବା ଶାରୀରିକ ଅବସ୍ଥା କିମ୍ବା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରୋଗ ଓ ବିକାର କାରଣରୁ ଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଖାଦ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ବିଶେଷ ଭାବରେ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ କିମ୍ବା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିବା ଖାଦ୍ୟ ଏବଂ ଯାହାକୁ ସତ୍ୟ ଭାବରେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରାଯାଏ, ଯେଉଁଠାରେ ଏହି ଖାଦ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ଗଠନ ତୁଳନାତ୍ମକ ପ୍ରକୃତିର ସାଧାରଣ ଖାଦ୍ୟର ଗଠନଠାରୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଭିନ୍ନ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ, ଯଦି ଏପରି ସାଧାରଣ ଖାଦ୍ୟ ଅଛି, ନିମ୍ନଲିଖିତ ଉପାଦାନଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଏକ କିମ୍ବା ଅଧିକ କଣ୍ଟେନର୍ ମେ ଶେଷ, ନିୟମିତ ଭାବରେ:-

(i) ପାଉଡର ଆକାରରେ ଉଦ୍ଭିଦ ବା ଏହାର ଅଂଶ, ପାଣିରେ ଧ୍ୟାନ କେନ୍ଦ୍ରିତ ବା ନିଷ୍କାସନ, ଇଥାଇଲ ଆଲକୋହଲ ଏବଂ ହାଇଡ୍ରୋ ଆଲକୋହଲ ନିଷ୍କାସନ, ଏକକ ପଥର ମିଶ୍ରଣ ଆକାରରେ;

(ii) ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ଏବଂ ଭିଟାମିନ୍ ଏବଂ ପ୍ରୋଟିନ୍ କିମ୍ବା ଧାତୁ କିମ୍ବା ସେମାନଙ୍କର ଯୌଗିକ କିମ୍ବା ଆମିନୋ ଏସିଡ୍ (ଭାରତୀୟମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସୁପାରିଶ କରାଯାଇଥିବା ଦୈନିକ ଭତ୍ତାଠାରୁ ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ନୁହେଁ) ଏବଂ ଏନଜାଇମ୍ (ଅନୁମୋଦିତ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ);

(iii) ପଶୁ ଉତ୍ପତ୍ତିରୁ ପଦାର୍ଥ;

(iv) ସମୁଦାୟ ଖାଦ୍ୟ ଗ୍ରହଣ ବୃଦ୍ଧି କରି ଖାଦ୍ୟକୁ ପରିପୂରକ କରିବା ପାଇଁ ମନୁଷ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବହୃତ ଏକ ଖାଦ୍ୟ ପଦାର୍ଥ;

(b) (i) ଏକ ଉତ୍ପାଦ ଯାହାକୁ "ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟ କିମ୍ବା କ୍ରିୟାଶୀଳ ଖାଦ୍ୟ କିମ୍ବା ନ୍ୟୁଟେରସିୟୁଟିକାଲ୍ସ କିମ୍ବା ହେଲ୍ଥ ସପ୍ଲିମେଣ୍ଟ କିମ୍ବା ସମାନ ପ୍ରକୃତ ଖାଦ୍ୟ" ଭାବରେ ଲେବଲ୍ କରାଯାଏ ଯାହା ତାଙ୍କ ପାଇଁ ପାରମ୍ପରିକ ଖାଦ୍ୟ ଭାବରେ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରାଯାଏ ନାହିଁ ଏବଂ ଅକ୍ଷରରେ ଭଲ ଉତ୍ପାଦ ପାଉଡର, ଗ୍ରୁନଲେସ୍, ଟାବଲେଟ, କ୍ୟାପସୁଲ, ତରଳ ପଦାର୍ଥ, ଜେଲି ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରୂପ ଆକାରରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇପାରେ କିନ୍ତୁ ପେରେଣ୍ଟେରାଲ ନୁହେଁ, ଏବଂ ମୌଖିକ ପ୍ରଶାସନ ପାଇଁ ଆମର ସମର୍ଥନ;

(ii) ଔଷଧ ଓ ପ୍ରସାଧନ ଅଧିନିୟମ, 1940 (1940 ର 23) ଏବଂ ଏହା ଅଧୀନରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନିୟମର ଧାରା 3 ର ଧାରା (a) ଏବଂ (h) ଅନୁଯାୟୀ ଏହି ପରି ଉତ୍ପାଦରେ ଧାରା (b) ଏବଂ ଆୟୁର୍ବେଦିକ, ସିଧା ଓ ୟୁନାନି ଔଷଧରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଔଷଧ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ନୁହେଁ;

(iii) ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ କରାଯାଇଥିବା ନିୟମାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ଅନୁମତି ପ୍ରାପ୍ତ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରୋଗ, ବିଶୃଙ୍ଖଳା କିମ୍ବା ଅବସ୍ଥା (ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଲାଭ କିମ୍ବା ପ୍ରକୃତ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦାବି ପାଇଁ ଗ୍ରହଣ) ଭଲ କରିବା କିମ୍ବା ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ ଡୋଜ୍ ଦାବି କରେ ନାହିଁ;

(iv) ନାର୍କୋଟିକ୍ ଡ୍ରଗ୍ସ ଆଣ୍ଡ ସାଇକୋଟ୍ରୋପିକ୍ ପଦାର୍ଥ ଅଧିନିୟମ, 1985 (1985 ର 61) ଏବଂ ଏହା ଅଧୀନରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନିୟମ ଏବଂ ଡ୍ରଗ୍ସ ଆଣ୍ଡ କସ୍ମେଟିକ୍ସ ନିୟମ, 1945 ର ଅନୁସୂଚୀ ଇ ଏବଂ ଇଆଇରେ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ ପଦାର୍ଥ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ନୁହେଁ;

(2) "ଜେନେଟିକ୍ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ବା ସଂଶୋଧିତ ଖାଦ୍ୟ" ଅର୍ଥ ଆଧୁନିକ ବାୟୋଟେକ୍ନୋଲୋଜି ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରାପ୍ତ ଜେନେଟିକ ଭାବରେ ସଂଶୋଧିତ କିମ୍ବା ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ଜୀବଙ୍କୁ ନେଇ ଗଠିତ ଖାଦ୍ୟ ଏବଂ ଖାଦ୍ୟ ଉପାଦାନ, କିମ୍ବା ଆଧୁନିକ ବାୟୋଟେକ୍ନୋଲୋଜି ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରାପ୍ତ ଜେନେଟିକ ଭାବରେ ସଂଶୋଧିତ କିମ୍ବା ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ଜୀବଥିବା କିନ୍ତୁ ଏଥିରୁ ଉତ୍ପାଦିତ ଖାଦ୍ୟ ଏବଂ ଖାଦ୍ୟ ଉପାଦାନ;

(3) "ଜୈବିକ ଖାଦ୍ୟ" ଅର୍ଥ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଜୈବିକ ଉତ୍ପାଦନ ମାନଦଣ୍ଡ ଅନୁଯାୟୀ ଉତ୍ପାଦିତ ଖାଦ୍ୟ ଉତ୍ପାଦ;

(4) "ମାଲିକାନା ଏବଂ ଅଭିନବ ଖାଦ୍ୟ" ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଖାଦ୍ୟର ଏକ ଲେଖା ଯାହା ପାଇଁ ମାନଦଣ୍ଡ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇନାହିଁ କିନ୍ତୁ ଅସୁରକ୍ଷିତ ନୁହେଁ:

ସର୍ତ୍ତ ରହିଛି ତେବେ ପ୍ରକୃତ ଖାଦ୍ୟ ମାତ୍ରାରେ ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ ନିଷିଦ୍ଧ କୌଣସି ଖାଦ୍ୟ ଏବଂ ଉପାଦାନ ନଥିଲା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଅଧୀନରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଥିଲା।

23. ଖାଦ୍ୟର ପ୍ୟାକେଜିଂ ଏବଂ ଲେବଲିଂ**-**

(1) କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ବିକ୍ରୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କୌଣସି ଏଜେଣ୍ଟ କିମ୍ବା ଦଲାଲଙ୍କୁ ବିକ୍ରୟ କିମ୍ବା ପ୍ରେରଣ ପାଇଁ ଉତ୍ପାଦନ, ବିତରଣ, ବିକ୍ରୟ କିମ୍ବା ବିତରଣ କରିପାରିବେ ନାହିଁ, କୌଣସି ପ୍ୟାକେଜ୍ ହୋଇଥିବା ଖାଦ୍ୟ ଉତ୍ପାଦ ଯାହା ନିୟମାବଳୀ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉପାୟରେ ଚିହ୍ନିତ ଏବଂ ଲେବଲ୍ କରାଯାଇନାହିଁ:

ଉଲ୍ଲେଖଥାଉକି, ଏହି ଲେବରଗୁଡ଼ିକରେ ଏପରି କୌଣସି ବିବୃତ୍ତି, ଦାବି, ଡିଜାଇନ କିମ୍ବା ଉପକରଣ ରହିବ ନାହିଁ, ଯାହା ପ୍ୟାକେଜରେ ଥିବା ଖାଦ୍ୟ ଉତ୍ପାଦ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କିମ୍ବା ଔଷଧୀୟ କିମ୍ବା ଚିକିତ୍ସା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଦାବିକୁ ସୂଚିତ କରୁଥିବା ପରିମାଣ କିମ୍ବା ପୁଷ୍ଟିକର ମୂଲ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କିମ୍ବା ଉକ୍ତ ଖାଦ୍ୟ ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ପତ୍ତି ସ୍ଥାନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ମିଥ୍ୟା କିମ୍ବା ବିଭ୍ରାନ୍ତିକର ଅଟେ।

(2) ପ୍ରତ୍ୟେକ ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟର ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବେ ଯେ ଖାଦ୍ୟର ଲେବଲିଂ ଏବଂ ଉପସ୍ଥାପନା, ଯେଉଁଥିରେ ଖାଦ୍ୟର ଆକାର, ରୂପ କିମ୍ବା ପ୍ୟାକେଜିଂ, ବ୍ୟବହୃତ ପ୍ୟାକେଜିଂ ସାମଗ୍ରୀ, ସେଗୁଡ଼ିକର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ସେଟିଂରେ ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରାଯାଏ ଏବଂ ଯେକୌଣସି ମାଧ୍ୟମରେ ସେମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ଉପଲବ୍ଧ ସୂଚନା ଉପଭୋକ୍ତାଙ୍କୁ ବିଭ୍ରାନ୍ତ କରେ ନାହିଁ।

24. ଅନ୍ୟାୟ ବାଣିଜ୍ୟ ଅଭ୍ୟାସ ଉପରେ ବିଜ୍ଞାପନ ଏବଂ ନିଷେଧାଦେଶ ଉପରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ**-**

(1) କୌଣସି ଖାଦ୍ୟ ବିଷୟରେ କୌଣସି ବିଜ୍ଞାପନ ଦିଆଯିବ ନାହିଁ ଯାହା ବିଭ୍ରାନ୍ତିକର କିମ୍ବା ପ୍ରତାରଣା କରୁଛି କିମ୍ବା ଏହି ଅଧିନିୟମ, ନିୟମ ଏବଂ ନିୟମାବଳୀର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ଉଲ୍ଲଂଘନ କରୁଛି।

(2) କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଖାଦ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟର ବିକ୍ରୟ, ଯୋଗାଣ, ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ବ୍ୟବହାରକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କୌଣସି ଅନ୍ୟାୟ ବାଣିଜ୍ୟ ଅଭ୍ୟାସରେ ନିଜକୁ ନିୟୋଜିତ କରିପାରିବେ ନାହିଁ କିମ୍ବା ମୌଖିକ ଭାବରେ କିମ୍ବା ଲିଖିତ ଭାବରେ କିମ୍ବା ଦୃଶ୍ୟମାନ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ମାଧ୍ୟମରେ କୌଣସି ବିବୃତ୍ତି ଦେବାର ଅଭ୍ୟାସ ସମେତ କୌଣସି ଅନ୍ୟାୟ କିମ୍ବା ଭ୍ରମାତ୍ମକ ଅଭ୍ୟାସ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବେ ନାହିଁ ଯାହା-

(a) ମିଥ୍ୟା ଭାବରେ ଦର୍ଶାଏ ଯେ ଖାଦ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମାନକ, ଗୁଣବତ୍ତା, ପରିମାଣ କିମ୍ବା ଗ୍ରେଡ୍-ରଚନା ଅଟେ;

(b) ଆବଶ୍ୟକତା ବା ଉପଯୋଗିତା ସମ୍ପର୍କରେ ମିଥ୍ୟା ବା ବିଭ୍ରାନ୍ତିକର ଉପସ୍ଥାପନା କରିବା;

(c) ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ଫଳପ୍ରଦତାର କୌଣସି ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଦିଅନ୍ତି ଯାହା ଏହାର ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ କିମ୍ବା ବୈଜ୍ଞାନିକ ଯଥାର୍ଥତା ଉପରେ ଆଧାରିତ ନୁହେଁ:

ଉଲ୍ଲେଖଥାଉ ଯେ, ଯେଉଁ କ୍ଷେତ୍ରରେ କୌଣସି ପ୍ରତିରକ୍ଷା ଏପରି ଭାବେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥାଏ ଯେ, ଏପରି ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ କିମ୍ବା ବୈଜ୍ଞାନିକ ଯଥାର୍ଥତା ଉପରେ ଆଧାରିତ, ସେହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏପରି ପ୍ରତିରକ୍ଷାର ପ୍ରମାଣର ଭାର ଏପରି ପ୍ରତିରକ୍ଷା କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଉପରେ ପଡ଼ିବ।

ଅଧ୍ୟାୟ **V**

ଆମଦାନୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା

25. ଖାଦ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀର ସମସ୍ତ ଆମଦାନୀ ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ ରହିବ**-**

(1) କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଭାରତକୁ ଆମଦାନୀ କରିପାରିବେ ନାହିଁ-

(i) କୌଣସି ଅସୁରକ୍ଷିତ କିମ୍ବା ଖରାପ କିମ୍ବା ନିମ୍ନମାନର ଖାଦ୍ୟ କିମ୍ବା ବାହ୍ୟ ପଦାର୍ଥ ଯୁକ୍ତ ଖାଦ୍ୟ;

(ii) ଲାଇସେନ୍ସର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ବ୍ୟତୀତ, କୌଣସି ଆଇନ କିମ୍ବା ନିୟମ କିମ୍ବା ନିୟମାବଳୀ ଅଧୀନରେ ଲାଇସେନ୍ସ ର ଆବଶ୍ୟକତା ଥିବା ଆମଦାନୀ ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟର କୌଣସି ଧାରା; ଏବଂ

(iii) ଏହି ଆଇନର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା କିମ୍ବା ଏହା ଅଧୀନରେ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ନିୟମ କିମ୍ବା ନିୟମାବଳୀ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଆଇନକୁ ଉଲ୍ଲଂଘନ କରି ଖାଦ୍ୟର କୌଣସି ଧାରା।

(2) କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ବୈଦେଶିକ ବାଣିଜ୍ୟ (ବିକାଶ ଓ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ଆଇନ, 1992 (1992 ର 22) ଅଧୀନରେ ଖାଦ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀର ଆମଦାନୀ ଉପରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଲଗାଇବା, ସୀମିତ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଭାବରେ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ସମୟରେ, ଏହି ଆଇନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ଏହା ଅଧୀନରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନିୟମାବଳୀ ଅଧୀନରେ ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ମାନଦଣ୍ଡ ଅନୁସରଣ କରିବେ।

ଅଧ୍ୟାୟ **VI**

ଖାଦ୍ୟ ସୁରକ୍ଷାକୁ ନେଇ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଦାୟିତ୍ୱ

26. ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟରଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱ**-**

(1) ପ୍ରତ୍ୟେକ ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟର ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବେ ଯେ ଖାଦ୍ୟର ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକ ଏହି ଆଇନର ଆବଶ୍ୟକତା ଏବଂ ତାଙ୍କ ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ଥିବା ବ୍ୟବସାୟମଧ୍ୟରେ ଉତ୍ପାଦନ, ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ, ଆମଦାନୀ, ବିତରଣ ଏବଂ ବିକ୍ରୟର ସମସ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଏହା ଅଧୀନରେ କରାଯାଇଥିବା ନିୟମ ଏବଂ ନିୟମାବଳୀପୂରଣ କରିବ।

(2) କୌଣସି ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟୀ ନିଜେ କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ତରଫରୁ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି କୌଣସି ଖାଦ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀ ଉତ୍ପାଦନ, ସଂରକ୍ଷଣ, ବିକ୍ରୟ କିମ୍ବା ବିତରଣ କରିପାରିବେ ନାହିଁ-

(i) ଯାହା ଅସୁରକ୍ଷିତ; କିମ୍ବା

(ii) ଯାହା ଭୁଲ ବ୍ରାଣ୍ଡେଡ୍ ବା ନିମ୍ନମାନର ଅଥବା ବାହ୍ୟ ପଦାର୍ଥ ରହିଛି; କିମ୍ବା

(iii) ଲାଇସେନ୍ସର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ବ୍ୟତୀତ ଯେଉଁଥିପାଇଁ ଲାଇସେନ୍ସ ର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି; କିମ୍ବା

(iv) ଯାହା ବର୍ତ୍ତମାନ ପାଇଁ ଜନସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ୱାର୍ଥ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କିମ୍ବା କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଷିଦ୍ଧ; କିମ୍ବା

(v) ଏହି ଆଇନର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା କିମ୍ବା ଏହା ଅଧୀନରେ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ନିୟମ କିମ୍ବା ନିୟମର ଉଲ୍ଲଂଘନ

କରିବା।
(3) କୌଣସି ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟର ସଂକ୍ରାମକ, ସଂକ୍ରାମକ କିମ୍ବା ଘୃଣ୍ୟ ରୋଗରେ ପୀଡ଼ିତ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦେଇପାରିବେ ନାହିଁ।
(4) କୌଣସି ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟର କୌଣସି ବିକ୍ରେତାଙ୍କୁ ଖାଦ୍ୟର କୌଣସି ସାମଗ୍ରୀ ବିକ୍ରୟ କିମ୍ବା ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରିପାରିବେ ନାହିଁ ଯଦି ସେ ବିକ୍ରେତାଙ୍କୁ ସେହି ସାମଗ୍ରୀର ପ୍ରକୃତି ଏବଂ ଗୁଣବତ୍ତା ବିଷୟରେ ନିୟମାବଳୀ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଫର୍ମରେ ଲିଖିତ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ନ ଦିଅନ୍ତି:
ତେବେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଫର୍ମରେ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ବିଲ୍, କ୍ୟାସ୍ ମେମୋ କିମ୍ବା ଇନଭଏସ୍ ରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ନ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟର ବିକ୍ରେତାଙ୍କୁ ଦେଇଥିବା ଖାଦ୍ୟର କୌଣସି ସାମଗ୍ରୀ ବିକ୍ରେତାଙ୍କୁ ବିକ୍ରି କରିବା ସଂକ୍ରାନ୍ତ ବିଲ୍, କ୍ୟାସ୍ ମେମୋ କିମ୍ବା ଇନଭଏସ୍ ଏହି ଧାରା ଅଧୀନରେ ଏକ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବ।
(5) ଅସୁରକ୍ଷିତ କୌଣସି ଖାଦ୍ୟ ଯଦି ଗୋଟିଏ ବ୍ୟାଚ୍ ର ଅଂଶ, ସମାନ ଶ୍ରେଣୀର ଖାଦ୍ୟର ଅଂଶ, ଲଟ୍ କିମ୍ବା ସାମଗ୍ରୀ କିମ୍ବା ବିବରଣୀ, ତେବେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ବିସ୍ତୃତ ଆକଳନ ନ କଲେ ସେହି ବ୍ୟାଚ୍, ଲଟ୍ କିମ୍ବା କନସାଇନମେଣ୍ଟର ସମସ୍ତ ଖାଦ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଅସୁରକ୍ଷିତ ବୋଲି ଅନୁମାନ କରାଯିବ, ଯଦି ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ବିସ୍ତୃତ ଆକଳନ କରାନଯାଏ, ତେବେ ବାକି ବ୍ୟାଚ୍ ର କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ନାହିଁ। ଲଟ୍ କିମ୍ବା ସାମଗ୍ରୀ ଅସୁରକ୍ଷିତ:
ତେବେ ସେହି ଖାଦ୍ୟ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥିବା ଖାଦ୍ୟର କୌଣସି ଅନୁପାଳନ ସକ୍ଷମ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ବଜାରରେ ରଖାଯାଉଥିବା ଖାଦ୍ୟ ଉପରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଲଗାଇବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିବା କିମ୍ବା ବଜାରରୁ ଏହାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିବା ର ଆବଶ୍ୟକତା ଥିବା କାରଣପାଇଁ ଲିଖିତ ଭାବରେ ରେକର୍ଡ କରିବାକୁ ପଡିବ ଯେଉଁଠାରେ ଏପରି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ସନ୍ଦେହ କରନ୍ତି, ଏହା ସତ୍ତ୍ୱେ ଖାଦ୍ୟ ଅସୁରକ୍ଷିତ।
27. ନିର୍ମାତା**,** ପ୍ୟାକର**,** ହୋଲସେଲର**,** ବିତରକ ଏବଂ ବିକ୍ରେତାଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱ**-**
(1) ଖାଦ୍ୟର କୌଣସି ଦ୍ରବ୍ୟର ଉତ୍ପାଦକ କିମ୍ବା ପ୍ୟାକର ଯଦି ଏହି ଆଇନର ଆବଶ୍ୟକତା ଏବଂ ଏହା ଅଧୀନରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନିୟମ ଏବଂ ନିୟମାବଳୀ ପୂରଣ ନ କରେ ତେବେ ସେହି ଖାଦ୍ୟ ପାଇଁ ଦାୟୀ ରହିବେ।
(2) ହୋଲସେଲର କିମ୍ବା ବିତରକ ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ ଖାଦ୍ୟର ଯେକୌଣସି ସାମଗ୍ରୀ ପାଇଁ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ରହିବେ ଯାହା ହେଉଛି-
(a) ଏହାର ଅବଧି ଶେଷ ହେବା ତାରିଖ ପରେ ଯୋଗାଣ କରାଯାଏ; କିମ୍ବା
(b) ନିର୍ମାତାଙ୍କ ନିରାପତ୍ତା ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀକୁ ଉଲ୍ଲଂଘନ କରି ସଂରକ୍ଷିତ କିମ୍ବା ଯୋଗାଣ; କିମ୍ବା
(c) ଅସୁରକ୍ଷିତ ବା ଭୁଲ ବ୍ରାଣ୍ଡେଡ୍; କିମ୍ବା
(d) ଯେଉଁ ନିର୍ମାତାଙ୍କ ଠାରୁ ଖାଦ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀ ମିଳିଛି, ସେମାନଙ୍କ ର ଅଚିହ୍ନା; କିମ୍ବା
(e) ଏହି ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା, ଏହା ଅଧୀନରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନିୟମାବଳୀଗୁଡ଼ିକର ସଂରକ୍ଷଣ କିମ୍ବା ପରିଚାଳନା କିମ୍ବା ଉଲ୍ଲଂଘନ କରି ରଖାଯାଇଛି; କିମ୍ବା
(f) ଅସୁରକ୍ଷିତ ହେବାର ଜ୍ଞାନ ସହିତ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ।
(2) ବିକ୍ରେତା ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ ଖାଦ୍ୟର ଯେକୌଣସି ଧାରା ପାଇଁ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ରହିବେ ଯାହା ହେଉଛି-
(a) ଏହାର ଅବଧି ଶେଷ ହେବା ତାରିଖ ପରେ ବିକ୍ରି; କିମ୍ବା
(b) ଅପରିଷ୍କାର ଅବସ୍ଥାରେ ପରିଚାଳନା କିମ୍ବା ରଖାଯାଇଥାଏ; କିମ୍ବା
(c) ବିଭ୍ରାନ୍ତିକର; କିମ୍ବା
(d) ଯେଉଁ ନିର୍ମାତା କିମ୍ବା ବିତରକଙ୍କଠାରୁ ଏଭଳି ଖାଦ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀ ମିଳିଥିଲା, ସେମାନଙ୍କ ର ଅଚିହ୍ନା; କିମ୍ବା
(e) ଅସୁରକ୍ଷିତ ବୋଲି ଜ୍ଞାନ ଦେଇ ସେ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ।
28. ଖାଦ୍ୟ ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପ୍ରଣାଳୀ**-**
(1) ଯଦି କୌଣସି ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟୀ ଅପରେଟର ବିଚାର କରନ୍ତି କିମ୍ବା ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି ଯେ ସେ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ, ଉତ୍ପାଦନ କିମ୍ବା ବିତରଣ କରିଥିବା ଖାଦ୍ୟ ଏହି ଆଇନ କିମ୍ବା ଏହା ଅଧୀନରେ ତିଆରି ହୋଇଥିବା ନିୟମ କିମ୍ବା ନିୟମାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ନୁହେଁ, ତେବେ ସେ ତୁରନ୍ତ ବଜାରରୁ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଆରମ୍ଭ କରିବେ ଏବଂ ଏହାର ପ୍ରତ୍ୟାହାରର କାରଣ ଦର୍ଶାଇ ଉପଭୋକ୍ତାଙ୍କୁ ତୁରନ୍ତ ଏହାର କ୍ଷମତାପ୍ରାପ୍ତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ଜଣାଇବେ।
(2) ଜଣେ ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟର ଯଦି ବଜାରରେ ରଖିଥିବା ଖାଦ୍ୟ ଗ୍ରାହକଙ୍କ ପାଇଁ ଅସୁରକ୍ଷିତ ହୋଇପାରେ ବୋଲି ବିଚାର କରନ୍ତି କିମ୍ବା ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି ତେବେ ତୁରନ୍ତ ସକ୍ଷମ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ଅବଗତ କରିବେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ସହଯୋଗ କରିବେ।
(3) ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟର ଉପଭୋକ୍ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ବିପଦ କୁ ରୋକିବା ପାଇଁ ନିଆଯାଇଥିବା ପଦକ୍ଷେପ ବିଷୟରେ ଦକ୍ଷ

କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ଅବଗତ କରାଇବେ ଏବଂ ଏହି ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ସକ୍ଷମ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ସହ ସହଯୋଗ କରିବାରୁ ରୋକିବେ ନାହିଁ କିମ୍ବା ନିରୁତ୍ସାହିତ କରିବେ ନାହିଁ, ଯେଉଁଠାରେ ଏହା ଖାଦ୍ୟରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହେଉଥିବା ବିପଦକୁ ରୋକିପାରିବ, ହ୍ରାସ କରିପାରିବ କିମ୍ବା ଦୂର କରିପାରିବ।

(4) ପ୍ରତ୍ୟେକ ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟର ଖାଦ୍ୟ ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଏପରି ସର୍ତ୍ତ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଅନୁସରଣ କରିବେ ଯେପରି ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ନିୟମାବଳୀ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିପାରିବେ।

ଅଧ୍ୟାୟ **VII**

ଆଇନର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା

29. ଆଇନର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ପାଇଁ ଦାୟୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ**-**

(1) ଏହି ଆଇନକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଓ ରାଜ୍ୟ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଦାୟୀ ରହିବେ।

(2) ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟର ସମସ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆଇନର ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ ହେଉଛି କି ନାହିଁ ତାହା ତଦାରଖ ଏବଂ ଯାଞ୍ଚ କରିବେ।

(3) କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଏବଂ ବିପଦ ଉପରେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଯୋଗାଯୋଗ, ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ନିରୀକ୍ଷଣ ଏବଂ ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟର ସମସ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟାୟକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ନିରୀକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ସମେତ ପରିସ୍ଥିତି ଅନୁଯାୟୀ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଗୁଡିକର ଏକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବଜାୟ ରଖିବେ।

(4) ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଅଧିକାରୀମାନେ ଏହି ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ନିଜ ଅଞ୍ଚଳରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବେ ଯାହା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବରେ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଉପରେ ଆବଶ୍ୟକ ପ୍ରଭାବ ଭାବରେ ଶୁଳ୍କ ଲାଗୁ କରାଯାଏ ନାହିଁ।

(5) ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ ଥିବା ନିୟମାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଅଧିକାରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କିଏ ସାଧାରଣତଃ କିମ୍ବା ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବର୍ଣ୍ଣନା କିମ୍ବା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଞ୍ଚଳ ର ମାମଲାରେ ଏହାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବେ ଏବଂ ତାହା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହେବ ଏବଂ ଏହିପରି କୌଣସି ନିୟମ କିମ୍ବା ଆଦେଶ ରେ ସମ୍ପୃକ୍ତ କୌଣସି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସହାୟତା ଏବଂ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇପାରିବ। କିମ୍ବା ଏହି ଅଧିନିୟମର କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା, ସମ୍ପୃକ୍ତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ, ସେମାନଙ୍କ ଅଧୀନରେ ସେମାନଙ୍କର ସମ୍ପୃକ୍ତ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ।

(6) ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା କମିଶନର ଏବଂ ମନୋନୀତ ଅଧିକାରୀ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ସମାନ କ୍ଷମତା ବ୍ୟବହାର କରିବେ ଏବଂ ଏହି ଆଇନରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମାନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅନୁସରଣ କରିବେ।

30. ରାଜ୍ୟର ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା କମିଶନର**-**

(1) ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଖାଦ୍ୟନିରାପତ୍ତା ଏବଂ ମାନକ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକତା ଏବଂ ଏହା ଅଧୀନରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନିୟମାବଳୀ ଗୁଡ଼ିକର ଦକ୍ଷ ରୂପାୟନ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ରାଜ୍ୟ ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା କମିଶନର ନିଯୁକ୍ତ କରିବେ।

(2) ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା କମିଶନର ନିମ୍ନଲିଖିତ ସମସ୍ତ ବା କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିବେ, ଯଥା:-

(a) ଜନସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ସମଗ୍ର ରାଜ୍ୟ କିମ୍ବା ଏହାର କୌଣସି ଅଞ୍ଚଳ ରେ କିମ୍ବା ଏହାର କିଛି ଅଂଶରେ ଖାଦ୍ୟର ଉତ୍ପାଦନ, ସଂରକ୍ଷଣ, ବିତରଣ କିମ୍ବା ବିକ୍ରୟ ଉପରେ ନିଷେଧାଦେଶ, ଏକ ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ହେବ ନାହିଁ, ଯାହା ସରକାରୀ ଗେଜେଟରେ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରକାଶିତ ଆଦେଶରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି;

(b) ଖାଦ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ କିମ୍ବା ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣରେ ନିୟୋଜିତ ଶିଳ୍ପ ୟୁନିଟ୍ ଗୁଡ଼ିକର ସର୍ବେକ୍ଷଣ କରି ଖାଦ୍ୟ ର ବିଭିନ୍ନ ସାମଗ୍ରୀ ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ବିଜ୍ଞାପିତ ମାନଦଣ୍ଡର ଅନୁପାଳନ ଜାଣିବା;

(c) ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା କମିଶନରଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟର କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଆୟୋଜନ କିମ୍ବା ଆୟୋଜନ କରିବା ଏବଂ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ସମ୍ପର୍କରେ ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳାର ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗ ପାଇଁ ବ୍ୟାପକ ସ୍ତରରେ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଆୟୋଜନ କରିବା;

(d) ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମାନଦଣ୍ଡ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡ଼ିକର ଦକ୍ଷ ଏବଂ ସମାନ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଏବଂ ନିରପେକ୍ଷତା, ଉତ୍ତରଦାୟିତ୍ୱ, ବ୍ୟବହାରିକତା, ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଏବଂ ବିଶ୍ୱସନୀୟତାର ଏକ ଉଚ୍ଚ ମାନଦଣ୍ଡ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା;

(e) ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ କାରାଦଣ୍ଡ ରେ ଦଣ୍ଡିତ ଅପରାଧ ପାଇଁ ମାମଲା ରୁଜୁ କରିବା;

(f) ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ପରାମର୍ଶ କ୍ରମେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିପାରିବେ।

(3) ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା କମିଶନର ଆଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ, ଆଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ, ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ ତାଙ୍କର କ୍ଷମତା ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ (ମନୋନୀତ ଅଧିକାରୀ, ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଅଧିକାରୀ ଏବଂ ଖାଦ୍ୟ ବିଶ୍ଳେଷକ ନିଯୁକ୍ତ କରିବାର କ୍ଷମତା ବ୍ୟତୀତ) ଅଧୀନରେ ନିଯୁକ୍ତ କରିପାରିବେ ଯେପରି କି ସେ ତାଙ୍କ ଅଧୀନସ୍ଥ କୌଣସି ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଆବଶ୍ୟକ କିମ୍ବା ଉପଯୁକ୍ତ ମନେ କରିପାରିବେ।

31. ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟର ଲାଇସେନ୍ସ ଏବଂ ପଞ୍ଜୀକରଣ**-**

(1) ଲାଇସେନ୍ସ ବ୍ୟତୀତ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି କୌଣସି ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଆରମ୍ଭ କରିପାରିବେ ନାହିଁ।

(2) ଉପଧାରା (1)ରେ ଥିବା କୌଣସି ଜିନିଷ କୌଣସି କ୍ଷୁଦ୍ର ଉତ୍ପାଦକଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହେବ ନାହିଁ ଯିଏ ନିଜେ କୌଣସି ଖାଦ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀ ଉତ୍ପାଦନ କିମ୍ବା ବିକ୍ରୟ କରନ୍ତି କିମ୍ବା ପେଟି ରିଟେଲର, ହକର, ବିକ୍ରେତା କିମ୍ବା ଅସ୍ଥାୟୀ ଷ୍ଟଲଧାରୀ କିମ୍ବା କ୍ଷୁଦ୍ର ସ୍କେଲ କିମ୍ବା କୁଟୀର କିମ୍ବା ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ କିମ୍ବା କ୍ଷୁଦ୍ର ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟରର ସହିତ ଜଡିତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଶିଳ୍ପ; କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ମନୁଷ୍ୟ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷିତ ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକର ଖାଦ୍ୟର ଉପଲବ୍ଧତା କିମ୍ବା ଉପଭୋକ୍ତାଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ପ୍ରଭାବିତ ନକରି ଏପରି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ନିକଟରେ ଏବଂ ନିୟମାବଳୀ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉପାୟରେ ନିଜକୁ ପଞ୍ଜୀକରଣ କରିବେ।

(3) କୌଣସି ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଆରମ୍ଭ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିବା କିମ୍ବା କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ନିକଟରେ ଲାଇସେନ୍ସ ପ୍ରଦାନ ନିମନ୍ତେ ଆବେଦନ କରିବେ, ଯେଉଁଥିରେ ନିୟମାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବିବରଣୀ ଏବଂ ଶୁଳ୍କ ରହିବ।

(4) ଉପଧାରା (3) ଅଧୀନରେ ଆବେଦନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପରେ ମନୋନୀତ ଅଧିକାରୀ ଲାଇସେନ୍ସ ପ୍ରଦାନ କରିପାରିବେ କିମ୍ବା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଶୁଣାଣି କରିବାର ସୁଯୋଗ ଦେବା ପରେ ଏବଂ ଲିଖିତ ଭାବେ ରେକର୍ଡିଂ ହେବାର କାରଣ ପାଇଁ କୌଣସି ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଲାଇସେନ୍ସ ଦେବାକୁ ମନା କରିପାରିବେ, ଯଦି ସେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୁଅନ୍ତି ଯେ ଜନସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ୱାର୍ଥ ପାଇଁ ଏହା କରିବା ଜରୁରୀ ଅଟେ ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଆଦେଶର ଏକ ନକଲ ଉପଲବ୍ଧ କରାଇବେ:

ଯଦି ଆବେଦନ କରିବାର ଦୁଇ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ଲାଇସେନ୍ସ ପ୍ରଦାନ କରାନଯାଏ କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ଆବେଦନ ଖାରଜ ନହୁଏ, ତେବେ ଆବେଦନକାରୀ ଉକ୍ତ ଅବଧି ଶେଷ ହେବା ପରେ ନିଜର ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଆରମ୍ଭ କରିପାରିବେ ଏବଂ ଏଭଳି କ୍ଷେତ୍ରରେ ମନୋନୀତ ଅଧିକାରୀ ଲାଇସେନ୍ସ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ମନା କରିବେ ନାହିଁ ବରଂ ଆବଶ୍ୟକ ପଡ଼ିଲେ କରିପାରିବେ। ଧାରା 32 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଉନ୍ନତି ନୋଟିସ୍ ଜାରି କରନ୍ତୁ ଏବଂ ସେ ସଂକ୍ରାନ୍ତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅନୁସରଣ କରନ୍ତୁ।

(5) ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲାଇସେନ୍ସ ସେହି ଆକାରରେ ହେବ ଏବଂ ନିୟମାବଳୀ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅଧୀନରେ ରହିବ।

(6) ଗୋଟିଏ କିମ୍ବା ଏକାଧିକ ଖାଦ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀ ଏବଂ ସେହି ଅଞ୍ଚଳର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ କିମ୍ବା ପରିସର ପାଇଁ ମନୋନୀତ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏକକ ଲାଇସେନ୍ସ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରିବ।

(7) ଯଦି ଗୋଟିଏରୁ ଅଧିକ ଅଞ୍ଚଳରେ ଥିବା ବିଭିନ୍ନ ପରିସରରେ ଖାଦ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀ ଉତ୍ପାଦନ, ସଂରକ୍ଷଣ, ବିକ୍ରୟ କିମ୍ବା ବିକ୍ରି ପାଇଁ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହୁଏ, ତେବେ ଅଲଗା ଅଲଗା ଆବେଦନ କରାଯିବ ଏବଂ ସେହି ପରିସର ସମାନ ଅଞ୍ଚଳ ରେ ନଥିବା ସ୍ଥାନ ପାଇଁ ପୃଥକ ଲାଇସେନ୍ସ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ।

(8) ଲାଇସେନ୍ସ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ ଆଦେଶ ବିରୋଧରେ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା କମିସନରଙ୍କ ନିକଟରେ ଆବେଦନ କରାଯିବ।

(9) ପୂର୍ବରୁ ନିଲମ୍ବିତ କିମ୍ବା ବାତିଲ ନ ହେଲେ ଲାଇସେନ୍ସ ନିୟମାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅବଧି ପାଇଁ ବଳବତ୍ତର ରହିବ: ଯଦି ଲାଇସେନ୍ସର ବୈଧତା ଅବଧି ଶେଷ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଲାଇସେନ୍ସ ନବୀକରଣ ପାଇଁ ଆବେଦନ କରାଯାଏ, ତେବେ ଆବେଦନ ଉପରେ ଆଦେଶ ଜାରି ନ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲାଇସେନ୍ସ ବଳବତ୍ତର ରହିବ।

(10) ଏହି ଲାଇସେନ୍ସ ମୃତକଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପ୍ରତିନିଧି କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ପରିବାରର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସଦସ୍ୟଙ୍କ ସୁବିଧା ପାଇଁ ଅବଧି ଶେଷ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଳବତ୍ତର ରହିବ-

(a) ତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ତିନି ମାସର ଅବଧି; କିମ୍ବା

(b) ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅଧିକାରୀ ଯେତିକି ଅନୁମତି ଦେଇପାରିବେ ସେତିକି ଲମ୍ବା ଅବଧି।

32. ଉନ୍ନତି ବିଜ୍ଞପ୍ତି**-**

(1) ଯଦି ମନୋନୀତ ଅଧିକାରୀଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ କରିବା ପାଇଁ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଆଧାର ଅଛି ଯେ କୌଣସି ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟର ଏହି ଧାରା ଲାଗୁ ହେଉଥିବା କୌଣସି ନିୟମାବଳୀ ପାଳନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି, ତେବେ ସେ ସେହି ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟରର (ଏହି ଆଇନରେ "ଉନ୍ନତି ନୋଟିସ୍" ଭାବରେ ପରିଚିତ) ଉପରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ନୋଟିସ୍ ମାଧ୍ୟମରେ କରିପାରିବେ।

(a) ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟର ନିୟମ ପାଳନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଛି ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ କରିବାର ଆଧାର କୁହନ୍ତୁ;

(b) ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟରର ବିଫଳତା ବିଷୟରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରନ୍ତୁ ଯାହା ପାଳନ କରିବା;

(c) ଉକ୍ତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ମତରେ ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟରଙ୍କୁ କେଉଁ ସବୁ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ତାହା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରନ୍ତୁ; ଏବଂ

(d) ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟରଙ୍କୁ ନୋଟିସ୍ରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ଏକ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଅବଧି (ଚଉଦ ଦିନରୁ କମ୍ ନୁହେଁ) ମଧ୍ୟରେ ସେହି ପଦକ୍ଷେପ, କିମ୍ବା ଅତିକମରେ ସେମାନଙ୍କ ସମକକ୍ଷ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ପଡିବ।

(2) ଯଦି ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟର ଉନ୍ନତି ନୋଟିସ ପାଳନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୁଅନ୍ତି, ତେବେ ତାଙ୍କ ଲାଇସେନ୍ସ ବାତିଲ ହୋଇପାରେ।

(3) ଯଦି ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟର ତଥାପି ଉନ୍ନତି ନୋଟିସ୍ ପାଳନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୁଅନ୍ତି, ତେବେ ମନୋନୀତ ଅଧିକାରୀ, ଲାଇସେନ୍ସଧାରୀଙ୍କୁ କାରଣ ଦର୍ଶାଇବାର ସୁଯୋଗ ଦେବା ପରେ, ତାଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଲାଇସେନ୍ସକୁ ରଦ୍ଦ କରିପାରିବେ:

ତେବେ ମନୋନୀତ ଅଧିକାରୀ ଲିଖିତ ଭାବେ ରେକର୍ଡିଂ କରିବାର କାରଣ ପାଇଁ ଜନସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର ସ୍ୱାର୍ଥ ଦୃଷ୍ଟିରୁ କୌଣସି ଲାଇସେନ୍ସକୁ ତୁରନ୍ତ ସ୍ଥଗିତ ରଖିପାରିବେ।

(4) ଯେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ଦୁଃଖିତ ହୁଅନ୍ତି –

(a) ଉନ୍ନତି ବିଜ୍ଞପ୍ତି; କିମ୍ବା

(b) ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ଦେବାକୁ ମନା କରିବା; କିମ୍ବା

(c) ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ ଲାଇସେନ୍ସ ରଦ୍ଦ କିମ୍ବା ନିଲମ୍ବନ କିମ୍ବା ପ୍ରତ୍ୟାହାର, ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା କମିଶନରଙ୍କ ନିକଟରେ ଆବେଦନ କରିପାରିବେ, ଯାହାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ହେବ।

(5) ଏଭଳି ଆବେଦନ କେଉଁ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଆଗତ ହେବ ତାହା ହେଲା-

(a) ଆବେଦନ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛୁକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଯେଉଁ ତାରିଖରେ ନିଷ୍ପତ୍ତିର ନୋଟିସ୍ ଦିଆଯାଇଥିଲା ସେହି ତାରିଖଠାରୁ ପନ୍ଦର ଦିନ; କିମ୍ବା

(b) ଉପଧାରା (1) ଅଧୀନରେ ଆବେଦନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉକ୍ତ ଅବଧି ବା ଉନ୍ନତି ବିଜ୍ଞପ୍ତିରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅବଧି, ଯାହା ପୂର୍ବରୁ ସମାପ୍ତ ହେଉ।

ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣ – ଏହି ଉପଧାରା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅଭିଯୋଗ କରିବା ଆବେଦନ ଆଣିବା ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବ।

33. ନିଷେଧ ଆଦେଶ**-** (1) ଯଦି-

(a) ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ କୌଣସି ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟୀ କୌଣସି ଅପରାଧ ପାଇଁ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୁଅନ୍ତି; ଏବଂ

(b) ଯେଉଁ ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା ସେ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୁଅନ୍ତି କିମ୍ବା ଏହା ପୂର୍ବରୁ ସେ ଏପରି ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୁଅନ୍ତି, ସେହି ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବିପଦ ରହିଛି, ଅଦାଲତ ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟରଙ୍କୁ ଶୁଣାଣିର ସୁଯୋଗ ଦେବା ପରେ, ଏକ ଆଦେଶ ମାଧ୍ୟମରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ନିଷେଧାଦେଶ ଲାଗୁ କରିପାରିବେ, ଯଥା:-

(i) ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପ୍ରକ୍ରିୟା ବା ଚିକିତ୍ସା ର ବ୍ୟବହାର ଉପରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ;

(ii) ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ କିମ୍ବା ସମାନ ଶ୍ରେଣୀର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ କିମ୍ବା ବର୍ଣ୍ଣନା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପରିସର କିମ୍ବା ଉପକରଣ ବ୍ୟବହାର ଉପରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ;

(iii) କୌଣସି ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପରିସର କିମ୍ବା ଉପକରଣ ବ୍ୟବହାର ଉପରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ।

(2) ଅଦାଲତ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେବା ପରେ, ଏକ ଆଦେଶ ମାଧ୍ୟମରେ, କୌଣସି ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ, କିମ୍ବା କୌଣସି ଶ୍ରେଣୀର କୌଣସି ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ପରିଚାଳନାରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରୁଥିବା ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟରଙ୍କ ଉପରେ ନିଷେଧାଦେଶ ଲଗାଇପାରିବେ କିମ୍ବା ଆଦେଶରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିପାରିବେ।

(3) ଉପଧାରା (1) କିମ୍ବା ଉପଧାରା (2) (ଏହି ଆଇନରେ "ନିଷେଧ ଆଦେଶ" ବୋଲି କୁହାଯାଏ) ଅଧୀନରେ ଆଦେଶ ଦେବା ପରେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଅଧିକାରୀ

(a) ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟରଙ୍କୁ ଅର୍ଡରର ଏକ କପି ପ୍ରଦାନ କରିବା; ଏବଂ

(b) ଉପଧାରା (1) ଅନୁଯାୟୀ ଆଦେଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା ପରିସରରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ଥାନରେ ଆଦେଶର ଏକ କପି ଲଗାଇବା ଏବଂ ଯଦି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଜାଣିଶୁଣି ଏଭଳି ଆଦେଶକୁ ଉଲ୍ଲଂଘନ କରନ୍ତି ତେବେ ସେ ଅପରାଧରେ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହେବେ ଏବଂ ତିନି ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜରିମାନା ସହ ଦଣ୍ଡିତ ହେବେ।

(4) ସମ୍ପୃକ୍ତ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଅଧିକାରୀ ମନୋନୀତ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ କ୍ରମେ ଏକ ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ଜାରି କରିବେ ଯେ ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟର ଏଭଳି ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟୀ ଅପରେଟରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଆବେଦନରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେବାର ସାତ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ନିଷେଧାଦେଶ ପ୍ରତ୍ୟାହାର ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇଛନ୍ତି କିମ୍ବା ଉକ୍ତ ଅଧିକାରୀ ନିମ୍ନଲିଖିତ କରିବେ-

(a) ଚଉଦ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଯଥାସମ୍ଭବ ଏବଂ ଯେକୌଣସି ଘଟଣାରେ ସେ ଏତେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ଅଛନ୍ତି କି ନାହିଁ ତାହା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରନ୍ତୁ; ଏବଂ

(b) ଯଦି ସେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରନ୍ତି ଯେ ସେ ଏତେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ନୁହଁନ୍ତି, ତେବେ ସେହି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣର କାରଣ ବିଷୟରେ ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟରଙ୍କୁ ନୋଟିସ୍ ଦିଅନ୍ତୁ।

(5) ନିଷେଧାଦେଶ ଜାରି ହେବାର ଛଅ ମାସ ପରେ ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟର ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଆବେଦନ ଉପରେ ଅଦାଲତ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେଲେ ନିଷେଧ ଆଦେଶ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ ନାହିଁ ଯେ ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟର ନିଷେଧାଦେଶ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କୁ ଯଥାର୍ଥ ବୋଲି ଯଥେଷ୍ଟ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇଛନ୍ତି।

(6) ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟରଙ୍କ ଆବେଦନ ଉପରେ ଅଦାଲତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବେ, ଯଦି ଅଦାଲତ ମାମଲାର ସମସ୍ତ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ବିଶେଷକରି ଆଦେଶ ଦେବା ପରଠାରୁ ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟରଙ୍କ ଆଚରଣକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଏହା କରିବା

ଉଚିତ ମନେ କରନ୍ତି; କିନ୍ତୁ ଯଦି ଏହା କରାନଯାଏ ତେବେ ଏଭଳି କୌଣସି ଆବେଦନ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ ନାହିଁ-

(a) ନିଷେଧାଦେଶ ଜାରି ହେବାର ଛଅ ମାସ ମଧ୍ୟରେ; କିମ୍ବା

(b) ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟର ଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଏଭଳି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପାଇଁ ପୂର୍ବ ଆବେଦନ କରିବାର ତିନି ମାସ ମଧ୍ୟରେ।

ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣ-ଏହି ବିଭାଗର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ,-

(i) ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟର ପରିଚାଳକଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ ଉପରୋକ୍ତ କୌଣସି ଉଲ୍ଲେଖ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହେବ କାରଣ ଏହା ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟରଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ; ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟର ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟର କିମ୍ବା ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟରଙ୍କ ବିଷୟରେ କୌଣସି ଉଲ୍ଲେଖ ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ବିବେଚନା କରାଯିବ;

(ii) ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ "ମ୍ୟାନେଜର"ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟର ଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ବ୍ୟବସାୟର ଦୈନନ୍ଦିନ ପରିଚାଳନା, କିମ୍ବା ବ୍ୟବସାୟର କୌଣସି ଅଂଶ ଉପରେ ଦାୟିତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଥିବା କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି।

34. ଜରୁରୀକାଳୀନ ନିଷେଧାଦେଶ ନୋଟିସ୍ ଏବଂ ଆଦେଶ-

(1) ଯଦି ମନୋନୀତ ଅଧିକାରୀ କୌଣସି ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବିପଦ ସ୍ଥିତି ଅଛି ବୋଲି ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୁଅନ୍ତି, ତେବେ ସେ ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟରଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ନୋଟିସ୍ (ଏହି ଆଇନରେ 'ଜରୁରୀକାଳୀନ ନିଷେଧ ନୋଟିସ୍' ବୋଲି କୁହାଯାଏ) ପରେ, ନିଷେଧାଦେଶ ଲାଗୁ କରିବା ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା କମିଶନରଙ୍କ ନିକଟରେ ଆବେଦନ କରିପାରିବେ।

(2) ଯଦି ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା କମିଶନର ଏଭଳି ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଆବେଦନ ଉପରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୁଅନ୍ତି ଯେ କୌଣସି ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବିପଦ ସ୍ଥିତି ରହିଛି, ତେବେ ସେ ଏକ ଆଦେଶ ମାଧ୍ୟମରେ ନିଷେଧାଦେଶ ଲାଗୁ କରିବେ।

(3) ମନୋନୀତ ଅଧିକାରୀ ଜରୁରୀକାଳୀନ ନିଷେଧାଦେଶ ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିବେ ନାହିଁ, ଯଦି ଆବେଦନ ତାରିଖର ଅତି କମରେ ଗୋଟିଏ ଦିନ ପୂର୍ବରୁ, ସେ ଆଦେଶ ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ରଖିଥିବା ବ୍ୟବସାୟର ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟରଙ୍କୁ ନୋଟିସ୍ ଜାରି ନ କରନ୍ତି।

(4) ଜରୁରୀକାଳୀନ ନିଷେଧାଦେଶ ଜାରି ହେବା ପରେ ଯେତେ ଶୀଘ୍ର ସମ୍ଭବ, ମନୋନୀତ ଅଧିକାରୀ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଆବଶ୍ୟକ କରିବେ-

(a) ବ୍ୟବସାୟର ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟରଙ୍କୁ ଅର୍ଡରର ଏକ କପି ପ୍ରଦାନ କରିବା; କିମ୍ବା

(b) ସେହି ବ୍ୟବସାୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା ପରିସରରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ଥାନରେ ଆଦେଶର ଏକ କପି ଲଗାଇବା; ଏବଂ ଯଦି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଜାଣିଶୁଣି ଏପରି ଆଦେଶକୁ ଉଲ୍ଲଂଘନ କରନ୍ତି ତେବେ ସେ ଏକ ଅପରାଧ ପାଇଁ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହେବେ ଏବଂ ଦୁଇ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜେଲ ଦଣ୍ଡ ଏବଂ ଦୁଇ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜରିମାନା ରେ ଦଣ୍ଡିତ ହେବେ।

(5) ଏକ ଜରୁରୀକାଳୀନ ନିଷେଧାଦେଶ ଏକ ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ର ମନୋନୀତ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ପ୍ରଭାବିତ ହେବା ବନ୍ଦ ହେବ ଯେ ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟର ଏଭଳି ଆଦେଶ ଉଠାଇବା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି।

(6) ମନୋନୀତ ଅଧିକାରୀ ଏଭଳି ପ୍ରମାଣପତ୍ର ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟୀ ଅପରେଟରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଆବେଦନ କରିବାର ସାତ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଉପଧାରା (5) ଅଧୀନରେ ଏକ ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ପ୍ରଦାନ କରିବେ ଏବଂ ଯଦି ସେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ନହୁଅନ୍ତି, ତେବେ ଉକ୍ତ ଅଧିକାରୀ ସେହି ନିଷ୍ପତ୍ତିର କାରଣ ଦର୍ଶାଇ ଦଶ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟରଙ୍କୁ ନୋଟିସ୍ ଦେବେ।

35. ଖାଦ୍ୟ ବିଷାକ୍ତ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ବିଜ୍ଞପ୍ତି-

ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଅନୁଯାୟୀ, ବିଜ୍ଞପ୍ତିରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଯେ କୌଣସି ସ୍ଥାନୀୟ ଅଞ୍ଚଳରେ ନିଜ ବୃତ୍ତି ରେ ନିୟୋଜିତ ପଞ୍ଜୀକୃତ ଡାକ୍ତରମାନଙ୍କୁ ଖାଦ୍ୟ ବିଷାକ୍ତ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ସମସ୍ତ ଘଟଣା ବିଷୟରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବେ ଜଣାଇବାକୁ କହିପାରିବେ।

36. ନ୍ିଯୁକ୍ତ ଅଧିକାରୀ-

(1) ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା କମିଶନର ଆଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ, ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତ କରିବେ, ଯିଏ କି ଉପଖଣ୍ଡ ଅଧିକାରୀ ପାହ୍ୟାରୁ କମ୍ ହେବେ ନାହିଁ, ଯେଉଁମାନେ ନିୟମାବଳୀ ଦ୍ଵାରା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଞ୍ଚଳରେ ଖାଦ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଶାସନର ଦାୟିତ୍ୱରେ ରହିବେ।

(2) ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜିଲ୍ଲା ପାଇଁ ଜଣେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଧିକାରୀ ରହିବେ।

(3) ମନୋନୀତ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ସମ୍ପାଦିତ ହେବାକୁ ଥିବା କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନଲିଖିତ ହେବ, ଯଥା:-

(a) ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟରମାନଙ୍କ ଲାଇସେନ୍ସ ପ୍ରଦାନ କିମ୍ବା ରଦ୍ଦ କରିବା;

(b) ଖାଦ୍ୟର ଯେକୌଣସି ଆର୍ଟିକିଲ୍ ବିକ୍ରୟକୁ ନିଷେଧ କରିବା ଯାହା ଏହି ଅଧିନିୟମର ନିୟ(ଖ) ଏହି ଆଇନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ଏହା ଅଧୀନରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନିୟମ ଓ ନିୟମାବଳୀର ଉଲ୍ଲଂଘନ କରୁଥିବା କୌଣସି ଖାଦ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀ ବିକ୍ରି ଉପରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଲଗାଇବା;ମାବଳୀ ଏବଂ ଏହା ଦ୍ଵାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ନିୟମାବଳୀକୁ ବିରୋଧ କରେ;

(c) ନିଜ ଅଧୀନରେ ଥିବା ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଅଧିକାରୀଙ୍କଠାରୁ ଖାଦ୍ୟର ରିପୋର୍ଟ ଓ ନମୁନା ସଂଗ୍ରହ କରିବା ଏବଂ ତାହାର ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବା;

(d) ଆଇନ ଉଲ୍ଲଂଘନ କଲେ ଜେଲ ଦଣ୍ଡ ଭୋଗିବାକୁ ଅନୁମତି ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା କମିସନରଙ୍କ ନିକଟକୁ ସୁପାରିସ କରିବା;

(e) ଜରିମାନା ରେ ଦଣ୍ଡିତ ଉଲ୍ଲଂଘନ ମାମଲାରେ ମାମଲା ରୁଜୁ କରିବା କିମ୍ବା ଆରମ୍ଭ କରିବା;

(f) ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ସମସ୍ତ ଯାଞ୍ଚ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସମ୍ପାଦନରେ ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର ରେକର୍ଡ ରଖିବା;

(g) ଏହି ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ଅନ୍ୟର ନିୟମ ାବଳୀର ଉଲ୍ଲଂଘନ ସମ୍ପର୍କରେ ଲିଖିତ ଭାବରେ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ଅଭିଯୋଗର ତଦନ୍ତ କରାଇବା;

(h) ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଅଧିକାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଲିଖିତ ଭାବେ ଦିଆଯାଇଥିବା କୌଣସି ଅଭିଯୋଗର ତଦନ୍ତ କରିବା; ଏବଂ

(i) ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା କମିସନରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦାୟିତ୍ୱ ସମ୍ପାଦନ କରିବା।

37. ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଅଧିକାରୀ**-**

(1) ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା କମିଶନର ବିଜ୍ଞପ୍ତି ମାଧ୍ୟମରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଯୋଗ୍ୟତା ଥିବା ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏବଂ ଏହା ଅଧୀନରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନିୟମାବଳୀ ସମ୍ପାଦନ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଅଧିକାରୀ ଭାବରେ ନିଯୁକ୍ତ କରିବେ।

(2) ଉପଧାରା (1) ଅଧୀନରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଯୋଗ୍ୟତା ଥିବା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଯେ କୌଣସି ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଧୀନରେ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଅଧିକାରୀର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଅଧିକାର ଦେଇପାରିବେ।

38. ଖାଦ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ଅଧିକାରୀଙ୍କ କ୍ଷମତା**-**

(1) ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଅଧିକାରୀ-

(a) ଏକ ନମୁନା ନିଅନ୍ତୁ-

(i) କୌଣସି ଖାଦ୍ୟ, କିମ୍ବା କୌଣସି ପଦାର୍ଥ, ଯାହା ତାଙ୍କୁ ବିକ୍ରି କରିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବୋଲି ମନେହୁଏ, କିମ୍ବା ମନୁଷ୍ୟ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ବିକ୍ରି କରାଯାଇଛି; କିମ୍ବା

(ii) ଖାଦ୍ୟ କିମ୍ବା ପଦାର୍ଥର କୌଣସି ଜିନିଷ ଯାହା ସେ ସେପରି କୌଣସି ପରିସରରେ କିମ୍ବା କୌଣସି ପରିସରରେ ପାଇଥାଆନ୍ତି; ଯାହାକୁ ତାଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ କରିବାର କାରଣ ଅଛି ଯେ ଏହି ଆଇନର କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଧୀନରେ କିମ୍ବା ଏହା ଅଧୀନରେ କରାଯାଇଥିବା ନିୟମାବଳୀ କିମ୍ବା ଆଦେଶ ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସି ଅଧୀନରେ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଏହା ପ୍ରମାଣ ଭାବରେ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ; କିମ୍ବା

(b) ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଏହି ଆଇନ କିମ୍ବା ଏହା ଅଧୀନରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନିୟମାବଳୀର ଉଲ୍ଲଂଘନ କରୁଥିବା ଖାଦ୍ୟର କୌଣସି ଧାରାକୁ ଜବତ କରିବା; ଏବଂ

(c) ନମୁନା ନେବା ପରେ ଏହାକୁ ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟରଙ୍କ ସୁରକ୍ଷିତ ହେପାଜତରେ ରଖନ୍ତୁ; ଏବଂ ଉଭୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏପରି ନମୁନା ନିଆଯାଇଥିବା ସ୍ଥାନୀୟ ଅଞ୍ଚଳ ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟ ବିଶ୍ଳେଷକଙ୍କୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ ପାଇଁ ପଠାନ୍ତୁ:

ତେବେ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଅଧିକାରୀ ଯଦି ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟରଙ୍କ ସୁରକ୍ଷିତ ହେପାଜତରେ ଏଭଳି ଜିନିଷ ରଖନ୍ତି, ସେଠାରେ ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟୀ ଅପରେଟରଙ୍କୁ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଅଧିକାରୀ ଙ୍କ ଭଳି ଏକ କିମ୍ବା ଏକାଧିକ ନିଶ୍ଚିତତା ସହିତ ସେହି ସାମଗ୍ରୀର ମୂଲ୍ୟ ସହିତ ସମାନ ପରିମାଣର ଏକ ବଣ୍ଡ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାକୁ ପଡିପାରେ ଏବଂ ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟର ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ବଣ୍ଡ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବେ।

(2) ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଅଧିକାରୀ ଯେକୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ପ୍ରବେଶ କରି ଯାଞ୍ଚ କରିପାରିବେ ଯେଉଁଠାରେ ଖାଦ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀ ଉତ୍ପାଦିତ ହୁଏ, କିମ୍ବା ବିକ୍ରି ପାଇଁ ସଂରକ୍ଷିତ କରାଯାଏ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଦ୍ରବ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ସଂରକ୍ଷିତ କରାଯାଏ, କିମ୍ବା ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରାଯାଏ ଏବଂ ଯେଉଁଠାରେ କୌଣସି ଅପମିଶ୍ରଣ ଉତ୍ପାଦିତ ହୁଏ କିମ୍ବା ରଖାଯାଇଥାଏ ଏବଂ ବିଶ୍ଳେଷଣ ପାଇଁ ସେହି ଖାଦ୍ୟ କିମ୍ବା ଅପମିଶ୍ରଣର ନମୁନା ନେଇପାରିବେ।

(3) ଯେଉଁଠାରେ କୌଣସି ନମୁନା ନିଆଯାଏ, ତାହାର ମୂଲ୍ୟ ସାଧାରଣତଃ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ବିକ୍ରି ହେଉଥିବା ଦରରେ ହିସାବ କରାଯାଏ, ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ଯାହାଙ୍କଠାରୁ ଏହା ନିଆଯାଇଛି।

(4) ଯଦି ଉପଧାରା (1)ର ଧାରା (b) ଅନୁଯାୟୀ ଜବତ ହୋଇଥିବା ଖାଦ୍ୟର କୌଣସି ସାମଗ୍ରୀ ନଷ୍ଟ ପ୍ରକୃତିର ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ଖାଦ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ଅଧିକାରୀ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୁଅନ୍ତି ଯେ ଏଭଳି ଖାଦ୍ୟ ପଦାର୍ଥ ଏତେ ଖରାପ ଯେ ଏହା ମନୁଷ୍ୟ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଅନୁପଯୁକ୍ତ, ଖାଦ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ଅଧିକାରୀ ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟରଙ୍କୁ ଲିଖିତ ଭାବେ ନୋଟିସ୍ ଦେବା ପରେ ତାହାକୁ ନଷ୍ଟ କରିଦିଅନ୍ତି।

(5) ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଅଧିକାରୀ, ଏହି ଧାରା ଅଧୀନରେ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ପ୍ରବେଶ ଏବଂ ଯାଞ୍ଚ କରିବାର କ୍ଷମତା ବ୍ୟବହାର କରିବା ସମୟରେ, ସେହି କୋଡ୍ ଅଧୀନରେ ଜାରି ହୋଇଥିବା ସର୍ଚ୍ଚ ୱାରେଣ୍ଟ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରୁଥିବା ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା

କୌଣସି ସ୍ଥାନର ସନ୍ଧାନ କିମ୍ବା ଯାଞ୍ଚ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଦଣ୍ଡ ବିଧି, 1973 (1974 ର 2)ର ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଅନୁସରଣ କରିବେ।

(6) କୌଣସି ଖାଦ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀର ନିର୍ମାତା କିମ୍ବା ବିତରକ କିମ୍ବା ଡିଲରଙ୍କ ନିକଟରେ କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କବ୍ଜା କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ପରିସରରେ ଥିବା କୌଣସି ବ୍ୟଭିଚାର ଏବଂ ଯାହାକୁ ସେ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଅଧିକାରୀଙ୍କ ସନ୍ତୋଷ ଏବଂ ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ଥିବା ଆକାଉଣ୍ଟ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦସ୍ତାବିଜର କୌଣସି ପୁସ୍ତକ ଏବଂ ଯାହା ପାଇଁ ଉପଯୋଗୀ ହେବ, କିମ୍ବା ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ କୌଣସି ଅନୁସନ୍ଧାନ କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ, ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଅଧିକାରୀ ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜବତ କରାଯାଇପାରେ ଏବଂ ଖାଦ୍ୟ ବିଶ୍ଳେଷକଙ୍କ ନିକଟରେ ବିଶ୍ଳେଷଣ ପାଇଁ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ଏଭଳି ଅପମିଶ୍ରଣର ଏକ ନମୁନା:

ତେବେ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଅଧିକାରୀ ଯେଉଁ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଅଧୀନସ୍ଥ, ସେହି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ପୂର୍ବ ଅନୁମୋଦନ ବ୍ୟତୀତ ସେଭଳି କୌଣସି ଆକାଉଣ୍ଟ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାଗଜପତ୍ର ଜବତ କରିପାରିବେ ନାହିଁ।

(7) ଯଦି ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଅଧିକାରୀ ଉପଧାରା (1) କିମ୍ବା ଉପଧାରା (2) କିମ୍ବା ଉପଧାରା (4) କିମ୍ବା ଉପଧାରା (6)ର ଧାରା (କ) ଅଧୀନରେ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି, ତେବେ ସେ ଏପରି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ସମୟରେ ଜଣେ କିମ୍ବା ଅଧିକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଉପସ୍ଥିତ ରହିବାକୁ ଡାକି ତାଙ୍କ ଦସ୍ତଖତ ନେବେ।

(8) ଯଦି ଉପଧାରା (6) ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ଆକାଉଣ୍ଟ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାଗଜପତ୍ର ଜବତ କରାଯାଏ, ତେବେ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଅଧିକାରୀ ଜବତ ତାରିଖର ତିରିଶ ଦିନରୁ ଅଧିକ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଉପାୟରେ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଥିବା ନକଲ କିମ୍ବା ସେଥିରୁ ଉତ୍ତୋଳିତ ହେବା ପରେ ତାହା ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଫେରସ୍ତ କରିବେ।

ଯଦି ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଏପରି ପ୍ରମାଣକରିବାକୁ ମନା କରିଦିଅନ୍ତି ଏବଂ ଏହି ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ ମାମଲା ରୁଜୁ ହୋଇଛି, ତେବେ ଅଦାଲତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରମାଣିତ ଏହାର ନକଲ ଏବଂ ସେଥିରୁ ଉତ୍ତୋଳିତ ହେବା ପରେ ହିଁ ତାଙ୍କୁ ଖାତା କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦସ୍ତାବିଜ ଫେରସ୍ତ କରାଯିବ।

(9) ଉପଧାରା (6) ଅନୁଯାୟୀ ଯେତେବେଳେ କୌଣସି ବ୍ୟଭିଚାର ଜବତ କରାଯାଏ, ତେବେ ସେହି ବ୍ୟଭିଚାର ଅପମିଶ୍ରଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନୁହେଁ ବୋଲି ପ୍ରମାଣ କରିବାର ବୋଝ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଉପରେ ରହିବ, ଯାହାଙ୍କ ନିକଟରୁ ଏଭଳି ଅପମିଶ୍ରଣ ଜବତ କରାଯାଇଥିଲା।

(10) ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା କମିଶନର ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଅଧିକାରୀଙ୍କ କ୍ଷମତା ବ୍ୟବହାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସମୟ ସମୟରେ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଜାରି କରିପାରିବେ, ଯାହା ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ହେବ:

ତେବେ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା କମିଶନର ଏଭଳି ଖାଦ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ଅଧିକାରୀଙ୍କ କ୍ଷମତାକୁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ପାଇଁ ରଦ୍ଦ କରିପାରିବେ।

39. କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଖାଦ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱ-

ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅଧୀନରେ କୌଣସି ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଅଧିକାରୀ କିମ୍ବା ଏହା ଅଧୀନରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନିୟମାବଳୀ ବ୍ୟବହାର କରୁଛନ୍ତି-

(a) ବିନା କୌଣସି ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଆଧାରରେ ଖାଦ୍ୟ କିମ୍ବା ଅପମିଶ୍ରଣର କୌଣସି ଜିନିଷକୁ ଜବତ କରିଥାଏ; କିମ୍ବା

(b) କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଏଭଳି କାର୍ଯ୍ୟ ଜରୁରୀ ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ କରିବାର କାରଣ ନଥାଇ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଆଘାତ ପାଇଁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାଏ। ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅଧୀନରେ କୌଣସି ଅପରାଧ ପାଇଁ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହେବେ ଏବଂ ଏକ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜରିମାନା ପାଇଁ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ରହିବେ:

ଯଦି କୌଣସି ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଅଧିକାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ କୌଣସି ମିଥ୍ୟା ଅଭିଯୋଗ କରାଯାଏ ଏବଂ ତାହା ପ୍ରମାଣିତ ହୁଏ, ତେବେ ଅଭିଯୋଗକାରୀ ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ କୌଣସି ଅପରାଧପାଇଁ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହେବେ ଏବଂ ପଚାଶ ହଜାର ଟଙ୍କାରୁ କମ୍ ନୁହେଁ ବରଂ ଏକ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜରିମାନା ରେ ଦଣ୍ଡିତ ହେବେ।

40. କ୍ରେତା ଖାଦ୍ୟ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିଥାଇ ପାରନ୍ତି-

(1) ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଅଧିକାରୀଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଖାଦ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀ କ୍ରୟକାରୀଙ୍କୁ ଖାଦ୍ୟ ବିଶ୍ଳେଷକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏଭଳି ଦେୟ ପୈଠ ସମ୍ପର୍କରେ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବା ଏବଂ ଖାଦ୍ୟ ବିଶ୍ଳେଷକଙ୍କଠାରୁ ତାଙ୍କ ବିଶ୍ଳେଷଣର ଏକ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବାରୁ ରୋକିବା ପାଇଁ ଏହି ଆଇନରେ ଥିବା କୌଣସି ଜିନିଷ ରଖାଯିବ ନାହିଁ।

ତେବେ ଏପରି ଗ୍ରାହକ ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟରଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସମ୍ପର୍କରେ ଅବଗତ କରାଇବେ ଯେ ସେଭଳି ଲେଖାର ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବେ:

ଯଦି ଖାଦ୍ୟ ବିଶ୍ଳେଷକଙ୍କ ରିପୋର୍ଟରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଯେ ଖାଦ୍ୟର ଧାରା ଆଇନ କିମ୍ବା ଏହା ଅଧୀନରେ କରାଯାଇଥିବା ନିୟମାବଳୀ କୁ ପାଳନ କରୁନାହିଁ, ତେବେ କ୍ରେତା ଏହି ଧାରା ଅଧୀନରେ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଦେୟ ଫେରସ୍ତ ପାଇବାକୁ ହକ୍‌ଦାର ହେବେ।

(2) ଯଦି ଖାଦ୍ୟ ବିଶ୍ଳେଷକ ଏହି ଆଇନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ଏହା ଅଧୀନରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନିୟମାବଳୀର ଉଲ୍ଲଂଘନ କରି ନମୁନା ପାଇବେ, ତେବେ ଖାଦ୍ୟ ବିଶ୍ଳେଷକମାନେ ମାମଲା ରୁଜୁ କରିବା ପାଇଁ ଧାରା 42 ରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ

ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ନିକଟକୁ ରିପୋର୍ଟ ପଠାଇବେ।

41. ଏହାର ଅନୁସନ୍ଧାନ**,** ଜବତ**,** ତଦନ୍ତ**,** ଅଭିଯାନ ଏବଂ ପ୍ରକ୍ରିୟାର କ୍ଷମତା**-**

(1) ଧାରା 31 ର ଉପଧାରା (2)ରେ କିଛି ଉଲ୍ଲେଖ ଥାଇ ମଧ୍ୟ ଖାଦ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ଅଧିକାରୀ ଯେକୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ଚଢ଼ାଉ କରିପାରିବେ, ଖାଦ୍ୟ କିମ୍ବା ଅପମିଶ୍ରଣର କୌଣସି ଜିନିଷ ଜବତ କରିପାରିବେ, ଯଦି ଖାଦ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କୌଣସି ଅପରାଧ ଘଟାଇବାରେ ସେମାନଙ୍କ ସମ୍ପୃକ୍ତି ନେଇ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ସନ୍ଦେହ ଥାଏ, ଏବଂ ତା'ପରେ ସେ ଲିଖିତ ଭାବରେ ନିଯୁକ୍ତ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଜଣାଇବେ:

ତେବେ କୌଣସି ସନ୍ଧାନ ଅନିୟମିତ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବ ନାହିଁ କେବଳ ଏହି କାରଣରୁ ଯେ ଅନୁସନ୍ଧାନ ପାଇଁ ସାକ୍ଷୀମାନେ ସେହି ଅଞ୍ଚଳର ବାସିନ୍ଦା ନୁହଁନ୍ତି ଯେଉଁଠାରେ ସନ୍ଧାନ କରାଯାଇଥିବା ସ୍ଥାନ ଅବସ୍ଥିତ।

(2) ଏହି ଆଇନରେ ଯେପରି ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି, ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ପାଇଁ ଅନୁସନ୍ଧାନ, ଜବତ, ସମନ, ତଦନ୍ତ ଏବଂ ଅଭିଯାନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଫୌଜଦାରୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତା, 1973 (1974 ର 2)ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଯଥାସମ୍ଭବ ଲାଗୁ ହେବ।

42. ମାମଲା ଆରମ୍ଭ କରିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା**-**

(1) ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଅଧିକାରୀ ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟର ଯାଞ୍ଚ, ନମୁନା ସଂଗ୍ରହ ଏବଂ ବିଶ୍ଳେଷଣ ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟ ବିଶ୍ଳେଷକଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଇବା ପାଇଁ ଦାୟୀ ରହିବେ।

(2) ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଅଧିକାରୀଙ୍କଠାରୁ ନମୁନା ଗ୍ରହଣ କରିବା ପରେ ଖାଦ୍ୟ ବିଶ୍ଳେଷକ ନମୁନାର ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବେ ଏବଂ ଚଉଦ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ନମୁନା ଓ ବିଶ୍ଳେଷଣ ପଦ୍ଧତି ଉଲ୍ଲେଖ କରି ବିଶ୍ଳେଷଣ ରିପୋର୍ଟ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା କମିଶନରଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଇବେ।

(3) ଖାଦ୍ୟ ବିଶ୍ଳେଷକଙ୍କ ରିପୋର୍ଟର ଯାଞ୍ଚ ପରେ ମନୋନୀତ ଅଧିକାରୀ ନିଷ୍ପତି ନେବେ ଯେ ଉଲ୍ଲଂଘନ କେବଳ କାରାଦଣ୍ଡ କିମ୍ବା ଜରିମାନା ଦଣ୍ଡନୀୟ କି ନାହିଁ ଏବଂ ଉଲ୍ଲଂଘନ ମାମଲାରେ ସେ ଚଉଦ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା କମିଶନରଙ୍କ ନିକଟକୁ ମାମଲା ମଞ୍ଜୁର କରିବା ପାଇଁ ପଠାଇବେ।

(4) ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା କମିଶନର ଯଦି ଉପଯୁକ୍ତ ମନେ କରନ୍ତି, ତେବେ ଅପରାଧର ଗମ୍ଭୀରତା ଅନୁଯାୟୀ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଏହି ମାମଲାକୁ ପଠାଯିବ କି ନାହିଁ ତାହା ସ୍ଥିର କରିବେ।

(a) 3 ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କାରାଦଣ୍ଡ ରେ ଦଣ୍ଡିତ ଅପରାଧ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସାଧାରଣ ନ୍ୟାୟପାଳିକାର ଅଦାଲତ; କିମ୍ବା

(b) ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅଦାଲତ ଯେଉଁଠାରେ ତିନି ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ କାରାଦଣ୍ଡ ରେ ଦଣ୍ଡିତ ଅପରାଧ ହୁଏ ଏବଂ ଯଦି କୌଣସି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅଦାଲତ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ନହୁଏ, ତେବେ ସେହି ମାମଲାଗୁଡ଼ିକର ବିଚାର ସାଧାରଣ ଅଧିକାର ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା କରାଯିବ।

(5) ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା କମିଶନର ତାଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତି କୁ ମନୋନୀତ ଅଧିକାରୀ ଏବଂ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଜଣାଇବେ, ଯିଏ କି ସାଧାରଣ ଅଧିକାର ଅଦାଲତ କିମ୍ବା ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅଦାଲତର ଅଦାଲତରେ ମାମଲା ଆରମ୍ଭ କରିବେ; ଏବଂ ଧାରା 40 ଅଧୀନରେ ନମୁନା ନିଆଗଲେ କ୍ରେତାଙ୍କ ନିକଟକୁ ମଧ୍ୟ ସେହି ଯୋଗାଯୋଗ ପଠାଯିବ।

ଅଧ୍ୟାୟ **VIII**

ଖାଦ୍ୟ ର ବିଶ୍ଳେଷଣ

43. ପରୀକ୍ଷାଗାର**,** ଗବେଷଣା ଅନୁଷ୍ଠାନ ଏବଂ ରେଫରାଲ ଫୁଡ୍ ଲାବୋରେଟୋରୀର ମାନ୍ୟତା ଏବଂ ମାନ୍ୟତା**-**

(1) ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ ଖାଦ୍ୟ ବିଶ୍ଳେଷକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନମୁନା ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ନ୍ୟାସନାଲ ଆକ୍ରେଡିଟେସନ୍ ବୋର୍ଡ ଫର ଟେଷ୍ଟିଂ ଆଣ୍ଡ କ୍ୟାଲିବ୍ରେସନ୍ ଲାବୋରେଟୋରିଜ୍ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ମାନ୍ୟତା ଏଜେନ୍ସି ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ ଖାଦ୍ୟ ପରୀକ୍ଷାଗାର ଏବଂ ଗବେଷଣା ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକୁ ସୂଚିତ କରିପାରିବେ।

(2) ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ମାଧ୍ୟମରେ ଏକ କିମ୍ବା ଏକାଧିକ ରେଫରାଲ ଫୁଡ୍ ଲାବୋରେଟୋରି ବା ପରୀକ୍ଷାଗାର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କିମ୍ବା ସ୍ୱୀକୃତି ପ୍ରଦାନ କରିବେ, ଯାହା ଏହି ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ରେଫରାଲ ଫୁଡ୍ ଲାବୋରେଟୋରିକୁ ଦିଆଯାଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟ କିମ୍ବା ଏହା ଅଧୀନରେ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ନିୟମାବଳୀ ସମ୍ପାଦନ କରିବ।

(3) ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନିୟମ ପ୍ରଣୟନ କରିପାରିବେ-

(a) ଖାଦ୍ୟ ପରୀକ୍ଷାଗାର ଏବଂ ରେଫରାଲ ଖାଦ୍ୟ ପରୀକ୍ଷାଗାରର କାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ସ୍ଥାନୀୟ ଅଞ୍ଚଳ ବା ଅଞ୍ଚଳ ଯେଉଁଠାରେ ଏପରି କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରାଯାଇପାରିବ;

(b) ବିଶ୍ଳେଷଣ କିମ୍ବା ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟର ସାମଗ୍ରୀର ନମୁନାର ଉକ୍ତ ପରୀକ୍ଷାଗାରରେ ଦାଖଲ କରିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା, ସେଥିରେ ଥିବା ପରୀକ୍ଷାଗାରର ରିପୋର୍ଟର ଫର୍ମ ଏବଂ ସେହି ରିପୋର୍ଟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ଶୁଳ୍କ; ଏବଂ

(c) ଉକ୍ତ ପରୀକ୍ଷାଗାରକୁ ଏହାର କାର୍ଯ୍ୟକୁ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଭାବରେ ସମ୍ପାଦନ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ କିମ୍ବା ଉପଯୁକ୍ତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟ।

44. ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ସଂସ୍ଥା ବା ଏଜେନ୍ସିର ମାନ୍ୟତା**-**

ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ପରିଚାଳନା ଏବଂ ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ ଆବଶ୍ୟକ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ପରିଚାଳନା ପ୍ରଣାଳୀ କିମ୍ବା ଏହା ଅଧୀନରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନିୟମାବଳୀର ଅନୁପାଳନ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କୌଣସି ସଂସ୍ଥା କିମ୍ବା ଏଜେନ୍ସିକୁ ମାନ୍ୟତା ଦେଇପାରିବେ।

45. ଖାଦ୍ୟ ବିଶ୍ଳେଷକ**-**

ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା କମିଶନର ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜରିଆରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଯୋଗ୍ୟତା ଥିବା ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା କମିଶନରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ସ୍ଥାନୀୟ ଅଞ୍ଚଳ ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟ ବିଶ୍ଳେଷକ ହେବା ପାଇଁ ନିଯୁକ୍ତ କରିପାରିବେ:

ତେବେ କୌଣସି ପ୍ରକାରର ଖାଦ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ କିମ୍ବା ବିକ୍ରୟରେ କୌଣସି ଆର୍ଥିକ ସ୍ୱାର୍ଥ ଥିବା କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଏହି ଧାରା ଅଧୀନରେ ଖାଦ୍ୟ ବିଶ୍ଳେଷକ ଭାବେ ନିଯୁକ୍ତ କରାଯିବ ନାହିଁ:

ତେବେ ଖାଦ୍ୟର ବିଭିନ୍ନ ସାମଗ୍ରୀ ପାଇଁ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଖାଦ୍ୟ ବିଶ୍ଳେଷକ ଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତ କରାଯାଇପାରିବ।

46. ଖାଦ୍ୟ ବିଶ୍ଳେଷକଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ**-**

(1) ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଅଧିକାରୀ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଠାରୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ ପାଇଁ ନମୁନା ସମ୍ବଳିତ ପ୍ୟାକେଜ୍ ପାଇବା ପରେ, ଖାଦ୍ୟ ବିଶ୍ଳେଷକ କଣ୍ଟେନର ଏବଂ ବାହ୍ୟ କଭରରେ ଥିବା ସିଲ୍ କୁ ପୃଥକ ଭାବରେ ପ୍ରାପ୍ତ ନମୁନା ଛାପ ସହିତ ତୁଳନା କରିବେ ଏବଂ ସେଥିରେ ଥିବା ସିଲ୍ ର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ କୁ ଧ୍ୟାନ ଦେବେ:

ଯଦି ଖାଦ୍ୟ ବିଶ୍ଳେଷକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ କୌଣସି ନମୁନା କଣ୍ଟେନର୍ ଭଙ୍ଗା ଅବସ୍ଥାରେ କିମ୍ବା ବିଶ୍ଳେଷଣ ପାଇଁ ଅନୁପଯୁକ୍ତ ବୋଲି ଜଣାପଡ଼େ, ତେବେ ସେ ସେହି ନମୁନା ପାଇବା ତାରିଖଠାରୁ ସାତ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ମନୋନୀତ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଏ ବିଷୟରେ ଅବଗତ କରାଇବେ ଏବଂ ନମୁନାର ଦ୍ୱିତୀୟ ଭାଗ ପଠାଇବା ପାଇଁ ତାଙ୍କ ନିକଟକୁ ଅନୁରୋଧ ପଠାଇବେ।

(2) ଖାଦ୍ୟ ବିଶ୍ଳେଷକ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଅଧିକାରୀ କିମ୍ବା ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ ଅଧିକୃତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଯାଉଥିବା ଖାଦ୍ୟର ସେହି ନମୁନାଗୁଡିକର ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବେ।

(3) ଖାଦ୍ୟ ବିଶ୍ଳେଷକ ବିଶ୍ଳେଷଣ ପାଇଁ କୌଣସି ନମୁନା ପାଇବା ତାରିଖଠାରୁ ଚଉଦ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ପଠାଇବେ-

(i) ଯେଉଁଠାରେ ଧାରା 38 କିମ୍ବା ଧାରା 47 ଅନୁଯାୟୀ ଏପରି ନମୁନା ମନୋନୀତ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ନିକଟକୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ, ସେଠାରେ ରିପୋର୍ଟର ଚାରୋଟି କପି ନମୁନା ଏବଂ ବିଶ୍ଳେଷଣ ପଦ୍ଧତି ସୂଚିତ କରେ; ଏବଂ

(ii) ଯେଉଁଠାରେ ଧାରା 40 ଅଧୀନରେ ଏଭଳି ନମୁନା ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ, ସେଠାରେ ରିପୋର୍ଟର ଏକ ନକଲ ଯାହା ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ନମୁନା ଏବଂ ବିଶ୍ଳେଷଣ ର ପଦ୍ଧତି ସୂଚାଇଥାଏ ଯିଏ ଏପରି ଖାଦ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀ କିଣିଥିଲେ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ କପି ଦେଇଥିଲେ:

ଯଦି ନମୁନା ମିଳିବାର ଚଉଦ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଏହାର ବିଶ୍ଳେଷଣ କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ, ତେବେ ଖାଦ୍ୟ ବିଶ୍ଳେଷକ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅଧିକାରୀ ଏବଂ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା କମିଶନରଙ୍କୁ କାରଣ ଦର୍ଶାଇ ଅବଗତ କରିବେ ଏବଂ ବିଶ୍ଳେଷଣ ପାଇଁ ନିଆଯିବାକୁ ଥିବା ସମୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିବେ।

(4) ଖାଦ୍ୟ ବିଶ୍ଳେଷକଙ୍କ ରିପୋର୍ଟ ବିରୋଧରେ ମନୋନୀତ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ନିକଟରେ ଆବେଦନ କରାଯିବ, ଯିଏ ଯଦି ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଅନ୍ତି, ତେବେ ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଅନୁଯାୟୀ ଏହି ମାମଲାକୁ ରେଫରାଲ୍ ଫୁଡ୍ ଲାବୋରେଟୋରିକୁ ମତାମତ ପାଇଁ ପଠାଇବେ।

47. ନମୁନା ଏବଂ ବିଶ୍ଳେଷଣ**-**

(1) ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଅଧିକାରୀ ବିଶ୍ଳେଷଣ ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟର ନମୁନା ନେବେ, ସେ-

(a) ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କଠାରୁ ସେ ନମୁନା ନେଇଛନ୍ତି ଏବଂ ଯଦି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ନାମ, ଠିକଣା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିବରଣୀ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି, ତାଙ୍କୁ ଏହାର ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବାକୁ ତାଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବିଷୟରେ ଲିଖିତ ଭାବେ ନୋଟିସ୍ ଦିଅନ୍ତୁ;

(b) ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ ନିର୍ମିତ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ମାମଲାଗୁଡ଼ିକୁ ବାଦ୍ ଦେଲେ ନମୁନାକୁ ଚାରି ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଂଶକୁ ଚିହ୍ନିତ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ସିଲ୍ କିମ୍ବା ବାନ୍ଧି ଦିଅନ୍ତୁ ଯେପରି ଏହାର ପ୍ରକୃତି ଅନୁମତି ଦିଏ ଏବଂ ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କଠାରୁ ନମୁନା ନିଆଯାଇଛି ସେହି ସ୍ଥାନରେ ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଉପାୟରେ:

ଯଦି ଏପରି ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜ ଆଙ୍ଗୁଠି ଚିହ୍ନରେ ଦସ୍ତଖତ କରିବାକୁ କିମ୍ବା ଲଗାଇବାକୁ ମନା କରନ୍ତି, ତେବେ ଖାଦ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ଅଧିକାରୀ ଜଣେ କିମ୍ବା ଏକାଧିକ ସାକ୍ଷୀଙ୍କୁ ଡାକି ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦସ୍ତଖତ କିମ୍ବା ଆଙ୍ଗୁଠି ଚିହ୍ନ ବଦଳରେ ତାଙ୍କ ଦସ୍ତଖତ କିମ୍ବା ଆଙ୍ଗୁଠି ଚିହ୍ନ ଗ୍ରହଣ କରିବେ;

(c) (i) ବିଶ୍ଳେଷଣ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଅଂଶକୁ ଖାଦ୍ୟ ବିଶ୍ଳେଷକଙ୍କ ନିକଟକୁ ଅବଗତ କରାଇବା ଅଧୀନରେ ନିଯୁକ୍ତ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାନ୍ତୁ;

(ii) ଏଗୁଡ଼ିକୁ ସୁରକ୍ଷିତ ହେପାଜତରେ ରଖିବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ନିକଟକୁ ଦୁଇଟି ଅଂଶ ପଠାନ୍ତୁ; ଏବଂ

(iii) ଅବଶିଷ୍ଟ ଅଂଶକୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ ପାଇଁ ଏକ ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ ପରୀକ୍ଷାଗାରକୁ ପଠାନ୍ତୁ, ଯଦି ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁରୋଧ କରାଯାଏ, ତେବେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ସୂଚନା ଅଧୀନରେ:

ଯଦି ଉପଧାରା (i) ଏବଂ (iii) ଅଧୀନରେ ପ୍ରାପ୍ତ ପରୀକ୍ଷା ରିପୋର୍ଟ ଭିନ୍ନ ବୋଲି ଜଣାପଡ଼େ, ତେବେ ମନୋନୀତ ଅଧିକାରୀ ତାଙ୍କ ହେପାଜତରେ ରଖାଯାଇଥିବା ନମୁନାର ଏକ ଅଂଶକୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ ପାଇଁ ରେଫରାଲ ଲାବୋରେଟୋରିକୁ ପଠାଇବେ, ଯାହାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ହେବ।

(2) ଯେତେବେଳେ ଖାଦ୍ୟ କିମ୍ବା ଅପମିଶ୍ରଣର କୌଣସି ସାମଗ୍ରୀର ନମୁନା ନିଆଯାଏ, ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଅଧିକାରୀ ତୁରନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ଦିବସ ସୁଦ୍ଧା ସମ୍ପୃକ୍ତ କ୍ଷେତ୍ର ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟ ବିଶ୍ଳେଷକଙ୍କ ନିକଟକୁ ନମୁନା କୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ ଏବଂ ରିପୋର୍ଟ ପାଇଁ ପଠାଇବେ।

(3) ଯେଉଁଠାରେ ଖାଦ୍ୟ ବିଶ୍ଳେଷକଙ୍କୁ ପଠାଯାଇଥିବା ନମୁନାର ଅଂଶ ହଜିଯାଏ କିମ୍ବା କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହୁଏ, ସେଠାରେ ମନୋନୀତ ଅଧିକାରୀ, ଖାଦ୍ୟ ବିଶ୍ଳେଷକ କିମ୍ବା ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଅନୁରୋଧ କ୍ରମେ, ତାଙ୍କୁ ପଠାଯାଇଥିବା ନମୁନାର ଗୋଟିଏ ଅଂଶକୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟ ବିଶ୍ଳେଷକଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଇବେ।

(4) ଜବତ ହୋଇଥିବା ଖାଦ୍ୟ କିମ୍ବା ଅପମିଶ୍ରଣର ଏକ ସାମଗ୍ରୀ, ନଷ୍ଟ ନହେଲେ, ଯଥାଶୀଘ୍ର ଏବଂ କୌଣସି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଖାଦ୍ୟ ବିଶ୍ଳେଷକଙ୍କ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବାର ସାତ ଦିନ ପରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ନିକଟରେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରାଯିବ:

ତେବେ ଯଦି ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କଠାରୁ ଖାଦ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀ ଜବତ ହୋଇଛି, ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଏ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ମନୋନୀତ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ନିକଟରେ ଆବେଦନ କରାଗଲେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅଧିକାରୀ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଆଦେଶ କ୍ରମେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବେ ଯେ ଆଦେଶରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ସେଭଳି ଲେଖା ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରନ୍ତୁ।

(5) ଆମଦାନୀ ହୋଇଥିବା ଖାଦ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣର ଅଧିକୃତ ଅଧିକାରୀ ଏହାର ନମୁନା ନେଇ ବିଶ୍ଳେଷଣ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞାପିତ ପରୀକ୍ଷାଗାରର ଖାଦ୍ୟ ବିଶ୍ଳେଷକଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଇବେ ଯିଏ କି ପାଞ୍ଚ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଅଧିକୃତ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ନିକଟକୁ ରିପୋର୍ଟ ପଠାଇବେ।

(6) ମନୋନୀତ ଅଧିକାରୀ, ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଅଧିକାରୀ, ଅଧିକାରପ୍ରାପ୍ତ ଅଧିକାରୀ ଏବଂ ଖାଦ୍ୟ ବିଶ୍ଳେଷକ ନିୟମାବଳୀ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅନୁସରଣ କରିବେ।

ଅଧ୍ୟାୟ **IX**

ଅପରାଧ ଓ ଦଣ୍ଡ

48. ଅପରାଧ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସାଧାରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା**-**

(1) ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ନିମ୍ନଲିଖିତ ଏକ କିମ୍ବା ଏକାଧିକ ଅସ୍ତ୍ରୋପଚାର ମାଧ୍ୟମରେ ଖାଦ୍ୟର କୌଣସି ଜିନିଷକୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପାଇଁ ହାନିକାରକ କରିପାରିବେ, ଯଥା:-

(a) ଖାଦ୍ୟରେ କୌଣସି ଜିନିଷ ବା ପଦାର୍ଥ ମିଶାଇବା;

(b) ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତିରେ କୌଣସି ଦ୍ରବ୍ୟ ବା ପଦାର୍ଥକୁ ଉପାଦାନ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରିବା;

(c) ଖାଦ୍ୟରୁ କୌଣସି ଉପାଦାନକୁ ବିସ୍ତୃତ କରିବା; କିମ୍ବା

(d) ଖାଦ୍ୟକୁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପ୍ରକ୍ରିୟା କିମ୍ବା ଚିକିତ୍ସା ଅଧୀନରେ ରଖିବା, ଏହି ଜ୍ଞାନ ସହିତ ଯେ ଏହାକୁ ବିକ୍ରୟ କିମ୍ବା ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ କିମ୍ବା ମାନବ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ବିତରଣ କରାଯାଇପାରେ। (2) କୌଣସି ଖାଦ୍ୟ ଅସୁରକ୍ଷିତ ନା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପାଇଁ ହାନିକାରକ ତାହା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ସମୟରେ, ଧ୍ୟାନ ଦେବାକୁ ପଡିବ –

(a) (i) ଉତ୍ପାଦନ, ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ଏବଂ ବିତରଣର ପ୍ରତ୍ୟେକ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଉପଭୋକ୍ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଖାଦ୍ୟ ର ବ୍ୟବହାରର ସ୍ୱାଭାବିକ ସ୍ଥିତି ଏବଂ ଏହାର ପରିଚାଳନା;

(ii) ଉପଭୋକ୍ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସୂଚନା, ଲେବଲ ବିଷୟରେ ସୂଚନା, କିମ୍ବା ସାଧାରଣତଃ ଉପଭୋକ୍ତାଙ୍କୁ ଉପଲବ୍ଧ ଅନ୍ୟାନ ସୂଚନା ଯେ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଖାଦ୍ୟ କିମ୍ବା ଶ୍ରେଣୀର ଖାଦ୍ୟରୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରତିକୂଳ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପ୍ରଭାବକୁ ଏଡ଼ାଇବା ବିଷୟରେ ଉପଭୋକ୍ତାଙ୍କୁ ଉପଲବ୍ଧ ଅନ୍ୟାନ ସୂଚନା କେବଳ ସେହି ଖାଦ୍ୟ ଖାଉଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଉପରେ ସମ୍ଭାବ୍ୟ, ତତ୍କାଳ କିମ୍ବା ସ୍ୱଳ୍ପକାଳୀନ କିମ୍ବା ଦୀର୍ଘକାଳୀନ ପ୍ରଭାବ ନୁହେଁ, କିନ୍ତୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ପିଢ଼ି ଉପରେ ମଧ୍ୟ;

(iii) ସମ୍ଭାବ୍ୟ ସମୁଦାୟ ବିଷାକ୍ତ ପ୍ରଭାବ;

(iv) ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବର୍ଗର ଉପଭୋକ୍ତାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମ୍ବେଦନଶୀଳତା ଯେଉଁଠାରେ ଖାଦ୍ୟ ସେହି ବର୍ଗର ଉପଭୋକ୍ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ; ଏବଂ

(v) ସାଧାରଣ ମାତ୍ରାରେ ସେବନ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଉପରେ ସମାନ ଗଠନର ଖାଦ୍ୟର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ସମୁଦାୟ ପ୍ରଭାବ;

(b) ଯଦି ପ୍ରବନ୍ଧର ଗୁଣବତ୍ତା ବା ଶୁଦ୍ଧତା ପ୍ରାଥମିକ ଖାଦ୍ୟ ହୋଇଥିବାରୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମାନକଠାରୁ ତଳକୁ ଖସି ଆସିଛି କିମ୍ବା ଏହାର

ଉପାଦାନ ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳତାର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ନୁହେଁ, ଉଭୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ କେବଳ ପ୍ରାକୃତିକ କାରଣରୁ ଏବଂ ମାନବ ଏଜେନ୍ସିର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବାହାରେ ରହିଛି, ତେବେ ଏଭଳି ଲେଖାକୁ ଅସୁରକ୍ଷିତ କିମ୍ବା ନିମ୍ନମାନର କିମ୍ବା ବାହ୍ୟ ପଦାର୍ଥ ଯୁକ୍ତ ଖାଦ୍ୟ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବ ନାହିଁ।

ବ୍ୟାଖ୍ୟା-ଏହି ବିଭାଗର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ, "ଆଘାତ", ସ୍ଥାୟୀ କିମ୍ବା ଅସ୍ଥାୟୀ ଯେ କୌଣସି ଦୁର୍ବଳତା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ, ଏବଂ "ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପାଇଁ କ୍ଷତିକାରକ" ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯିବ।

49. ଦଣ୍ଡ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସାଧାରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା**-**

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟ ଅଧୀନରେ ଦଣ୍ଡ ପରିମାଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ସମୟରେ, ବିଚାର ଅଧିକାରୀ କିମ୍ବା ଟ୍ରିବ୍ୟୁନାଲ, ଯେପରି ମାମଲା ହୋଇପାରେ, ନିମ୍ନଲିଖିତ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଯଥେଷ୍ଟ ଧ୍ୟାନ ଦେବେ:-

(a) ଉଲ୍ଲଂଘନର ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ ଯେତିକି ଲାଭ ବା ଅନ୍ୟାୟ ଲାଭ ମିଳିଥାଏ, ତାହା ଯେତିକି ପରିମାଣରେ ମାପ କରାଯାଏ,

(b) ଉଲ୍ଲଂଘନ ଯୋଗୁଁ ଯେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର କେତେ ପରିମାଣର କ୍ଷତି ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି,

(c) ଉଲ୍ଲଂଘନର ପୁନରାବୃତ୍ତି ପ୍ରକୃତି,

(d) ଉଲ୍ଲଂଘନ ତାଙ୍କ ଅଜାଣତରେ ଅଛି କି ନାହିଁ, ଏବଂ

(e) ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ କାରଣ,

50. ଚାହିଦା ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରକୃତି କିମ୍ବା ପଦାର୍ଥ କିମ୍ବା ଗୁଣବତ୍ତା ନଥିବା ଖାଦ୍ୟ ବିକ୍ରି କଲେ ଜରିମାନା**-**

ଯଦି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଏହି ଆଇନର ବ୍ୟବସ୍ଥା କିମ୍ବା ଏହା ଅଧୀନରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନିୟମାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ କିମ୍ବା କ୍ରେତା ଦ୍ୱାରା ଦାବି କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରକୃତି କିମ୍ବା ପଦାର୍ଥ କିମ୍ବା ଗୁଣବତ୍ତା ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ଖାଦ୍ୟ କ୍ରୟକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷପାତରେ ବିକ୍ରୟ କରନ୍ତି ତେବେ ତାଙ୍କୁ ପାଞ୍ଚ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ଜରିମାନା ଦେବାକୁ ପଡିବ।

ତେବେ ଧାରା 31 ର ଉପଧାରା (2) ଅଧୀନରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଏପରି ନ ମାନିଲେ 25 ହଜାର ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ଜରିମାନା ଆଦାୟ କରାଯିବ।

51. ନିମ୍ନମାନର ଖାଦ୍ୟ ପାଇଁ ଜରିମାନା**-**

ଯଦି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜେ କିମ୍ବା ଆଉ କାହା ତରଫରୁ ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଉତ୍ପାଦନ କରନ୍ତି କିମ୍ବା ମାନବ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ କୌଣସି ପ୍ରକାରର ଖାଦ୍ୟ ବିକ୍ରୟ କିମ୍ବା ବିତରଣ କିମ୍ବା ଆମଦାନୀ କରନ୍ତି, ତେବେ ତାଙ୍କୁ ପାଞ୍ଚ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜରିମାନା ଦେବାକୁ ପଡିବ।

52. ନିମ୍ନମାନର ଖାଦ୍ୟ ପାଇଁ ଜରିମାନା**-**

(1) ଯଦି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜେ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜେ କିମ୍ବା ନିଜ ତରଫରୁ ମାନବ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ କୌଣସି ପ୍ରକାରର ଖାଦ୍ୟ ବିକ୍ରୟ କିମ୍ବା ସଂରକ୍ଷଣ କିମ୍ବା ବିକ୍ରୟ କିମ୍ବା ବିତରଣ କିମ୍ବା ଆମଦାନୀ କରନ୍ତି, ତେବେ ତାଙ୍କୁ ୩ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜରିମାନା ଦେବାକୁ ପଡିବ।

(2) ବିଚାର ଅଧିକାରୀ ଏହି ଧାରା ଅଧୀନରେ କୌଣସି ଅପରାଧରେ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ନାମା ଜାରି କରିପାରିବେ, ଭୁଲକୁ ସୁଧାରିବା ପାଇଁ ସଂଶୋଧନମୂଳକ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ କିମ୍ବା ଖାଦ୍ୟର ଏପରି ସାମଗ୍ରୀ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯିବ।

53. ବିଭ୍ରାନ୍ତିକର ବିଜ୍ଞାପନ ପାଇଁ ଜରିମାନା**-**

(1) କୌଣସି ବିଜ୍ଞାପନ ପ୍ରକାଶନରେ ଅଂଶୀଦାର ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି, ଯାହା-

(a) କୌଣସି ଖାଦ୍ୟକୁ ନେଇ ମିଥ୍ୟା ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବା; କିମ୍ବା

(b) କୌଣସି ଖାଦ୍ୟର ପ୍ରକୃତି କିମ୍ବା ପଦାର୍ଥ କିମ୍ବା ଗୁଣବତ୍ତା ବିଷୟରେ ବିଭ୍ରାନ୍ତ କରିବା କିମ୍ବା ମିଥ୍ୟା ଆଶ୍ୱାସନା ଦେବା ର ସମ୍ଭାବନା ଅଛି, ତେବେ 10 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜରିମାନା ଦେବାକୁ ପଡିବ।

(2) କୌଣସି ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଖାଦ୍ୟର କୌଣସି ଲେଖା ସମ୍ପର୍କିତ ଲେବଲ୍ କିମ୍ବା ବିଜ୍ଞାପନରେ ଯେଉଁ ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲଂଘନ ହୋଇଥିବା ଅଭିଯୋଗ ହୋଇଛି, ସେଥିରେ ଖାଦ୍ୟର ଗଠନର ସଠିକ ବିବରଣୀ ରହିଛି, ଯାହା ଅଦାଲତକୁ ଉଲ୍ଲଂଘନ ହୋଇଛି ବୋଲି ଜାଣିବାକୁ ବାରଣ କରିବ ନାହିଁ।

54. ବାହ୍ୟ ପଦାର୍ଥ ଯୁକ୍ତ ଖାଦ୍ୟ ପାଇଁ ଜରିମାନା**-**

ଯଦି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜେ କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ତରଫରୁ ଉତ୍ପାଦନ କିମ୍ବା ଷ୍ଟୋର ପାଇଁ ଉତ୍ପାଦନ କରନ୍ତି କିମ୍ବା ମାନବ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ କୌଣସି ଜିନିଷ ବିକ୍ରୟ କିମ୍ବା ବିତରଣ କିମ୍ବା ଆମଦାନୀ କରନ୍ତି, ତେବେ ତାଙ୍କୁ ଏକ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜରିମାନା ଦେବାକୁ ପଡିବ।

55. ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଅଧିକାରୀଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପାଳନ ନ କଲେ ଜରିମାନା**-**

ଯଦି କୌଣସି ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟୀ କିମ୍ବା ଆମଦାନୀକାରୀ ବିନା ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଆଧାରରେ ଏହି ଆଇନର ଆବଶ୍ୟକତା କିମ୍ବା ଏହା

ଅଧୀନରେ ଜାରି ହୋଇଥିବା ନିୟମ କିମ୍ବା ନିୟମାବଳୀ କିମ୍ବା ଆଦେଶପାଳନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୁଅନ୍ତି, ତେବେ ସେ ଖାଦ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ଅଧିକାରୀଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ଦୁଇ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜରିମାନା ଆଦାୟ କରିବାକୁ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ରହିବେ।

56. ଖାଦ୍ୟର ଅପରିଷ୍କାର କିମ୍ବା ଅପରିଷ୍କାର ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ କିମ୍ବା ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଜରିମାନା**-** ଯଦି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜେ କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ତରଫରୁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଅପରିଷ୍କାର କିମ୍ବା ଅପରିଷ୍କାର ପରିସ୍ଥିତିରେ ମନୁଷ୍ୟ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ କୌଣସି ଖାଦ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀ ଉତ୍ପାଦନ କିମ୍ବା ପ୍ରକ୍ରିୟା କରନ୍ତି, ତେବେ ତାଙ୍କୁ ଏକ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜରିମାନା ଦେବାକୁ ପଡିବ।

57. ଅପମିଶ୍ରଣ ପାଇଁ ଜରିମାନା**-**

(1) ଏହି ଅଧ୍ୟାୟର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ, ଯଦି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜେ କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ତରଫରୁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି କୌଣସି ଅପମିଶ୍ରିତ କୁ ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ଆମଦାନୀ କିମ୍ବା ଉତ୍ପାଦନ କରନ୍ତି, କିମ୍ବା ଷ୍ଟୋର୍ କରନ୍ତି, ବିକ୍ରୟ କରନ୍ତି କିମ୍ବା ବଣ୍ଟନ କରନ୍ତି ତେବେ ସେମାନେ ଦାୟୀ ରହିବେ-

(i) ଯେଉଁଠି ଏଭଳି ଅପମିଶ୍ରଣ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପାଇଁ ହାନିକାରକ ନୁହେଁ, ସେଠାରେ ଦୁଇ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ଜରିମାନା ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ।

(ii) ଯେଉଁଠି ଏଭଳି ଅପମିଶ୍ରଣ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପାଇଁ ହାନିକାରକ, ସେଠାରେ 10 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ଜରିମାନା ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ।

(2) ଉପଧାରା (1) ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ରେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ତରଫରୁ ଏଭଳି ଅପମିଶ୍ରଣ ରଖିଥିଲା ବୋଲି ପ୍ରତିରକ୍ଷା କରାଯିବ ନାହିଁ।

58. ଉଲ୍ଲଂଘନ ପାଇଁ ଜରିମାନା**,** ଯେଉଁଥିପାଇଁ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଜରିମାନା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ନାହିଁ**-**

ଯଦି କେହି ଏହି ଆଇନର କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା କିମ୍ବା ଏହା ଅଧୀନରେ କରାଯାଇଥିବା ନିୟମ କିମ୍ବା ନିୟମକୁ ଉଲ୍ଲଂଘନ କରନ୍ତି, ଯାହାର ଉଲ୍ଲଂଘନ ପାଇଁ ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ ପୃଥକ ଭାବେ କୌଣସି ଜରିମାନା ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇନାହିଁ, ସେ ଦୁଇ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜରିମାନା ପାଇଁ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ରହିବେ।

59. ଅସୁରକ୍ଷିତ ଖାଦ୍ୟ ପାଇଁ ଦଣ୍ଡ**-**

ଯଦି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜେ କିମ୍ବା ନିଜ ତରଫରୁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଅସୁରକ୍ଷିତ ଖାଦ୍ୟ ରପ୍ତାନି କିମ୍ବା ସଂରକ୍ଷଣ କିମ୍ବା ବିକ୍ରୟ କିମ୍ବା ବିତରଣ କିମ୍ବା ଆମଦାନୀ କରନ୍ତି, ତେବେ ଦଣ୍ଡିତ ହେବେ।

(i) ଯେଉଁଠାରେ ଏଭଳି ବିଫଳତା କିମ୍ବା ଉଲ୍ଲଂଘନ ଫଳରେ ଆଘାତ ଲାଗିନଥାଏ, ସେଠାରେ 6 ମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜେଲ ଦଣ୍ଡ ଏବଂ ଏକ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜରିମାନା ହୋଇପାରେ;

(ii) ଯେଉଁଠାରେ ଏଭଳି ବିଫଳତା କିମ୍ବା ଉଲ୍ଲଂଘନ ଫଳରେ ଗମ୍ଭୀର ଆଘାତ ଲାଗିଥାଏ, ସେଠାରେ ଏକ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜେଲ ଦଣ୍ଡ ଏବଂ ତିନି ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜରିମାନା ହୋଇପାରେ;

(iii) ଯଦି ଏଭଳି ବିଫଳତା କିମ୍ବା ଉଲ୍ଲଂଘନ ଫଳରେ ଗମ୍ଭୀର ଆଘାତ ଲାଗିଥାଏ, ସେଠାରେ 6 ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜେଲ ଦଣ୍ଡ ଏବଂ ପାଞ୍ଚ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜରିମାନା ହୋଇପାରେ;

(iv) ଯେଉଁଠାରେ ଏପରି ବିଫଳତା କିମ୍ବା ଉଲ୍ଲଂଘନ ଫଳରେ ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଥାଏ, ତେବେ ସାତ ବର୍ଷରୁ କମ୍ ନୁହେଁ ବରଂ ଆଜୀବନ କାରାଦଣ୍ଡ ଏବଂ 10 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରୁ କମ୍ ଜରିମାନା ହୋଇପାରେ।

60. ଜବତ ସାମଗ୍ରୀରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କଲେ ଦଣ୍ଡ**-**

ଯଦି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଖାଦ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ଅଧିକାରୀଙ୍କ ବିନା ଅନୁମତିରେ ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ ଜବତ ହୋଇଥିବା କୌଣସି ଖାଦ୍ୟ, ଯାନ, ଉପକରଣ, ପ୍ୟାକେଜ୍ କିମ୍ବା ଲେବଲିଂ କିମ୍ବା ବିଜ୍ଞାପନ ସାମଗ୍ରୀ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜିନିଷ ରଖନ୍ତି, ଅପସାରଣ କରନ୍ତି କିମ୍ବା ଟାମ୍ପରିଂ କରନ୍ତି, ତେବେ ତାଙ୍କୁ 6 ମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜେଲ ଦଣ୍ଡ ଏବଂ ଦୁଇ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜରିମାନା ହୋଇପାରେ।

61. ମିଥ୍ୟା ସୂଚନା ପାଇଁ ଦଣ୍ଡ**-**

ଯଦି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକତା କିମ୍ବା ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି କିମ୍ବା କୌଣସି ଦସ୍ତାବିଜ ଉପସ୍ଥାପନ କରନ୍ତି ଯାହା ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଜାଣନ୍ତି ଯେ ଏହା ମିଥ୍ୟା କିମ୍ବା ବିଭ୍ରାନ୍ତିକର ଅଟେ, ତେବେ ତାଙ୍କୁ ତିନି ମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜେଲ ଦଣ୍ଡ ଏବଂ ଦୁଇ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜରିମାନା ହୋଇପାରେ।

62. ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ବାଧା ଦେବା କିମ୍ବା ନକଲ କରିବା ପାଇଁ ଦଣ୍ଡ**-**

ଯଦି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ କୌଣସି ଖାଦ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ରେ ବାଧା ଦେବା, ପ୍ରତିରୋଧ କରିବା, ବାଧା ଦେବା, ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରିବା କିମ୍ବା ଆକ୍ରମଣ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି, ତେବେ ତାଙ୍କୁ ତିନି ମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କାରାଦଣ୍ଡ ଏବଂ ଏକ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜରିମାନା ହୋଇପାରେ।

63. ବିନା ଲାଇସେନ୍ସରେ ବ୍ୟବସାୟ କଲେ ଦଣ୍ଡ**-**

ଯଦି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି କିମ୍ବା ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟର (ଏହି ଆଇନର ଧାରା 31 ର ଉପଧାରା (2) ଅଧୀନରେ ଲାଇସେନ୍ସରୁ

ମୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ), ନିଜେ କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ତରଫରୁ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ବିନା ଲାଇସେନ୍ସରେ କୌଣସି ପ୍ରକାରର ଖାଦ୍ୟ ଗ୍ରହଣ, ଉତ୍ପାଦନକାରୀ, ବିକ୍ରୟ, ସଂରକ୍ଷଣ କିମ୍ବା ବିତରଣ କିମ୍ବା ଆମଦାନୀ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି, ତେବେ ତାଙ୍କୁ 6 ମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜେଲ ଦଣ୍ଡ ଏବଂ ପାଞ୍ଚ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜରିମାନା ହୋଇପାରେ।

64. ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅପରାଧ ପାଇଁ ଦଣ୍ଡ**-**

(l) ଯଦି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ପୂର୍ବରୁ ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ ଦଣ୍ଡନୀୟ ଅପରାଧରେ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହେବା ପରେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ସେହି ଅପରାଧରେ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୁଅନ୍ତି, ତେବେ ସେ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ରହିବେ-

(i) ପ୍ରଥମ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହେବା ପରେ ଯେଉଁ ଦଣ୍ଡ ଦିଆଯାଇଥାଇପାରେ, ତା'ଠାରୁ ଦୁଇଗୁଣ ଦଣ୍ଡ, ସମାନ ଅପରାଧ ପାଇଁ ସର୍ବାଧିକ ଦଣ୍ଡ ବିଧାନ କରାଯାଇପାରେ;

(ii) ଦୈନିକ ଅଧିକ ଜରିମାନା ଯାହା ଏକ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୃଦ୍ଧି ପାଇପାରେ, ଯେଉଁଠାରେ ଅପରାଧ ଜାରି ରହିଛି; ଏବଂ

(iii) ତାଙ୍କ ଲାଇସେନ୍ସ ରଦ୍ଦ କରାଯାଇପାରେ।

(2) ଅଦାଲତ ଅପରାଧୀଙ୍କ ନାମ ଓ ବାସସ୍ଥାନ, ଅପରାଧ ଏବଂ ଜରିମାନାକୁ ସେହି ଖବରକାଗଜରେ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉପାୟରେ ପ୍ରକାଶିତ କରିପାରିବେ ଯାହା ଅଦାଲତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇପାରିବେ ଏବଂ ସେହି ପ୍ରକାଶନର ଖର୍ଚ୍ଚ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହେବା ର ଖର୍ଚ୍ଚର ଏକ ଅଂଶ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯିବ ଏବଂ ଜରିମାନା ଭଳି ସମାନ ଢଙ୍ଗରେ ଆଦାୟ କରାଯିବ।

65. ଉପଭୋକ୍ତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ହେଲେ କ୍ଷତିପୂରଣ**-**

(l) ଏହି ଅଧ୍ୟାୟର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରତି ପକ୍ଷପାତିତା ନକରି, ଯଦି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜେ କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ତରଫରୁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା, ଉପଭୋକ୍ତାଙ୍କୁ ଆଘାତ ପହଞ୍ଚାଇବା କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ଘଟାଇଥିବା ଖାଦ୍ୟର କୌଣସି ସାମଗ୍ରୀ ଉତ୍ପାଦନ କିମ୍ବା ବିତରଣ କିମ୍ବା ଆମଦାନୀ କରନ୍ତି, ତେବେ ତାହା ବିଚାରଅଧିକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଆଇନସମ୍ମତ ହେବ କିମ୍ବା ମାମଲା ଅନୁଯାୟୀ ହୋଇପାରେ, ପୀଡିତା କିମ୍ବା ପୀଡ଼ିତାଙ୍କ ଆଇନଗତ ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେବା ପାଇଁ ଅଦାଲତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଅନ୍ତୁ।

(a) ମୃତ୍ୟୁ ହେଲେ ପାଞ୍ଚ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରୁ କମ୍ ନୁହେଁ;

(b) ଗୁରୁତର ଆଘାତ ଲାଗିଲେ 3 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ହେବ ନାହିଁ; ଏବଂ

(c) ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ଆଘାତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ନୁହେଁ:

ତେବେ ଘଟଣା ଘଟିବାର ଛଅ ମାସ ପରେ ଯଥାଶୀଘ୍ର ଏବଂ କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ନାହିଁ:

ତେବେ ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଲେ ଘଟଣାର ତିରିଶ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପର୍କୀୟଙ୍କୁ ଅନ୍ତରୀଣ ରିଲିଫ୍ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ।

(2) ଯଦି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଗୁରୁତର ଆଘାତ କିମ୍ବା ମୃତ୍ୟୁ ଘଟାଇଥିବା ଅପରାଧରେ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୁଅନ୍ତି, ତେବେ ବିଚାରଅଧିକାରୀ କିମ୍ବା ଅଦାଲତ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ନାମ ଏବଂ ବାସସ୍ଥାନ, ଅପରାଧ ଏବଂ ଜରିମାନାକୁ ସେହି ଖବରକାଗଜରେ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ଉପାୟରେ ପ୍ରକାଶିତ କରିପାରିବେ ଯେପରି ବିଚାର ଅଧିକାରୀ କିମ୍ବା ଅଦାଲତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇପାରିବେ ଏବଂ ସେହି ପ୍ରକାଶନର ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ବିବେଚନା କରାଯିବ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହେବା ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚର ଏକ ଅଂଶ ହେବ ଏବଂ ଜରିମାନା ଭଳି ଆଦାୟ କରାଯିବ।

(3) ବିଚାର ଅଧିକାରୀ କିମ୍ବା ଅଦାଲତ ମଧ୍ୟ କରିପାରିବେ,-

(a) ଲାଇସେନ୍ସ ରଦ୍ଦ, ବଜାରରୁ ଖାଦ୍ୟ ପୁନଃ କଲ୍, ଉପଭୋକ୍ତାଙ୍କ ଗୁରୁତର ଆହତ କିମ୍ବା ମୃତ୍ୟୁ ହେଲେ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଓ ସମ୍ପତ୍ତି ଜବତ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ;

(b) ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିଷେଧ୍ୟାଦେଶ ଜାରି କରିବା।

66. କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅପରାଧ**-**

(l) ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅଧୀନରେ ଯଦି କୌଣସି ଅପରାଧ ଏକ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଘଟିଛି, ତେବେ ଅପରାଧ ଘଟିବା ସମୟରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି କମ୍ପାନୀ ତଥା କମ୍ପାନୀର ବ୍ୟବସାୟ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ କମ୍ପାନୀ ର ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିଲେ ଏବଂ ଦାୟୀ ଥିଲେ, ସେମାନେ ଏହି ଅପରାଧ ପାଇଁ ଦୋଷୀ ବିବେଚିତ ହେବେ ଏବଂ ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ଦଣ୍ଡିତ ହେବେ:

ଯଦି କୌଣସି ସଂସ୍ଥା କିମ୍ବା ଶାଖାରେ କୌଣସି କମ୍ପାନୀର ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ କିମ୍ବା ଶାଖା କିମ୍ବା ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ୟୁନିଟ୍ ଥାଏ, ସମ୍ପୃକ୍ତ ମୁଖ୍ୟ କିମ୍ବା ଖାଦ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଦାୟୀ ଭାବରେ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ମନୋନୀତ ସେହି ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ, ଶାଖା, ୟୁନିଟ୍ ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ସେହି ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ, ଶାଖା କିମ୍ବା ୟୁନିଟ୍ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଉଲ୍ଲଂଘନ ପାଇଁ ଦାୟୀ ରହିବେ:

କିନ୍ତୁ ଏହି ଉପଧାରାରେ ଥିବା କୌଣସି ଜିନିଷ ଏହି ଆଇନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା କୌଣସି ଦଣ୍ଡ ପାଇଁ ଏପରି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଦାୟୀ କରିବ ନାହିଁ, ଯଦି ସେ ପ୍ରମାଣ କରନ୍ତି ଯେ ଏହି ଅପରାଧ ତାଙ୍କ ଅଜାଣତରେ କରାଯାଇଥିଲା କିମ୍ବା ସେ ଏପରି ଅପରାଧକୁ ରୋକିବା ପାଇଁ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ସତର୍କତା ଅବଲମ୍ବନ କରିଥିଲେ।

(2) ଉପଧାରା (1)ରେ ଥିବା କିଛି ସତ୍ତ୍ୱେ, ଯେଉଁଠାରେ ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ କୌଣସି ଅପରାଧ କୌଣସି କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା

କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଏହା ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଛି ଯେ ଏହି ଅପରାଧ କମ୍ପାନୀର କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, ପରିଚାଳକ, ସଚିବ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ଅଧିକାରୀ, ଏପରି ନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କ ସହମତି କିମ୍ବା ସହଯୋଗରେ କରାଯାଇଛି କିମ୍ବା କୌଣସି ଅବହେଳା ପାଇଁ ଦାୟୀ ଅଟେ। ମ୍ୟାନେଜର, ସେକ୍ରେଟାରୀ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ଅଧିକାରୀ ମଧ୍ୟ ସେହି ଅପରାଧପାଇଁ ଦୋଷୀ ବିବେଚିତ ହେବେ ଏବଂ ସେହି ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରି ଦଣ୍ଡିତ ହେବେ।

ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣ**.—**ଏହି ବିଭାଗର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ,-

(a) "କମ୍ପାନୀ" ଅର୍ଥ କୌଣସି କର୍ପୋରେଟ୍ ଏବଂ ଏଥିରେ କୌଣସି ସଂସ୍ଥା କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସଂଘ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ; ଏବଂ

(b) ଏକ ଫାର୍ମ ସମ୍ପର୍କରେ "ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ", ଅର୍ଥାତ୍ ଫାର୍ମର ଅଂଶୀଦାର।

67. ଖାଦ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀ ଆମଦାନୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହି ଆଇନର ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଉଲ୍ଲଂଘନ କଲେ ଜରିମାନା ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଅଧିନିୟମ ଅଧୀନରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଜରିମାନା**-**

(1) ଯଦି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଏହି ଆଇନର ବ୍ୟବସ୍ଥା, ତା' ଅଧୀନରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନିୟମ ଓ ନିୟମାବଳୀକୁ ଉଲ୍ଲଂଘନ କରି କୌଣସି ଖାଦ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀ ଆମଦାନୀ କରନ୍ତି, ତେବେ ବୈଦେଶିକ ବାଣିଜ୍ୟ (ବିକାଶ ଓ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ଆଇନ, 1992 (1992 ର 22) ଏବଂ ସୀମା ଶୁଳ୍କ ଆଇନ, 1962 (1962 ର 52)ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ସେ ଦାୟୀ ରହିବେ ଏବଂ ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ।

(2) ବୈଦେଶିକ ବାଣିଜ୍ୟ (ବିକାଶ ଓ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ଆଇନ, 1992 (1992 ର 22) କିମ୍ବା ସୀମା ଶୁଳ୍କ ଆଇନ, 1962 (1962 ର 52) କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଆଇନ ଅଧୀନରେ ସକ୍ଷମ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଅନୁମତି ଦେଲେ ଖାଦ୍ୟର କୌଣସି ଧାରାକୁ ନଷ୍ଟ କିମ୍ବା ଆମଦାନୀକାରୀଙ୍କୁ ଫେରାଇ ଦିଆଯିବ।

ଅଧ୍ୟାୟ **X**

ବିଚାର ଏବଂ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଆପିଲେଟ୍ ଟ୍ରିବ୍ୟୁନାଲ

68. ବିଚାର**-**

(1) ଏହି ଅଧ୍ୟାୟ ଅଧୀନରେ ବିଚାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ, ଯେଉଁ ଜିଲ୍ଲାରେ କଥିତ ଅପରାଧ ଘଟିଛି ସେହି ଜିଲ୍ଲାର ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲା ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ ପାହ୍ୟାର ନିମ୍ନ ସ୍ତରର ଅଧିକାରୀ, ତାଙ୍କୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଉପାୟରେ ବିଚାର ପାଇଁ ବିଚାର ଅଧିକାରୀ ଭାବରେ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରିବେ।

(2) ବିଚାରଅଧିକାରୀ ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଏହି ମାମଲାରେ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରିବା ପାଇଁ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ସୁଯୋଗ ଦେବା ପରେ ଏବଂ ଯଦି ଏଭଳି ଅନୁସନ୍ଧାନ ରେ ସେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୁଅନ୍ତି ଯେ ବ୍ୟକ୍ତି ଜଣକ ଏହି ଆଇନର ବ୍ୟବସ୍ଥା କିମ୍ବା ଏହା ଅଧୀନରେ ଥିବା ନିୟମ କିମ୍ବା ନିୟମାବଳୀର ଉଲ୍ଲଂଘନ କରିଛନ୍ତି, ତେବେ ସେ ସେହି ଅପରାଧ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଉପଯୁକ୍ତ ମନେ କରୁଥିବା ଭଳି ଜରିମାନା ଆଦାୟ କରିବେ।

(3) ବିଚାର ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପାଖରେ ସିଭିଲ କୋର୍ଟର କ୍ଷମତା ରହିବ ଏବଂ-

(a) ତାଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡବିଧି ସଂହିତାର ଧାରା 193 ଏବଂ 228 (1860 ର 45)ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ନ୍ୟାୟିକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବ;

(b) ଅପରାଧିକ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ଆଇପିସି, 1973 (1974 ର 2)ର ଧାରା 345 ଓ 346 ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅଦାଲତ ଭାବେ ବିବେଚିତ ହେବ।

(3) ଏହି ଅଧ୍ୟାୟ ଅଧୀନରେ ଜରିମାନା ର ପରିମାଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ସମୟରେ ବିଚାର ଅଧିକାରୀ ଧାରା 49 ରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକାକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ସମ୍ମାନ ଦେବେ।

69. ଅପରାଧକୁ ଜଟିଳ କରିବାର କ୍ଷମତା**-**

(1) ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା କମିଶନର ଆଦେଶ କ୍ରମେ ମନୋନୀତ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ସେହି କ୍ଷୁଦ୍ର ଉତ୍ପାଦନକାରୀଙ୍କଠାରୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରିପାରିବେ, ଯେଉଁମାନେ ନିଜେ ଖାଦ୍ୟ, ଖୁଚୁରା ବିକ୍ରେତା, ରିଟେଲରସ, ଅସ୍ଥାୟୀ ଷ୍ଟଲ ଧାରକଙ୍କ ଠାରୁ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବେ ଯେଉଁମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ସେ ଏହି ଆଇନ ବିରୁଦ୍ଧରେ କୌଣସି ଅପରାଧ କିମ୍ବା ଉଲ୍ଲଂଘନ କରିଛନ୍ତି ବୋଲି ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ବିଶ୍ୱାସ ରହିଛି, ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଯେଉଁ ଅପରାଧ କରିଥିବା ସନ୍ଦେହ କରାଯାଉଛି ତାହାର ଗଠନ ମାଧ୍ୟମରେ ଏକ ପରିମାଣର ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନ କରିପାରିବେ।

(2) ସେହି ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଏତେ ପରିମାଣର ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପରେ ସନ୍ଦିଗ୍ଧ ବ୍ୟକ୍ତି, ଯଦି ହେପାଜତରେ ଥାଆନ୍ତି, ତେବେ ତାଙ୍କୁ ଦୋଷମୁକ୍ତ କରାଯିବ ଏବଂ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଅପରାଧ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଉ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ ନାହିଁ।

(4) ଉପଧାରା (1) ଅଧୀନରେ କମ୍ପୋଜିସନ୍ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା କିମ୍ବା ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ରାଜି ହୋଇଥିବା ଅର୍ଥର ପରିମାଣ ଏକ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ହେବ ନାହିଁ ଏବଂ ଧାରା 49 ରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକାକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ବିଚାର କରାଯିବ:

ତେବେ ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ କୌଣସି ଅପରାଧ, ଯେଉଁଥିପାଇଁ କାରାଦଣ୍ଡର ଦଣ୍ଡ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇଛି, ତାହାକୁ ଯୋଡ଼ାଯିବ ନାହିଁ।

70. ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଆପିଲେଟ୍ ଟ୍ରିବ୍ୟୁନାଲ ଗଠନ**-**

(1) କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର କିମ୍ବା ମାମଲା ଯେମିତି ହେଉ ନା କାହିଁକି, ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଧାରା 68 ଅଧୀନରେ ବିଚାର ଅଧିକାରୀଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତିର ଆବେଦନର ଶୁଣାଣି କରିବା ପାଇଁ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ମାଧ୍ୟମରେ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଆପିଲେଟ୍ ଟ୍ରିବ୍ୟୁନାଲ ନାମରେ ପରିଚିତ ଏକ କିମ୍ବା ଏକାଧିକ ଟ୍ରିବ୍ୟୁନାଲ ଗଠନ କରିପାରିବେ।

(2) କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ସରକାର, ଯେପରି ମାମଲା ହୋଇପାରେ, ଟ୍ରିବ୍ୟୁନାଲ କେଉଁ ମାମଲା ଏବଂ କ୍ଷେତ୍ର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅଧିକାର ପ୍ରୟୋଗ କରିପାରିବେ ତାହା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବେ।

(3) ଟ୍ରିବ୍ୟୁନାଲ କେବଳ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ନେଇ ଗଠିତ ହେବ (ଏହା ପରେ ଟ୍ରିବ୍ୟୁନାଲର ପ୍ରିଜାଇଡିଂ ଅଫିସର ଭାବରେ ପରିଚିତ) ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଦ୍ଵାରା, କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ନିଯୁକ୍ତ ହେବେ।

ତେବେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଜିଲ୍ଲା ଜଜ୍ ନଥିଲେ ଟ୍ରିବ୍ୟୁନାଲରେ ପ୍ରିଜାଇଡିଂ ଅଫିସର ଭାବେ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇପାରିବେ ନାହିଁ।

(4) ପ୍ରିଜାଇଡିଂ ଅଫିସରଙ୍କ ଯୋଗ୍ୟତା, ନିଯୁକ୍ତି, କାର୍ଯ୍ୟକାଳ, ଦରମା ଓ ଭତ୍ତା, ଇସ୍ତଫା ଓ ଅପସାରଣ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଭଳି ହେବ।

(5) ଟ୍ରିବ୍ୟୁନାଲର ଆବେଦନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଓ କ୍ଷମତା କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହେବ।

71. ଟ୍ରିବ୍ୟୁନାଲର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଏବଂ କ୍ଷମତା**-**

(1) ଟ୍ରିବ୍ୟୁନାଲ ସିଭିଲ ପ୍ରୋସିଜର କୋଡ୍, 1908 (1908 ର 5) ଦ୍ଵାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଦ୍ଵାରା ବାଧ୍ୟ ହେବେ ନାହିଁ, ବରଂ ନ୍ୟାଚୁରାଲ ନ୍ୟାୟର ନୀତି ଦ୍ଵାରା ପରିଚାଳିତ ହେବ ଏବଂ ଏହି ଆଇନର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ଏହା ଅଧୀନରେ ନିର୍ମିତ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଟ୍ରିବ୍ୟୁନାଲ ନିଜ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବାର କ୍ଷମତା ରଖିବେ।

(2) ଟ୍ରିବ୍ୟୁନାଲ, ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅଧୀନରେ ନିଜର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ, ନିମ୍ନଲିଖିତ ମାମଲା ଗୁଡିକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏକ ମାମଲାର ବିଚାର କରିବା ସମୟରେ ସିଭିଲ ପ୍ରୋସିଜର କୋଡ୍, 1908 (1098 ର 5) ଅଧୀନରେ ସିଭିଲ କୋର୍ଟରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ସମାନ କ୍ଷମତା ରହିବ, ଯଥା:-

(a) କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିକୁ ଡାକିବା ଓ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ଏବଂ ଶପଥ ପାଠ ରେ ପରୀକ୍ଷା କରିବା;

(b) ଦସ୍ତାବିଜ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ ରେକର୍ଡର ଆବିଷ୍କାର ଏବଂ ଉତ୍ପାଦନ ଆବଶ୍ୟକ;

(c) ସତ୍ୟପାଠରେ ପ୍ରମାଣ ଗ୍ରହଣ କରିବା;

(d) ସାକ୍ଷୀ କିମ୍ବା ଦସ୍ତାବିଜ ଯାଞ୍ଚ ପାଇଁ କମିଶନ ଜାରି କରିବା;

(e) ଏହାର ନିଷ୍ପତ୍ତିର ସମୀକ୍ଷା କରିବା;

(f) ଡିଫଲ୍ଟ ପାଇଁ ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରିବା କିମ୍ବା ଏହାକୁ ନେଇ ଏକତରଫା ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବା;

(g) କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବିଷୟ।

(3) ଟ୍ରିବ୍ୟୁନାଲରେ ଦାଖଲ ହେଉଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରକ୍ରିୟାଧାରା 193 ଓ 228 ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ନ୍ୟାୟିକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବ ଏବଂ ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡବିଧି ସଂହିତାର ଧାରା 196 (1860 ର 45)ର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ରେ ଏହା କ୍ରିମିନାଲ ପ୍ରୋସିଜର କୋଡ୍ ର ଧାରା 195 ଏବଂ ଅଧ୍ୟାୟ XXVI ର ସମସ୍ତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ଏକ ସିଭିଲ ଅଦାଲତ ଭାବରେ ବିବେଚିତ ହେବ। 1973 (1974 ର 2)।

(4) ଆବେଦନକାରୀ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବେ ହାଜର ହୋଇପାରିବେ କିମ୍ବା ଟ୍ରିବ୍ୟୁନାଲରେ ନିଜର ପକ୍ଷ ରଖିବା ପାଇଁ ଜଣେ କିମ୍ବା ଅଧିକ ଆଇନଜୀବୀ କିମ୍ବା ଏହାର କୌଣସି ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଅଧିକାର ଦେଇପାରିବେ।

(5) ଲିମିଟେସନ୍ ଆକ୍ଟ, 1963 (1963 ର 36)ର ବ୍ୟବସ୍ଥା, ଏହି ଆଇନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବ୍ୟତୀତ ଟ୍ରିବ୍ୟୁନାଲରେ କରାଯାଇଥିବା ଆବେଦନ ଉପରେ ଲାଗୁ ହେବ।

(6) ଟ୍ରିବ୍ୟୁନାଲର କୌଣସି ନିଷ୍ପତ୍ତି କିମ୍ବା ଆଦେଶରେ ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଟ୍ରିବ୍ୟୁନାଲର ନିଷ୍ପତ୍ତି କିମ୍ବା ଆଦେଶ ସମ୍ପର୍କରେ ତାଙ୍କୁ ଜଣାଇବାର 60 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ହାଇକୋର୍ଟଙ୍କ ନିକଟରେ ଆବେଦନ କରିପାରିବେ।

ଯଦି ହାଇକୋର୍ଟ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୁଅନ୍ତି ଯେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଉକ୍ତ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ କାରଣରୁ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିବାକୁ ବାରଣ କରାଯାଇଛି, ତେବେ ଏହାକୁ ଆଉ 60 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଦାଖଲ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେଇପାରିବେ।

72. ସିଭିଲ କୋର୍ଟର ଅଧିକାର ରହିବ ନାହିଁ**-**

କୌଣସି ସିଭିଲ୍ କୋର୍ଟ ଏହି ଆଇନ ଦ୍ଵାରା କିମ୍ବା ଅଧୀନରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାର ଅଧିକାର ଥିବା କୌଣସି ମାମଲା କିମ୍ବା ଟ୍ରିବ୍ୟୁନାଲର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାର ଅଧିକାର ରହିବ ନାହିଁ ଏବଂ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି କ୍ଷମତା

ଅନୁଯାୟୀ ନିଆଯାଇଥିବା କିମ୍ବା ଗ୍ରହଣ କରାଯିବାକୁ ଥିବା କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ଅଦାଲତ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ଵାରା କୌଣସି ନିଷେଧାଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ନାହିଁ।

73. ମାମଲାର ଶୁଣାଣି କରିବା ପାଇଁ ଅଦାଲତର କ୍ଷମତା**-**

ଫୌଜଦାରୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତା, 1973 (1974 ର 2) ରେ ଯାହା ବି ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି, କୌଣସି ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଅଦାଲତ ଦ୍ଵାରା ଟ୍ରିଏବଲ ହୋଇନଥିବା ସମସ୍ତ ଅପରାଧର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉପାୟରେ ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀର ବିଚାର ବିଭାଗୀୟ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ କିମ୍ବା ମେଟ୍ରୋପଲିଟାନ୍ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ ଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ବିଚାର କରାଯିବ ଏବଂ ଉକ୍ତ କୋଡ୍ ର ଧାରା 262 ରୁ 265 (ଉଭୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ) ର ବ୍ୟବସ୍ଥା, ଯଥାସମ୍ଭବ, ଏପରି ପରୀକ୍ଷଣ ପାଇଁ ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତୁ:

ତେବେ ଏହି ଧାରା ଅଧୀନରେ ଏକ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଶୁଣାଣିରେ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହେଲେ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ ଏକ ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ସମୟ ପାଇଁ କାରାଦଣ୍ଡରେ ଦଣ୍ଡିତ ହେବା ଆଇନସମ୍ମତ ହେବ:

ତେବେ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଯେ ଏହି ଧାରା ଅଧୀନରେ ଏକ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଶୁଣାଣି ଆରମ୍ଭ ହେବା ସମୟରେ, ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟଙ୍କୁ ଏହା ଜଣାପଡ଼େ ଯେ ମାମଲାର ପ୍ରକୃତି ଏପରି ଯେ ଏକ ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ କାରାଦଣ୍ଡ ପାଇଁ ଦଣ୍ଡ ବିଧାନ କରିବାକୁ ପଡିପାରେ କିମ୍ବା ଏହା ଅନ୍ୟ କୌଣସି କାରଣରୁ ହୋଇପାରେ। ମାମଲାର ଶୁଣାଣି କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ନଥିବାରୁ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ କଥା ଶୁଣିବା ପରେ, ଏ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ଏକ ଆଦେଶ ରେକର୍ଡ କରିବେ ଏବଂ ତା'ପରେ କୌଣସି ସାକ୍ଷୀଙ୍କୁ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିବେ ଏବଂ ସେହି କୋଡ୍ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଉପାୟରେ ମାମଲାର ଶୁଣାଣି କିମ୍ବା ପୁନଃଶୁଣାଣି କରିବାକୁ ଆଗେଇ ଯିବେ।

74. ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଅଦାଲତ ଏବଂ ସରକାରୀ ଓକିଲ**-**

1) ଏହି ଅଧିନିୟମରେ କିମ୍ବା କ୍ରିମିନାଲ ପ୍ରୋସିଜର କୋଡ୍, 1973 (1974 ର 2)ରେ ଯାହା ବି ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି, କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ସରକାର ନିଜ ନିଜ ଅଧୀନରେ, ଯଦି ଜନସ୍ଵାର୍ଥ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକ ମନେ କରନ୍ତି, ତେବେ ଉପଭୋକ୍ତାଙ୍କୁ ଗୁରୁତର ଆଘାତ କିମ୍ବା ମୃତ୍ୟୁ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅପରାଧର ବିଚାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ, ଯେଉଁଥିପାଇଁ ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ ତିନି ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ କାରାଦଣ୍ଡର ଦଣ୍ଡ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଛି, ସରକାରୀ ଗେଜେଟ୍ ରେ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଅନୁଯାୟୀ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତିଙ୍କ ସହମତିକ୍ରମେ ଏବଂ ବିଜ୍ଞପ୍ତିରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ସେହି ଅଞ୍ଚଳ କିମ୍ବା ଅଞ୍ଚଳ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିବା ଏବଂ ସେହି ଅଧିକାର ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଯେତିକି ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଅଦାଲତ ଗଠନ କରାଯିବ।

(2) ଏକ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଅଦାଲତ ନିଜ ପ୍ରସ୍ତାବରେ କିମ୍ବା ପବ୍ଲିକ୍ ପ୍ରସିକ୍ୟୁଟରଙ୍କ ଆବେଦନ ଉପରେ ଏବଂ ଯଦି ସେ ଏହାକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ବା ବାଞ୍ଛନୀୟ ମନେ କରନ୍ତି, ତା'ହେଲେ ବସିବାର ସାଧାରଣ ସ୍ଥାନ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ନିଜର କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟପାଇଁ ବସିପାରିବେ।

(3) ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଅଦାଲତ ଦ୍ଵାରା କୌଣସି ଅପରାଧର ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ମାମଲାର ବିଚାର ଅପେକ୍ଷା ପ୍ରାଥମିକତା ରହିବ (ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଅଦାଲତ ନୁହେଁ) ଏବଂ ସେହି ଭଳି ଅନ୍ୟ ମାମଲାର ବିଚାରକୁ ପ୍ରାଥମିକତା ଦେଇ ଏହି ପରି ଅନ୍ୟ ମାମଲାର ବିଚାର ସ୍ଥଗିତ ରହିବ।

(4) ପ୍ରତ୍ୟେକ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଅଦାଲତ ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ପବ୍ଲିକ୍ ପ୍ରସିକ୍ୟୁଟର ଭାବେ ନିଯୁକ୍ତ କରିବେ ଏବଂ ଅତିରିକ୍ତ ପବ୍ଲିକ୍ ପ୍ରସିକ୍ୟୁଟର ହେବା ପାଇଁ ଜଣେରୁ ଅଧିକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତ କରିପାରିବେ।

ତେବେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଯେକୌଣସି ମାମଲା କିମ୍ବା ଶ୍ରେଣୀ କିମ୍ବା ମାମଲା ଗୋଷ୍ଠୀ ପାଇଁ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ପବ୍ଲିକ୍ ପ୍ରସିକ୍ୟୁଟର ନିଯୁକ୍ତ କରିପାରିବେ।

(5) ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଏହି ଧାରା ଅଧୀନରେ ପବ୍ଲିକ ପ୍ରସିକ୍ୟୁଟର କିମ୍ବା ଅତିରିକ୍ତ ପବ୍ଲିକ ପ୍ରସିକ୍ୟୁଟର କିମ୍ବା ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ପବ୍ଲିକ ପ୍ରସିକ୍ୟୁଟର ଭାବରେ ନିଯୁକ୍ତ ହେବା ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇପାରିବେ ନାହିଁ ଯଦି ସେ ଅତି କମରେ ସାତ ବର୍ଷରୁ କମ୍ ସମୟ ପାଇଁ ଓକିଲ ଭାବରେ ଅଭ୍ୟାସରେ ଅଛନ୍ତି କିମ୍ବା କୌଣସି ପଦବୀରେ ରହିନାହାଁନ୍ତି, ତେବେ ସେ ଅତି କମରେ ସାତ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଛନ୍ତି। କେନ୍ଦ୍ର ବା ରାଜ୍ୟ ଅଧୀନରେ, ଆଇନ ବିଷୟରେ ବିଶେଷ ଜ୍ଞାନ ଆବଶ୍ୟକ।

75. ନିୟମିତ ଅଦାଲତକୁ ମାମଲା ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବାର କ୍ଷମତା**-**

ଯେଉଁଠାରେ କୌଣସି ଅପରାଧକୁ ବିଚାରକୁ ନେବା ପରେ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଅଦାଲତ ମତ ଦିଅନ୍ତି ଯେ ଅପରାଧ ତାଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ, ତଥାପି ଏଭଳି ଅପରାଧର ବିଚାର କରିବାର କୌଣସି ଅଧିକାର ନାହିଁ, ତେବେ ଏହି ଅପରାଧର ବିଚାର ପାଇଁ ମାମଲାକୁ ଅପରାଧିକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତା, 1973 (1974 ର 2) ଅଧୀନରେ ଥିବା କୌଣସି ଅଦାଲତକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯିବ ଏବଂ ଯେଉଁ ଅଦାଲତକୁ ମାମଲା ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇଛି ସେହି ଅଦାଲତକୁ ଅପରାଧର ବିଚାର କରିପାରିବେ। ଯେମିତି ଏହା ଅପରାଧକୁ ଗ୍ରହଣ କରିଛି।

76. ଆବେଦନ**-**

(1) ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଅଦାଲତଙ୍କ କୌଣସି ନିଷ୍ପତ୍ତି ବା ଆଦେଶରେ ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଫି' ପୈଠ କରିବା ପରେ ଏବଂ ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ ଜରିମାନା, କ୍ଷତିପୂରଣ କିମ୍ବା କ୍ଷୟକ୍ଷତି ଆକାରରେ ଆଦାୟ କରାଯାଇଥିବା ରାଶି

ଜମା କରିବା ପରେ ଆଦେଶ ପ୍ରଦାନ ତାରିଖଠାରୁ 45 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ, ହାଇକୋର୍ଟରେ ଆବେଦନ କୁ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତୁ:
ତେବେ ଉକ୍ତ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିବା ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଯଥେଷ୍ଟ କାରଣରୁ ବାରଣ କରାଯାଇଥିବାରୁ ଯଦି ଆବେଦନକାରୀ ଙ୍କୁ ବାରଣ କରାଯାଇଛି, ତେବେ ଉପରୋକ୍ତ 45 ଦିନର ଅବଧି ସରିବା ପରେ ହାଇକୋର୍ଟ କୌଣସି ଆବେଦନର ଶୁଣାଣି କରିପାରିବେ।
(2) ଏହି ଧାରା ଅଧୀନରେ ପସନ୍ଦ କରାଯାଇଥିବା ଆବେଦନକୁ ହାଇକୋର୍ଟ ଅତି କମରେ ଦୁଇ ଜଣ ବିଚାରପତିଙ୍କୁ ନେଇ ଗଠିତ ଖଣ୍ଡପୀଠ ଦ୍ୱାରା ସମାଧାନ କରାଇବେ।

77. ମାମଲା ପାଇଁ ସମୟ ସୀମା**-**

ଏହି ଅଧିନିୟମରେ ଯାହା ବି ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି, କୌଣସି ଅଦାଲତ କୌଣସି ଅପରାଧ ଘଟିବାର ତାରିଖଠାରୁ ଏକ ବର୍ଷର ଅବଧି ଶେଷ ହେବା ପରେ ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ କୌଣସି ଅପରାଧକୁ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବେ ନାହିଁ:
ତେବେ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା କମିଶନର ଲିଖିତ ଭାବେ ରେକର୍ଡ କରିବାର କାରଣ ପାଇଁ ତିନି ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବର୍ଦ୍ଧିତ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ମାମଲା ରୁଜୁ କରିବାକୁ ଅନୁମୋଦନ କରିପାରିବେ।

78. ନିର୍ମାତାଙ୍କୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ପାଇଁ ଅଦାଲତର କ୍ଷମତା ଇତ୍ୟାଦି**-**

ଯଦି କୌଣସି ସମୟରେ ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ କୌଣସି ଅପରାଧର ଶୁଣାଣି ସମୟରେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଖାଦ୍ୟ ଆମଦାନୀକାରୀ, ଉତ୍ପାଦନକାରୀ, ବିତରକ କିମ୍ବା ଡିଲର ନଥିବା ଅଭିଯୋଗ ହୋଇଛି, ଅଦାଲତ ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରମାଣ ଉପରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୁଅନ୍ତି ଯେ ସେହି ଆମଦାନୀକାରୀ, ଉତ୍ପାଦକ, ବିତରକ କିମ୍ବା ଡିଲର ମଧ୍ୟ ସେହି ଅପରାଧ ସହିତ ସମ୍ପୃକ୍ତ, ତା'ପରେ ଅଦାଲତ ଅପରାଧିକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତା, 1973 (1974 ର 2)ର ଧାରା 319 ର ଉପଧାରା (3) କିମ୍ବା ଏହି ଆଇନର ଧାରା 71 ରେ ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ ଏକ ମାମଲା ରୁଜୁ ହୋଇଥିବା ଭଳି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବେ।

79. ବର୍ଦ୍ଧିତ ଦଣ୍ଡ ବିଧାନ କରିବାକୁ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟଙ୍କ କ୍ଷମତା**-**

କ୍ରିମିନାଲ ପ୍ରୋସିଜର କୋଡ୍, 1973 (1974 ର 2)ର ଧାରା 29 ରେ ଯାହା ବି ରହିଛି, ତଥାପି ସାଧାରଣ ଅଧିକାର ର ଅଦାଲତ ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ ତାଙ୍କ କ୍ଷମତାଠାରୁ 6 ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ କାରାଦଣ୍ଡ ରେ ଦଣ୍ଡିତ ହେବା ବ୍ୟତୀତ ଏହି ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦିତ କୌଣସି ଦଣ୍ଡ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଆଇନଗତ ହେବ।

80. ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ ଯେଉଁ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ଗୁଡ଼ିକୁ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ପାଇଁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇପାରେ କିମ୍ବା ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ**-**

(A) ବିଜ୍ଞାପନ ପ୍ରକାଶନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରତିରକ୍ଷା
(1) କୌଣସି ବିଜ୍ଞାପନ ପ୍ରକାଶନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ କୌଣସି ଅପରାଧ ପାଇଁ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ସମୟରେ, ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ବିଜ୍ଞାପନ ପ୍ରକାଶନ କିମ୍ବା ପ୍ରକାଶନ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବାର ବ୍ୟବସାୟ କରିଥିଲେ ଏବଂ ସେହି ବ୍ୟବସାୟର ସାଧାରଣ ଧାରାରେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ବିଜ୍ଞାପନ ପ୍ରକାଶନ ପାଇଁ ସମ୍ପୃକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ପ୍ରକାଶ ିତ କିମ୍ବା ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥିଲେ ତାହା ପ୍ରମାଣିତ କରିବା ଏକ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ଅଟେ।
(2) ଧାରା (1) ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ନୁହେଁ ଯଦି ବ୍ୟକ୍ତି-
(a) ବିଜ୍ଞାପନ ପ୍ରକାଶ ଏକ ଅପରାଧ ବୋଲି ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ଜାଣିବା ଉଚିତ୍; କିମ୍ବା
(b) ପୂର୍ବରୁ ସମ୍ପୃକ୍ତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଲିଖିତ ଭାବେ ଜଣାଇଥିଲେ ଯେ ଏଭଳି ବିଜ୍ଞାପନ ପ୍ରକାଶ ଏକ ଅପରାଧ ହେବ; କିମ୍ବା
(c) ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟର ଅଟନ୍ତି କିମ୍ବା ଅନ୍ୟଥା ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ପରିଚାଳନାରେ ନିୟୋଜିତ ଅଛନ୍ତି ଯେଉଁଥିପାଇଁ ସମ୍ପୃକ୍ତ ବିଜ୍ଞାପନ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା।
(B) ଯଥେଷ୍ଟ ତତ୍ପରତା ରକ୍ଷା କରିବା-
(1) କୌଣସି ଅପରାଧ ପାଇଁ କୌଣସି ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ, ଯଦି ଏହା ପ୍ରମାଣିତ ହୁଏ ଯେ ବ୍ୟକ୍ତି ଜଣକ ସମସ୍ତ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ସତର୍କତା ଅବଲମ୍ବନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ଥିବା ଅନ୍ୟ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅପରାଧ କୁ ରୋକିବା ପାଇଁ ସମସ୍ତ ଯଥେଷ୍ଟ ସତର୍କତା ଅବଲମ୍ବନ କରିଥିଲେ ତେବେ ଏହା ଏକ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ଅଟେ।
(2) ଧାରା (1)ର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ପୂରଣ କରିବାର ଉପାୟକୁ ସୀମିତ ନ କରି, ଯଦି ଏହା ପ୍ରମାଣିତ ହୁଏ ତେବେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ସେହି ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ପୂରଣ କରିଥାଏ-
(a) କମିଶନ ଘଟାଇବା କାରଣରୁ ହୋଇଥିଲା-
(i) ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ କିମ୍ବା ଅବହେଳା; କିମ୍ବା
(ii) ଅନ୍ୟ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସୂଚନା ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳତା; ଏବଂ
(b) (i) ସମ୍ପୃକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ସମ୍ପୃକ୍ତ ଖାଦ୍ୟର ସମସ୍ତ ଯାଞ୍ଚ କରିଥିଲେ ଯାହା ସମସ୍ତ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଥିଲା; କିମ୍ବା
(ii) ସମସ୍ତ ପରିସ୍ଥିତିରେ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଯାଞ୍ଚ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବା ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଥିଲା ଯିଏ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ

ଏପରି ଖାଦ୍ୟ ଯୋଗାଉଥିଲା; ଏବଂ
(c) ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଅନ୍ୟ ଦେଶରୁ ଖାଦ୍ୟ ଆମଦାନୀ କରିନଥିଲେ; ଏବଂ
(d) ଖାଦ୍ୟ ବିକ୍ରୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅପରାଧ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଯେ-
(i) ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଖାଦ୍ୟ କିଣିବା ସମୟରେ ସମାନ ଅବସ୍ଥାରେ ବିକ୍ରି କରିଥିଲେ; କିମ୍ବା
(ii) ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଖାଦ୍ୟକୁ ଏକ ଭିନ୍ନ ଅବସ୍ଥାରେ ବିକ୍ରି କରିଥିଲେ ଯେଉଁଥିରେ ବ୍ୟକ୍ତି ଏହାକୁ କିଣିଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ଏହି ପାର୍ଥକ୍ୟ ଏହି ଆଇନ କିମ୍ବା ଏହା ଅଧୀନରେ କରାଯାଇଥିବା ନିୟମ ଏବଂ ନିୟମଗୁଡିକର କୌଣସି ଉଲ୍ଲଂଘନ କରିନାହିଁ; ଏବଂ
(e) ସମ୍ପୃକ୍ତ ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ବ୍ୟକ୍ତିର କାର୍ଯ୍ୟ ବା ତ୍ରୁଟି ଏକ ଅପରାଧ ହେବ ବୋଲି ଅପରାଧ ଘଟାଇବା ସମୟରେ ବ୍ୟକ୍ତି ଜଣକ ଜାଣି ନଥିଲେ ଏବଂ ସନ୍ଦେହ କରିବାର କୌଣସି କାରଣ ନଥିଲା।
(3) ଧାରା (2)ର ଉପଧାରା (a)ରେ ଅନ୍ୟ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇ ନାହିଁ ଯିଏ ଥିଲେ-
(a) ଅଭିଯୁକ୍ତର ଜଣେ କର୍ମଚାରୀ କିମ୍ବା ଏଜେଣ୍ଟ; କିମ୍ବା
(b) ସେହି କମ୍ପାନୀର ଜଣେ, ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, କର୍ମଚାରୀ କିମ୍ବା ଏଜେଣ୍ଟ ଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ।
(5) ଧାରା (2)ର ଉପଧାରା (ଖ)ର ଧାରା (1) ଏବଂ ଆଇଟମ୍ (1)ର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ପୂରଣ କରିବାର ଉପାୟକୁ ସୀମିତ ନ କରି ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ସେହି ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ପୂରଣ କରିପାରିବ ଯେ-
(a) ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କୌଣସି ଅପରାଧ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯେଉଁଥିପାଇଁ ନିୟମାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ, ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ନିୟମର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ପାଳନ କରୁଥିବା ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପାଳନ କରନ୍ତି, କିମ୍ବା
(b) ଅନ୍ୟ କୌଣସି କ୍ଷେତ୍ରରେ, ବ୍ୟକ୍ତି ଏକ ଯୋଜନା (ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଏକ ଗୁଣାତ୍ମକ ନିଶ୍ଚିତତା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ କିମ୍ବା ଏକ ଶିଳ୍ପ କୋଡ୍ ଅଫ୍ ଅଭ୍ୟାସ) ଅନୁସରଣ କରିଥିଲେ ଯାହା ଥିଲା-
(i) ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ବିପଦପରିଚାଳନା ପାଇଁ ଡିଜାଇନ୍ କରାଯାଇଥିବା ଏବଂ ଜାତୀୟ କିମ୍ବା ଅନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ମାନକ, ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଡିଜାଇନ୍ କରାଯାଇଥିବା କୋଡ୍ କିମ୍ବା ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଉପରେ ଆଧାରିତ, ଏବଂ
(ii) କୌଣସି ଉପାୟରେ ଦସ୍ତାବିଜ।
(C) ଭୁଲ ଓ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ବିଶ୍ୱାସର ପ୍ରତିରକ୍ଷା ଉପଲବ୍ଧ ନାହିଁ-
ଏହି ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ଅପରାଧ ପାଇଁ କୌଣସି ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ, ଏହା କୌଣସି ପ୍ରତିରକ୍ଷା ନୁହେଁ ଯେ ଅପରାଧ ରଚନା କରିଥିବା ତଥ୍ୟ ବିଷୟରେ ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କର ଭୁଲ୍ କିନ୍ତୁ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ବିଶ୍ୱାସ ଥିଲା।
(D) ଖାଦ୍ୟ ପରିଚାଳନା କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରତିରକ୍ଷା-
ଧାରା 56 ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ଅପରାଧ ପାଇଁ ଚାଲିଥିବା ଶୁଣାଣିରେ, ଯଦି ଏହା ପ୍ରମାଣିତ ହୁଏ ଯେ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଖାଦ୍ୟ ନଷ୍ଟ କରିଥିଲେ କିମ୍ବା ଖାଦ୍ୟକୁ ଅସୁରକ୍ଷିତ କରିବାର ସମ୍ଭାବନା ଥିବା ଉପାୟରେ ପରିଚାଳନା କରିବା ପରେ ତୁରନ୍ତ ଏହାକୁ ନଷ୍ଟ କରିଦିଆଯାଇଥିଲା।
(E) ଖାଦ୍ୟର ପ୍ରକୃତି, ପଦାର୍ଥ କିମ୍ବା ଗୁଣବତ୍ତାର ଗୁରୁତ୍ୱକୁ ରକ୍ଷା କରିବା-
କୌଣସି ଅସୁରକ୍ଷିତ କିମ୍ବା ନିମ୍ନ ମାନର ଖାଦ୍ୟ ବିକ୍ରି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅପରାଧ ପାଇଁ କୌଣସି ମାମଲାରେ କୌଣସି ପ୍ରତିରକ୍ଷା କରାଯିବ ନାହିଁ ଯେ ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟର ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିକ୍ରି ହୋଇଥିବା ଖାଦ୍ୟର ପ୍ରକୃତି, ପଦାର୍ଥ କିମ୍ବା ଗୁଣବତ୍ତା ବିଷୟରେ ଅଜ୍ଞ ଥିଲେ କିମ୍ବା ବିଶ୍ଳେଷଣ ପାଇଁ କୌଣସି ସାମଗ୍ରୀ କିଣିଥିବା କ୍ରେତା ଏହି ବିକ୍ରୟ ଦ୍ୱାରା ପକ୍ଷପାତ ହୋଇନଥିଲେ।

ଅଧ୍ୟାୟ **XI**

ଫାଇନାନ୍ସ**,** ଆକାଉଣ୍ଟ୍**,** ଅଡିଟ୍ ଏବଂ ରିପୋର୍ଟ

81. ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣର ବଜେଟ୍**-**

(1) ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରେ ସେହି ଆକାରରେ ଏବଂ ସେହି ସମୟରେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଏହାର ବଜେଟ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବେ, ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଆନୁମାନିକ ପ୍ରାପ୍ତି ଏବଂ ଖର୍ଚ୍ଚ ଦର୍ଶାଇ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଇବେ ।
(2) କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ପୂର୍ବ ଅନୁମୋଦନ କ୍ରମେ ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଆର୍ଥିକ ନିୟମାବଳୀ ଗ୍ରହଣ କରିବେ, ଯେଉଁଥିରେ ବିଶେଷ କରି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ବଜେଟ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାର ପ୍ରଣାଳୀ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହେବ।

82. ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି**-**

(1) କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଉପଯୁକ୍ତ ବିନିଯୋଗ ପରେ ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ଏତେ ପରିମାଣର ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନ କରିପାରିବେ ଯାହା କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଉଚିତ ମନେ କରିପାରନ୍ତି ।

(2) କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପରାମର୍ଶଦାତା କମିଟିର ସୁପାରିସ କ୍ରମେ ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଲାଇସେନ୍ସପ୍ରାପ୍ତ ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଅପରେଟର, ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ ପରୀକ୍ଷାଗାର କିମ୍ବା ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଅଡିଟରଙ୍କଠାରୁ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା କମିଶନରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆଦାୟ କରାଯାଉଥିବା ଗ୍ରେଡେଡ୍ ଫି' ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିବେ।

83. ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟ ଏବଂ ଅଡିଟ୍**-**

(1) ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଉପଯୁକ୍ତ ହିସାବ ଏବଂ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ରେକର୍ଡର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କରିବେ ଏବଂ ଭାରତର ନିୟନ୍ତ୍ରକ ଏବଂ ଅଡିଟର ଜେନେରାଲଙ୍କ ପରାମର୍ଶକ୍ରମେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଫର୍ମରେ ହିସାବର ବାର୍ଷିକ ବିବରଣୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବେ ।

(2) ନିୟନ୍ତ୍ରକ ଓ ଅଡିଟର ଜେନେରାଲ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣର ଆକାଉଣ୍ଟଗୁଡିକର ଅଡିଟ୍ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସମାନ ଅଧିକାର ଏବଂ ଅଧିକାର ଏବଂ ଅଧିକାର ପାଇବେ ଯେପରି କି ସାଧାରଣତଃ ସରକାରୀ ଆକାଉଣ୍ଟଗୁଡିକର ଅଡିଟ୍ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିୟନ୍ତ୍ରକ ଏବଂ ଅଡିଟର ଜେନେରାଲଙ୍କର ସମାନ ଅଧିକାର ଏବଂ ଅଧିକାର ରହିବ ଏବଂ, ବିଶେଷ କରି ବହି, ଆକାଉଣ୍ଟ, ସଂଯୋଜିତ ଭାଉଚର୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦସ୍ତାବିଜ ଓ କାଗଜପତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ ଦାବି କରିବା ଏବଂ ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣର ଯେକୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଯାଞ୍ଚ କରିବାର ଅଧିକାର ରହିବ।

(3) ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟ, ନିୟନ୍ତ୍ରକ ଓ ଅଡିଟର ଜେନେରାଲ କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରମାଣିତ, ଏହାର ଅଡିଟ୍ ରିପୋର୍ଟ ସହିତ ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ବାର୍ଷିକ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଇବେ ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଅଡିଟ୍ ରିପୋର୍ଟ ମିଳିବା ମାତ୍ରେ ପ୍ରଦାନ କରିବେ। ସଂସଦର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗୃହ ସମ୍ମୁଖରେ।

84. ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ବାର୍ଷିକ ରିପୋର୍ଟ**-**

(1) ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ପ୍ରତିବର୍ଷ ଥରେ ଏହି ଫର୍ମରେ ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟରେ ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ରେ ଏହାର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ଏକ ବାର୍ଷିକ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବେ ଏବଂ ରିପୋର୍ଟର ନକଲ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଯିବ ।

(2) ଉପଧାରା ଅଧୀନରେ ପ୍ରାପ୍ତ ରିପୋର୍ଟର ଏକ ନକଲ (1) ସଂସଦର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗୃହରେ ଏହା ମିଳିବା ମାତ୍ରେ ଏହାକୁ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯିବ ।

ଅଧ୍ୟାୟ **XII**

ବିବିଧ

85. ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ନାମା ଜାରି କରିବା ଏବଂ ରିପୋର୍ଟ ଓ ରିଟର୍ଣ୍ଣ ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ କ୍ଷମତା**-**

(1) ଏହି ଆଇନର ଉପରୋକ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥାପ୍ରତି ପକ୍ଷପାତିତା ନକରି ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ନିଜର କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗ କରି ଏବଂ ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ ଏହାର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନରେ ବୈଷୟିକ ଏବଂ ପ୍ରଶାସନିକ ବିଷୟ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟାନ ନୀତିଗତ ପ୍ରଶ୍ନଉପରେ ଏଭଳି ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମା ଜାରି କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେବେ, ଯାହା କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ସମୟ ସମୟରେ ଲିଖିତ ଭାବେ ଦେଇପାରିବେ:

ତେବେ ଏହି ଉପଧାରା ଅଧୀନରେ କୌଣସି ନିର୍ଦେଶ ଦେବା ପୂର୍ବରୁ ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ନିଜର ମତ ରଖିବାର ସୁଯୋଗ ଦିଆଯିବ।

(2) ଯଦି କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଓ ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ପ୍ରଶ୍ନ ନୀତିର ପ୍ରଶ୍ନ କି ନାହିଁ ସେ ନେଇ ବିବାଦ ଉପୁଜିଥାଏ, ତା'ହେଲେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ହେବ।

(3) ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କୁ ଏହାର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସେହି ରିଟର୍ଣ୍ଣ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରିବେ ଯାହା କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ସମୟ ସମୟରେ ଆବଶ୍ୟକ କରିପାରିବେ।

86. ରାଜ୍ୟ ସରକାରମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ କ୍ଷମତା**-**

କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଏହି ଆଇନର ସମସ୍ତ ବା କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା କୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ଆବଶ୍ୟକ ମନେ କଲେ ଏଭଳି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇପାରିବେ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ସେହି ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ପାଳନ କରିବେ।

87. ସଦସ୍ୟ**,** ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣର ଅଧିକାରୀ ଏବଂ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା କମିଶନର ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ହେବେ**-**

ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣର ସଦସ୍ୟ, ଅଧିକାରୀ ଏବଂ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା କମିଶନର ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଅଧିକାରୀମାନେ ଏହି ଆଇନର କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ସମୟରେ କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କଲେ, ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡବିଧି ସଂହିତାର ଧାରା 21 (1860 ର 45) ଅନୁଯାୟୀ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ଭାବରେ ବିବେଚିତ ହେବେ।

88. ସଦ୍ ଭାବନାରେ ନିଆଯାଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର ସୁରକ୍ଷା**-**

ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ ସଦଭାବନାରେ କରାଯାଇଥିବା କିମ୍ବା କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିବା କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର, ରାଜ୍ୟ ସରକାର, ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଏବଂ ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ ଗଠିତ ଅନ୍ୟ ସଂସ୍ଥା କିମ୍ବା କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର, ରାଜ୍ୟ ସରକାର କିମ୍ବା କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ କୌଣସି ଅଧିକାରୀ, ରାଜ୍ୟ ସରକାର କିମ୍ବା ସେହି ପ୍ରାଧିକରଣ ଏବଂ ସଂସ୍ଥାର କୌଣସି ସଦସ୍ୟ, ଅଧିକାରୀ

କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କର୍ମଚାରୀ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଅଧିକାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ କୌଣସି ମକଦ୍ଦମା, ଅଭିଯାନ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ଆଇନଗତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଏହା ଅଧୀନରେ କରାଯାଇଥିବା ନିୟମାବଳୀ।

89. ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ଖାଦ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଆଇନ ଉପରେ ଏହି ଆଇନର ପ୍ରଭାବ-

ଏହି ଆଇନ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଆଇନରେ କିଛି ଅସଙ୍ଗତି ଥିଲେ ମଧ୍ୟ କିମ୍ବା ଏହି ଆଇନ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଆଇନ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ଉପକରଣରେ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏହି ଆଇନର ବ୍ୟବସ୍ଥା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ।

90. ବିଭିନ୍ନ ଖାଦ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଆଇନ କିମ୍ବା ଆଦେଶକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରୁଥିବା କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଏଜେନ୍ସିର ବର୍ତ୍ତମାନର କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବା-

ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେବା ଦିନଠାରୁ ସେହି ତାରିଖ ପୂର୍ବରୁ ଖାଦ୍ୟ ଆଇନ ପରିଚାଳନା କରୁଥିବା କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଏଜେନ୍ସି ଅଧୀନରେ ଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ କର୍ମଚାରୀ ସେହି କାର୍ଯ୍ୟକାଳ ମଧ୍ୟରେ ଏବଂ ଦରମା, ଛୁଟି, ଭବିଷ୍ୟନିଧି ପାଣ୍ଠି, ଅବସର ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଟର୍ମିନାଲ ସୁବିଧା ସମେତ ସେବାର ସମାନ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ରେ ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣରେ ନିଜ ପଦରେ ରହିବେ, ଯଦି ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇନଥାନ୍ତା ଏବଂ ସେ ଏହି ପଦବୀରେ ରହିଥାନ୍ତେ ଏବଂ କରିବେ। ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣର କର୍ମଚାରୀ ଭାବରେ କିମ୍ବା ସେହି ତାରିଖଠାରୁ ଛଅ ମାସର ଅବଧି ଶେଷ ନ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯଦି ସେହି କର୍ମଚାରୀ ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣର କର୍ମଚାରୀ ହେବାକୁ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି ନାହିଁ ତେବେ ଏହା ଜାରି ରଖନ୍ତୁ।

91. କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ନିୟମ ପ୍ରଣୟନ କରିବାର କ୍ଷମତା-

(1) କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ସରକାରୀ ଗେଜେଟରେ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରକାଶ କରି ଏହି ଆଇନର ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ନିୟମ ପ୍ରଣୟନ କରିପାରିବେ।

(2) ବିଶେଷ କରି, ଏବଂ ଉପରୋକ୍ତ କ୍ଷମତାର ସାଧାରଣତା ପ୍ରତି ପକ୍ଷପାତିତା ନକରି, ଏଭଳି ନିୟମ ନିମ୍ନଲିଖିତ ସମସ୍ତ କିମ୍ବା ଯେକୌଣସି ବିଷୟ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିପାରେ, ଯଥା:-

(a) ଉପଧାରା (2) ଅଧୀନରେ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଓ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଦରମା, କାର୍ଯ୍ୟକାଳ ଓ ଚାକିରି ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଏବଂ ଧାରା 7 ର ଉପଧାରା (3) ଅଧୀନରେ ପଦ ଓ ଗୋପନୀୟତାର ଶପଥ ଗ୍ରହଣ କରିବାର ପଦ୍ଧତି;

(b) ଧାରା 37 ର ଉପଧାରା (1) ଅଧୀନରେ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଯୋଗ୍ୟତା;

(c) ଧାରା 38 ର ଉପଧାରା (8) ଅଧୀନରେ ଜବତ ହୋଇଥିବା ଦସ୍ତାବିଜର ନିଷ୍କାସନ କରିବାର ପଦ୍ଧତି;

(d) ଧାରା 42 ର ଉପଧାରା (4) ଅନୁଯାୟୀ ଉପଯୁକ୍ତ ଅଦାଲତକୁ ପଠାଇବା ପାଇଁ ମାମଲାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପାଇଁ ସମୟ ସୀମା;

(e) ଧାରା 45 ଅନୁଯାୟୀ ଖାଦ୍ୟ ବିଶ୍ଳେଷଣକାରୀଙ୍କ ଯୋଗ୍ୟତା;

(f) ବିଶ୍ଳେଷଣ ପାଇଁ ନମୁନା ପଠାଇବାର ପଦ୍ଧତି ଏବଂ ଧାରା 47 ର ଉପ-ଦଫା (1) ଅନୁଯାୟୀ ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅନୁସରଣ କରାଯିବାକୁ ଥିବା ପଦ୍ଧତିର ବିବରଣୀ;

(g) ଧାରା 68 ର ଉପ-ଧାରା (1) ଅନୁଯାୟୀ ମାମଲାଗୁଡ଼ିକର ବିଚାରରେ ଅନୁସରଣ କରାଯିବାକୁ ଥିବା ପଦ୍ଧତି;

(h) ଉପଧାରା (4) ଅଧୀନରେ ଯୋଗ୍ୟତା, ପଦର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ, ଇସ୍ତଫା ଓ ପ୍ରିଜାଇଡିଂ ଅଫିସରଙ୍କୁ ହଟାଇବା, ଧାରା 70 ର ଉପଧାରା (5) ଅଧୀନରେ ଟ୍ରିବ୍ୟୁନାଲର ଆବେଦନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଓ କ୍ଷମତା;

(i) ଧାରା 71 ର ଉପଧାରା (2)ର ଧାରା (g) ଅଧୀନରେ ଟ୍ରିବ୍ୟୁନାଲର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଏବଂ କ୍ଷମତା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ମାମଲା;

(j) ଧାରା 76 ର ଉପଧାରା (1) ଅଧୀନରେ ହାଇକୋର୍ଟରେ ଆବେଦନ କରିବା ପାଇଁ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ;

(k) ଧାରା 81 ର ଉପଧାରା (1) ଅଧୀନରେ ବଜେଟ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତିର ଫର୍ମ ଓ ସମୟ;

(l) ଧାରା 83 ର ଉପଧାରା (1) ଅଧୀନରେ ଆକାଉଣ୍ଟର ଫର୍ମ ଏବଂ ବିବରଣୀ;

(m) ଧାରା 84 ର ଉପଧାରା (1) ଅଧୀନରେ ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବାର୍ଷିକ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାର ଫର୍ମ ଏବଂ ସମୟ; ଏବଂ

(n) ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବିଷୟ ଯାହା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ, କିମ୍ବା ହୋଇପାରେ କିମ୍ବା ଯେଉଁଥିରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ।

92. ନିୟମ ପ୍ରଣୟନ କରିବା ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ କ୍ଷମତା-

(1) ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ପୂର୍ବ ଅନୁମୋଦନ କ୍ରମେ ଏବଂ ପୂର୍ବ ପ୍ରକାଶନ ପରେ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ମାଧ୍ୟମରେ ଏହି ଆଇନ ଏବଂ ଏହା ଅଧୀନରେ ନିର୍ମିତ ନିୟମାବଳୀକୁ ଏହି ଆଇନର ବ୍ୟବସ୍ଥା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିପାରିବେ।

(2) ବିଶେଷ କରି, ଏବଂ ଉପରୋକ୍ତ କ୍ଷମତାର ସାଧାରଣତା ପ୍ରତି ପକ୍ଷପାତିତା ନକରି, ଏହି ନିୟମଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନଲିଖିତ ସମସ୍ତ କିମ୍ବା

ଯେକୌଣସି ବିଷୟ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିପାରେ, ଯଥା:-

(a) ଧାରା 9 ର ଉପ-ଧାରା (3) ଅନୁଯାୟୀ ଅଧିକାରୀ ତଥା ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣର ଅନ୍ୟ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଦରମା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସର୍ତ୍ତ;

(b) ଧାରା 11 ର ଉପ-ଦଫା (5) ଅନୁଯାୟୀ ବ୍ୟବସାୟ କାରବାର ପାଇଁ ପଦ୍ଧତିର ନିୟମ;

(c) ଧାରା 12 ର ଉପ-ଧାରା (2) ଅଧୀନରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପରାମର୍ଶଦାତା କମିଟିର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ;

(d) ଧାରା 15 ର ଉପଧାରା (4) ଅଧୀନରେ ବୈଜ୍ଞାନିକ କମିଟି ଓ ପ୍ୟାନେଲର ପ୍ରକ୍ରିୟା;

(e) ଧାରା 16 ର ଉପଧାରା (2) ଅଧୀନରେ ମାନବ ବ୍ୟବହାର ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଖାଦ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀ ସମ୍ପର୍କରେ ମାନକ ଏବଂ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା କୁ ସୂଚିତ କରିବା;

(f) ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଧାରା 17 ର ଉପଧାରା (1) ଅଧୀନରେ ଏହାର ବୈଠକରେ ବ୍ୟବସାୟ କାରବାର ପାଇଁ ଅନୁସରଣ କରୁଥିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା;

(g) ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା କିମ୍ବା ଜନସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତତ୍ପରତାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଧାରା 18 ର ଉପ-ଧାରା (2) ର ଧାରା (d) ଅନୁଯାୟୀ ନିୟମାବଳୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କିମ୍ବା ସଂଶୋଧନ;

(h) ଧାରା 19 ଅନୁଯାୟୀ ଯୋଗର ସୀମା;

(i) ପ୍ରଦୂଷକ, ବିଷାକ୍ତ ପଦାର୍ଥ ଏବଂ ଭାରୀ ଧାତୁ ଇତ୍ୟାଦି ପରିମାଣର ସୀମା, ଧାରା 20 ଅନୁଯାୟୀ;

(j) ଧାରା 21 ଅନୁଯାୟୀ କୀଟନାଶକ, ପ୍ରାଣୀ ଚିକିତ୍ସା ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ଇତ୍ୟାଦିର ସହନଶୀଳତା ସୀମା;

(k) ଧାରା 23 ଅନୁଯାୟୀ ଖାଦ୍ୟର ମାର୍କିଂ ଏବଂ ଲେବଲ୍ କରିବାର ପଦ୍ଧତି;

(l) ଫର୍ମ ଯେଉଁଥିରେ ଧାରା 26 ର ଉପ-ଧାରା (4) ଅନୁଯାୟୀ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଦିଆଯିବ;

(m) ଧାରା 28 ର ଉପ ବିଭାଗ (4) ଅଧୀନରେ ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟାହାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସର୍ତ୍ତ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ;

(n) ଧାରା 29 ର ଉପଧାରା (5) ଅଧୀନରେ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଅଧିକାରୀଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ନିୟମାବଳୀ;

(o) ପଞ୍ଜୀକରଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ଏବଂ ପଞ୍ଜୀକରଣ ପ୍ରଣାଳୀ ବିଷୟରେ ଅବଗତ କରାଇବା; ଲାଇସେନ୍ସ ପାଇବା ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିବାର ପଦ୍ଧତି, ଦେୟ ଯୋଗ୍ୟ ଶୁଳ୍କ ଏବଂ କେଉଁ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଧାରା 31 ଅଧୀନରେ ଏଭଳି ଲାଇସେନ୍ସ ରଦ୍ଦ କିମ୍ବା ଜବତ କରାଯାଇପାରିବ;

(p) ଧାରା 36 ର ଉପଧାରା (1) ଅଧୀନରେ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ପ୍ରଶାସନ ପାଇଁ ମନୋନୀତ ଅଧିକାରୀ କେଉଁ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଅଞ୍ଚଳର ଦାୟିତ୍ୱରେ ରହିବେ;

(q) ଧାରା 40 ର ଉପଧାରା (1) ଅଧୀନରେ ଖାଦ୍ୟ ବିଶ୍ଳେଷଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା, ଫି'ର ବିବରଣୀ ଇତ୍ୟାଦି;

(r) କାର୍ଯ୍ୟ, ଧାରା 43 ର ଉପ-ବିଭାଗ (3) ଅଧୀନରେ ଖାଦ୍ୟ ଲାବୋରେଟୋରୀଗୁଡିକ ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ପଦ୍ଧତି;

(s) ଧାରା 47 ର ଉପଧାରା (6) ଅଧୀନରେ ଅଧିକାରୀମାନେ ଅନୁସରଣ କରୁଥିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା;

(t) ଧାରା 81 ର ଉପଧାରା (2) ଅଧୀନରେ ବଜେଟ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ରେ ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯିବାକୁ ଥିବା ଆର୍ଥିକ ନିୟମାବଳୀ;

(u) କୋଡେକ୍ସ ବୈଠକରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିବା ଏବଂ କୋଡେକ୍ସ ବିଷୟରେ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପାଇଁ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା କିମ୍ବା ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମା ଜାରି କରନ୍ତୁ; ଏବଂ

(v) ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବିଷୟ ଯାହା ନିୟମାବଳୀ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ କିମ୍ବା ହୋଇପାରେ କିମ୍ବା ହୋଇପାରେ, ଯେଉଁଥିରେ ନିୟମାବଳୀ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ।

93. ସଂସଦ ସମ୍ମୁଖରେ ନିୟମ ଏବଂ ନିୟମାବଳୀ ସ୍ଥାପନ କରିବା**-**

ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ନିୟମ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ନିୟମାବଳୀ ସଂସଦର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗୃହ ପୂର୍ବରୁ, ଅଧିବେଶନ ଚାଲିଥିବା ସମୟରେ ସମୁଦାୟ ତିରିଶ ଦିନ ପାଇଁ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯିବ ଯାହା ଗୋଟିଏ ଅଧିବେଶନରେ କିମ୍ବା ଦୁଇ କିମ୍ବା ଅଧିକ ଅଧିବେଶନରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇପାରିବ ଏବଂ ଯଦି ଅଧିବେଶନ ଶେଷ ହେବା ର ତୁରନ୍ତ ପରେ ଅଧିବେଶନ କିମ୍ବା କ୍ରମାଗତ ଅଧିବେଶନ ଶେଷ ହେବା ପୂର୍ବରୁ, ଉପରୋକ୍ତ ଅଧିବେଶନ, ନିୟମ କିମ୍ବା ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ କୌଣସି ସଂଶୋଧନ କରିବାରେ ଉଭୟ ଗୃହ ରାଜି ହୁଅନ୍ତି କିମ୍ବା ଉଭୟ ଗୃହ ରାଜି ହୁଅନ୍ତି ଯେ ନିୟମ କିମ୍ବା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ, ନିୟମ କିମ୍ବା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କେବଳ ଏପରି ସଂଶୋଧିତ ଆକାରରେ ପ୍ରଭାବ ପକାଇବ କିମ୍ବା କୌଣସି ପ୍ରଭାବ ପକାଇବ ନାହିଁ, ଯେପରି ହେଉ; ତେଣୁ, ଏପରି କୌଣସି ସଂଶୋଧନ କିମ୍ବା ଉଚ୍ଛେଦ ସେହି ନିୟମ କିମ୍ବା ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ପୂର୍ବରୁ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟର ବୈଧତା ପ୍ରତି ପକ୍ଷପାତିତା ବିନା ହେବ।

94. ନିୟମ ପ୍ରଣୟନ କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ କ୍ଷମତା-

(1) ଯଥାକ୍ରମେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଓ ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ନିୟମାବଳୀ ପ୍ରଣୟନ କରିବାର କ୍ଷମତା ଅଧୀନରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ପୂର୍ବ ପ୍ରକାଶନ ପରେ ଏବଂ ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ପୂର୍ବ ଅନୁମୋଦନ କ୍ରମେ ସରକାରୀ ଗେଜେଟରେ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ମାଧ୍ୟମରେ ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା କମିଶନରଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିବା ପାଇଁ ନିୟମ ପ୍ରଣୟନ କରିପାରିବେ।

(2) ବିଶେଷ କରି ଏବଂ ଉପରୋକ୍ତ କ୍ଷମତାର ସାମଗ୍ରିକତା ପ୍ରତି ପକ୍ଷପାତିତା ନକରି, ଏଭଳି ନିୟମ ନିମ୍ନଲିଖିତ ସମସ୍ତ କିମ୍ବା ଯେକୌଣସି ବିଷୟ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିପାରେ, ଯଥା:-

(a) ଧାରା 30 ର ଉପଧାରା (2)ର ଧାରା (f) ଅଧୀନରେ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା କମିଶନରଙ୍କ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ;

(b) ଦଫା 95 ଅଧୀନରେ ଅପରାଧ ଚିହ୍ନଟ କିମ୍ବା ଅପରାଧୀଙ୍କୁ ଗିରଫ କରିବାରେ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ପାଣ୍ଠି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ଏବଂ କିପରି ପୁରସ୍କାର ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ; ଏବଂ

(c) ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବିଷୟ ଯାହା ହେବା ଆବଶ୍ୟକ, ବା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇପାରେ କିମ୍ବା କେଉଁ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିୟମାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯିବ।

(3) ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର କରିଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ନିୟମ ସେହି ଗୃହ ପୂର୍ବରୁ ରାଜ୍ୟ ବିଧାନସଭାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗୃହ ସମ୍ମୁଖରେ ରଖାଯିବ ଯେଉଁଠାରେ ଦୁଇଟି ଗୃହ ରହିଛି କିମ୍ବା ଯେଉଁଠାରେ ସେହି ରାଜ୍ୟ ବିଧାନସଭା ଗୋଟିଏ ଗୃହକୁ ନେଇ ଗଠିତ।

95. ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପୁରସ୍କାର-

ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା କମିଶନରଙ୍କୁ ସେହି ପାଣ୍ଠିରୁ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଉପାୟରେ ଅପରାଧ ଚିହ୍ନଟ କିମ୍ବା ଅପରାଧୀଙ୍କୁ ଗିରଫ କରିବାରେ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ପୁରସ୍କାର ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରିପାରିବେ।

96. ଜରିମାନା ଆଦାୟ-

ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ ଆଦାୟ କରାଯାଇଥିବା ଜରିମାନା, ଯଦି ପୈଠ କରାନଯାଏ, ତେବେ ଜମି ରାଜସ୍ୱର ବକେୟା ଭାବରେ ଆଦାୟ କରାଯିବ ଏବଂ ଜରିମାନା ପୈଠ ନ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଖିଲାପକାରୀ ଲାଇସେନ୍ସକୁ ସ୍ଥଗିତ ରଖାଯିବ।

97. ପ୍ରତ୍ୟାହାର ଏବଂ ସଞ୍ଚୟ-

(1) କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଏ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ନିଯୁକ୍ତ କରିଥିବା ତାରିଖଠାରୁ ଦ୍ୱିତୀୟ ଅନୁସୂଚୀରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆଇନ ଓ ଆଦେଶଗୁଡ଼ିକ ରଦ୍ଦ ହୋଇଯିବ।

ଯଦି ଏଭଳି ଉଚ୍ଛେଦ ପ୍ରଭାବିତ ହେବ ନାହିଁ:-

(i) ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ ଏବଂ ଉଚ୍ଛେଦ ଅଧୀନରେ ଥିବା ଆଦେଶଗୁଡ଼ିକର ପୂର୍ବ କାର୍ଯ୍ୟ କିମ୍ବା ଏହା ଅଧୀନରେ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ କିମ୍ବା କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ; କିମ୍ବା

(ii) ଉଚ୍ଛେଦ ଅଧୀନରେ ଥିବା କୌଣସି ଆଇନ କିମ୍ବା ଆଦେଶ ଅଧୀନରେ ଅର୍ଜିତ, ଅଧିକାର, ବା ଦାୟିତ୍ୱ; କିମ୍ବା

(ii) ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ ଓ ଉଚ୍ଛେଦ ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ହୋଇଥିବା କୌଣସି ଅପରାଧ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ଦଣ୍ଡ, ଜବରଦଖଲ କିମ୍ବା ଦଣ୍ଡ; କିମ୍ବା

(iv) ଏଭଳି କୌଣସି ଦଣ୍ଡ, ଜବରଦଖଲ କିମ୍ବା ଦଣ୍ଡ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ଅନୁସନ୍ଧାନ କିମ୍ବା ପ୍ରତିକାର ଏବଂ ସେପରି କୌଣସି ଅନୁସନ୍ଧାନ, ଆଇନଗତ ପ୍ରକ୍ରିୟା କିମ୍ବା ପ୍ରତିକାର ପ୍ରତିଷ୍ଠା, ଜାରି କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇପାରିବ ଏବଂ ଏପରି କୌଣସି ଦଣ୍ଡ, ଜବରଦଖଲ କିମ୍ବା ଦଣ୍ଡ ବିଧାନ କରାଯାଇପାରିବ, ଯେପରି କି ଏହି ଆଇନ ପାରିତ ହୋଇନାହିଁ:

(2) ଯଦି ଏହି ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ରାଜ୍ୟରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ପାଇଁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଆଇନ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୁଏ, ତେବେ ଏହି ଆଇନ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ପରେ ସେହି ଆଇନକୁ ଉଚ୍ଛେଦ କରାଯିବ ଏବଂ ସେହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ସାଧାରଣ ଧାରା ଅଧିନିୟମ, 1897(1897 ର 10)ର ଧାରା ୬ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏପରି ଲାଗୁ ହେବ ଯେମିତି ରାଜ୍ୟ ଆଇନର ଏପରି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉଚ୍ଛେଦ ହୋଇଛି।

(3) ଉପରୋକ୍ତ ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ ଏବଂ ଆଦେଶକୁ ରଦ୍ଦ କରିବା ସତ୍ତ୍ୱେ, ଏହି ଆଇନ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ତାରିଖରେ ଲାଗୁ ହୋଇଥିବା କୌଣସି ଆଇନ କିମ୍ବା ଆଦେଶ ଅଧୀନରେ ଜାରି ହୋଇଥିବା ଲାଇସେନ୍ସ, ସମସ୍ତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅବଧି ଶେଷ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଳବତ୍ତର ରହିବ, ଯେପରି କି ସେମାନେ ଏହି ଆଇନର ବ୍ୟବସ୍ଥା କିମ୍ବା ଏହା ଅଧୀନରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନିୟମ କିମ୍ବା

ନିୟମାବଳୀ ଅଧୀନରେ ଜାରି କରାଯାଇଛି।
(4) ବର୍ତ୍ତମାନ ପାଇଁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଆଇନରେ କିଛି ବି ରହିଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ଏହି ଆଇନ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବାର ତିନି ବର୍ଷ ର ଅବଧି ଶେଷ ହେବା ପରେ କୌଣସି ଅଦାଲତ ଉଚ୍ଛେଦ ଆଇନ କିମ୍ବା ଆଦେଶ ଅଧୀନରେ କୌଣସି ଅପରାଧକୁ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବେ ନାହିଁ।

98. ଖାଦ୍ୟମାନ ପାଇଁ ଅସ୍ଥାୟୀ ବ୍ୟବସ୍ଥା**-**

ଦ୍ୱିତୀୟ ଅନୁସୂଚୀରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆଇନ ଏବଂ ଆଦେଶଗୁଡ଼ିକୁ ଉଚ୍ଛେଦ କରିବା ସତ୍ତ୍ୱେ, ଆଇନର ମାନକ, ନିରାପତ୍ତା ଆବଶ୍ୟକତା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ଏହା ଅଧୀନରେ କରାଯାଇଥିବା ନିୟମ ଏବଂ ନିୟମାବଳୀ ଏବଂ ସେହି ଅନୁସୂଚୀରେ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ ଆଦେଶଗୁଡିକ ଏହି ଆଇନ କିମ୍ବା ଏହା ଅଧୀନରେ ନିର୍ମିତ ନିୟମ ଏବଂ ନିୟମାବଳୀ ଅଧୀନରେ ନୂତନ ମାନଦଣ୍ଡ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଳବତ୍ତର ରହିବ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ:
କିନ୍ତୁ ଆଇନ ଓ ଉଚ୍ଛେଦ ଅଧୀନରେ ନିଆଯାଇଥିବା କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ କିମ୍ବା କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଏହି ଆଇନର ସମ୍ପୃକ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଧୀନରେ କରାଯାଇଛି କିମ୍ବା ନିଆଯାଇଛି ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବ ଏବଂ ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ ନିଆଯାଇଥିବା କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତ୍ୟାହାର ନହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ବଳବତ୍ତର ରହିବ:

99. ଦୁଗ୍ଧ ଓ ଦୁଗ୍ଧ ଉତ୍ପାଦ ଆଦେଶ**, 1992** କୁ ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନିୟମାବଳୀ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯିବ**-**

(1) ଏହି ଆଇନ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ଦିନଠାରୁ ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ସାମଗ୍ରୀ ଆଇନ, 1955 (1955 ର 10) ଅଧୀନରେ ଜାରି ହୋଇଥିବା ଦୁଗ୍ଧ ଓ ଦୁଗ୍ଧ ଉତ୍ପାଦ ଆଦେଶ, 1992 କୁ ଏହି ଆଇନ ଅଧୀନରେ ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ଦୁଗ୍ଧ ଓ ଦୁଗ୍ଧ ଉତ୍ପାଦ ନିୟମାବଳୀ, 1992 ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବ।
(2) ଖାଦ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ପୂର୍ବ ଅନୁମୋଦନ କ୍ରମେ ଏବଂ ପୂର୍ବ ପ୍ରକାଶନ ପରେ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ମାଧ୍ୟମରେ ଏହି ଆଇନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ଉପଧାରା (1) ରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନିୟମାବଳୀରେ ସଂଶୋଧନ କରିପାରିବେ।

100. ଶିଶୁ ଦୁଗ୍ଧ ପ୍ରତିସ୍ଥାପନ**,** ବୋତଲ ଏବଂ ଶିଶୁ ଖାଦ୍ୟ **(**ଉତ୍ପାଦନ**,** ଯୋଗାଣ ଏବଂ ବିତରଣ ନିୟମାବଳୀ**)** ଅଧିନିୟମ**, 1992** ରେ ସଂଶୋଧନ**-**

ବିଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରକାଶିତ ଦିନରୁ ଶିଶୁ କ୍ଷୀର ବିକଳ୍ପ, ଖାଦ୍ୟ ବୋତଲ ଏବଂ ଶିଶୁ ଖାଦ୍ୟ (ଉତ୍ପାଦନ, ଯୋଗାଣ ଏବଂ ବିତରଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ଆଇନ, 1992 (1992 ର 41) (ଏଠାରେ ମୁଖ୍ୟ ଆଇନ ଭାବରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି) ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ନିମ୍ନଲିଖିତ ସଂଶୋଧନ ଅଧୀନରେ ଲାଗୁ ହେବ, ଯଥା:-
(a) ମୂଳ ଆଇନରେ,"ଖାଦ୍ୟ ଅପମିଶ୍ରଣ ନିବାରଣ ଆଇନ, 1954 (1954 ର 37)" ବିଷୟରେ ଯେକୌଣସି ଉଲ୍ଲେଖ "ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଏବଂ ମାନକ ଆଇନ, 2006" କୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରି ବଦଳାଯିବ;
(b) ମୂଳ ଆଇନର ଧାରା 12 ରେ "ଖାଦ୍ୟ ଅପମିଶ୍ରଣ ନିବାରଣ ଆଇନ, 1945 (1954 ର 37)ର ଧାରା 9 ଅଧୀନରେ ନିଯୁକ୍ତ କୌଣସି ଖାଦ୍ୟ ନିରୀକ୍ଷକ"ଙ୍କ ସ୍ଥାନରେ "ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଏବଂ ମାନକ ଆଇନ, 2006 ଅଧୀନରେ ନିଯୁକ୍ତ କୌଣସି ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଅଧିକାରୀ";
(c) ମୂଳ ଆଇନ ରେ, "ଖାଦ୍ୟ ନିରୀକ୍ଷକ" ବିଷୟରେ କୌଣସି ଉଲ୍ଲେଖ "ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଅଧିକାରୀ" ଶବ୍ଦ ଦ୍ୱାରା ବଦଳାଯିବ; ଏବଂ
(d) ମୁଖ୍ୟ ଆଇନର ଧାରା 21 ରେ, ଉପଧାରା (1)ରେ, ଧାରା (a)ର ଉଲ୍ଲେଖ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଦ୍ୱାରା ବଦଳାଯିବ, ଯଥା: "(a) ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଏବଂ ମାନକ ଅଧିନିୟମ, 2006 ର ଧାରା 42 ର ଉପଧାରା (5) ଅଧୀନରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ମନୋନୀତ ଅଧିକାରୀ କିମ୍ବା ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଅଧିକାରୀ; କିମ୍ବା".

101. ଅସୁବିଧା ଦୂର କରିବାର ଶକ୍ତି**-**

(1) ଯଦି ଏହି ଆଇନର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାରେ କୌଣସି ଅସୁବିଧା ଉପୁଜିଥାଏ, ତେବେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ସରକାରୀ ଗେଜେଟ୍ ରେ ପ୍ରକାଶିତ ଆଦେଶ ମାଧ୍ୟମରେ ଏହି ଆଇନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ସହିତ ଅସଙ୍ଗତ ନୁହେଁ, ଯାହା ଆବଶ୍ୟକ ମନେ ହୁଏ, ଅସୁବିଧା ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ଏପରି ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିପାରିବେ:
ତେବେ ଏହି ଆଇନ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବାର ତିନି ବର୍ଷ ର ଅବଧି ସରିବା ପରେ ଏହି ଧାରା ଅଧୀନରେ କୌଣସି ଆଦେଶ ଦିଆଯିବ ନାହିଁ।
(2) ଏହି ଧାରା ଅଧୀନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଆଦେଶ ସଂସଦର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗୃହରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହେବା ମାତ୍ରେ ତାହା ରଖାଯିବ।

ପ୍ରଥମ କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀ

[ବିଭାଗ 5 (1) (ଙ) ଦେଖନ୍ତୁ]

ଜୋନ୍ **1**

1. ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ
2. ଗୋଆ
3. କର୍ଣ୍ଣାଟକ
4. କେରଳ
5. ମହାରାଷ୍ଟ୍ର
6. ଓଡ଼ିଶା
7. ତାମିଲନାଡୁ

ଜୋନ୍ **II**

1. ହରିୟାଣା
2. ହିମାଚଳ ପ୍ରଦେଶ
3. ଜାମ୍ମୁ କାଶ୍ମୀର
4. ପଞ୍ଜାବ
5. ଉତ୍ତରାଞ୍ଚଳ
6. ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶ

ଜୋନ୍ **III**

1. ବିହାର
2. ଛତିଶଗଡ
3. ଗୁଜୁରାଟ
4. ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ
5. ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ
6. ରାଜସ୍ଥାନ
7. ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ

ଜୋନ୍ **IV**

1. ଅରୁଣାଚଳ ପ୍ରଦେଶ
2. ଆସାମ
3. ମଣିପୁର
4. ମେଘାଳୟ
5. ମିଜୋରାମ
6. ନାଗାଲାଣ୍ଡ
7. ସିକ୍କିମ୍
8. ତ୍ରିପୁରା

ଜୋନ୍ **V**

1. ଆଣ୍ଡାମାନ ଏବଂ ନିକୋବର ଦ୍ୱୀପପୁଞ୍ଜ।
2. ଚଣ୍ଡିଗଡ଼
3. ଦାଦ୍ରା ଏବଂ ନାଗର ହାଭେଲି।
4. ଦମନ ଓ ଦିଉ
5. ଦିଲ୍ଲୀ
6. ଲକ୍ଷ୍ମୀଦୀପ
7. ପଣ୍ଡିଚେରୀ।

ଦ୍ୱିତୀୟ କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀ

(ବିଭାଗ 97 ଦେଖନ୍ତୁ)

1. ଖାଦ୍ୟ ଅପମିଶ୍ରଣ ନିବାରଣ ଆଇନ,1954 (1954 ର 37)।

2. ଫଳ ଉତ୍ପାଦ ଅର୍ଡର, 1955

3. ମାଂସ ଖାଦ୍ୟ ପଦାର୍ଥ ଅର୍ଡର, 1973

4. ପନିପରିବା ତେଲ ଉତ୍ପାଦ (ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ଅର୍ଡର, 1947।

5. ଖାଇବା ତେଲ ପ୍ୟାକେଜିଂ (ନିୟମାବଳୀ) ଅର୍ଡର, 1998।

6. ଦ୍ରବଣ ବାହାର ତେଲ, ଡି ତେଲ ଯୁକ୍ତ ଖାଦ୍ୟ ଏବଂ ଖାଇବା ଅଟା (ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ଆଦେଶ, 1967

7. ଦୁଗ୍ଧ ଏବଂ ଦୁଗ୍ଧ ଉତ୍ପାଦ ଅର୍ଡର, 1992

8. ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ସାମଗ୍ରୀ ଅଧୀନରେ ଜାରି ହୋଇଥିବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଆଦେଶ ଖାଦ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅଧିନିୟମ, 1955 (10 ର 1955)।

କେ.ଏନ୍.ଚତୁର୍ବେଦୀ

ଏସଇସିୟାଇ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କୁ